בצילא דמהימנותא

בקודש פנימה • דברי תורה • שיחות קודש

פר' וירא • יב - יז מרחשון

תשפ"ז • שנה כ"ז • גליון ה (אלף שמ"ו)

בעזהשי"ת

אילולא תורתי אז נתקיימו שמים וארץ

מקס: 09-8335507

נייד: 052-7610534

מארה"ב: 1-646-517-1860

בעיה"ק קרית צאנז רחוב דברי חיים 5

מטעם הנהלת היכלי התורה והחסידות נמסר ידיעות לקראת שמחת בית צאנז
שמחת נישואי נכדת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
בת הגה"צ אב"ד קרית צאנז טבריה וקהילות הצפון שליט"א
שתתקיים אי"ה ביום שלישי א' דר"ח כסלו תשפ"ז בקרית מלך רב

- התרגשות רבה בקרב אנשי שלומינו די בכל אתר, עם התקרבות עת זמן שמחתנו, שמחת בית צדיקים, נישואי נכדת כ"ק מרן שליט"א, שתתקיים אי"ה בהיכל הגדול בקרית מלך רב, כשבימים אלו עמלים העסקנים לסידור ימי השמחה כראוי.

שבת עליה לתורה

- **שבת אויפרוף** יתקיים אי"ה בשב"ק פר' חיי שרה, **בצל הסב כ"ק האדמו"ר מדז'יקוב ויזניץ שליט"א**, בהיכל בית המדרש הגדול - שיכון דז'יקוב ויזניץ בית שמש.

קבלת פנים וחופה - יום שלישי שנכפל בו כי טוב

- מעמד הקבלת פנים ייערך אי"ה בהיכל הגדול בשעה **5:00** לפנות ערב.
- מעמד החופה ייערך אי"ה בשעה **6:00** במתחם המיוחד ברחבת קרית החינוך.
- והיה מחניך קדוש! הכניסות לגברים למעמדי הקבלת פנים והחופה, אך ורק מרח' הרמ"א. הכניסות לנשים למעמד הקבלת פנים, אך ורק מרח' בני יששכר.
- סדרי ההסעות לחתונה מתפרסם בכל עיר בנפרד.

<u>היערכות שיא במתחם האירועים החדש "ארטיסטה" בחדרה לקראת בואם של אלפי אנ"ש</u>
ידיעות ועדכונים לקראת מעמדי 'סוד השפע' של מפעל החסד שפע חיים ורחמים שמתחילים בס"ד השבוע

- **הושלמו ההכנות הקדחתניות בחצר קדשנו לקראת שרשרת מעמדי השפע שיתחילו להתקיים השבוע על ידי מפעל החסד המרכזי שפע חיים ורחמים. המעמדים יעמדו בסימן פתיחתו של העשור הרביעי של שפע חיים ורחמים לנוכח אתגרי התקופה בתחומי הכלכלה והדיור וצפויים להשתתף בו אלפי חסידים.**
- **בשורת הדיור המחודשת:** לאחר שנת מחקר ועבודה עם מומחים, כלכלנים ועסקנים, גובשה תוכנית מקיפה שזכתה לברכת וולוי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א.
- **האסיפה החשאית באלול:** בעיצומם של ימי הרחמים והסליחות התקיימה אסיפה נדירה בקודש פנימה, שבה הונחו היסודות לבשורת השפע שתיחשף באירועים.
- **תוכנית ויזואלית ייחודית, מטלטלת וחסרת תקדים שאסור להפסיד:** במהלך המעמדים יוצגו דקות בלעדיות מתוך האסיפה בקודש, לצד חשיפת "סוד השפע" בקונספט חדשני ללא נאומים ומקהלות.
- **לכלל אנשי שלומנו:** האירועים מיועדים לכלל החסידים – מבוגרים, צעירים, אברכים ומחותנים כאחד.
- **סדר זמני האירוע:** 20:00 - פתיחת שערים ותפילת ערבית | 20:30 - סעודה עשירה | 20:45 - כיבוי אורות ותחילת ההקרנה.
- **חלוקת הימים לפי ערים: יום שלישי:** קרית צאנז נתניה, בית שמש, אשדוד, אלעד, פתח תקוה ורחובות. **יום רביעי:** בני ברק, ביתר עילית וקבוצה **מקרית** צאנז נתניה. **יום חמישי:** צפת, מודיעין עילית וקבוצה נוספת מקרית צאנז נתניה. **יום ראשון:** ירושלים, טבריה וחיפה.
- **מערך היסעים מקיף:** הסעות חינם ייצאו מכל ריכוזי אנ"ש. פרטים מלאים ומסלולים מפורסמים בכל קהילה, וכן במוקד הייעודי: 093-13-12-11.
- **מערך 'הנאמנים':** למעלה מ-100 נאמנים הוכשרו בוועידה מיוחדת במבוא חורון. כל נאמן אחראי על 25 משפחות להענקת מענה אישי ואירוח כראוי.

צאנזע חסידים, נכבדים ויקרים! מי לכם פה, ומה לכם פה? לכבוד בשורת הדיור החדשנית. למוענו. למען צאצאנו. ולאות הכרת הטוב למפעל הגדול והקדוש הזה שזכה להציב בס"ד את צאנז כחלוצים אשר הולכים לפני המחנה בבשורת הדיור, לאור חזונם של רבוה"ק. איש בל ייעדר!

המשך ידיעות לקראת שמחת בית צאנז

משתה ושמחה

- בימת הכבוד תוקם אי"ה בצד מזרח. מתחמים מיוחדים יוקצו במרכז ההיכל עבור בני המשפחה, וכן עבור רבנים וזקני אנ"ש.
- בשלושת צדדי ההיכל הגדול יוקמו אי"ה פארנצ'עס רבי קומות, למען הכיל כל הקהל הגדול בליעה"ר. פרטים נוספים וסדרי העמידה וכו', יפורסמו אי"ה.
- ברכהמ"ז אי"ה בשעה **11.00**.

שבת שבע ברכות וימי השבע ברכות

- **שבת שבע ברכות** - שב"ק פר' תולדות, ייערך אי"ה בצל הקודש בקרית צאנז נתניה, פרטים נוספים יבואו בהמשך.
- היערכות מיוחדת ב'קרן הצלה' לקראת שמחת השבע ברכות המיוחד שתיערך ע"י כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לגדולי תומכי קרן הצלה.

סדרי השמחה לבית יעקב אלו הנשים

- קבלת פנים בהיכל הישיבה לצעירים בקרית חינוך דברי חיים. הכניסה רק מרח' בני יששכר (השער הגדול).
- **מתחם הנשים בחופה:** ברחבה הגדולה ממזרח - דרום של ההיכל הגדול מאחורי החומה.
- סעודת החתונה לבנות המשפחה, מכובדות ומבוגרות, בהיכל המתיבתא.
- שאר הפרטים ועדכונים נוספים יפורסמו בהמשך אי"ה.

סדרי ה"אדורך גיין" בכל ימי השמחה

- על מועד אדורך גיין במהלך שמחת החתונה להתברך בברכת מזל טוב אצל כ"ק מרן שליט"א יפורסם אי"ה בהמשך.
- כפי שהונהג בחצר קדשנו, בכל עת שיעברו הקהל לפני הק' במהלך שמחת החתונה, ובשאר ימי השמחה, חובה להקפיד על הסדר כדלהלן: רבנים, מבוגרים, אברכים, תלמידי ישיבותינו הק'. (ילדים עוברים עם הוריהם).
- הציבור נקרא להישמע להוראות שיפורסמו בכל עת ונא לשמור על הסדר, כדי למנוע אי נעימויות. המכוונים בקודש יעמדו לעזר ולסיוע בכל מהלך ה'אדורך גיין'.

הודעות מיוחדות

- לרגל ימי השמחה בו דרושים סדרנים ומכוונים רבים לסייע בהכוונת אנ"ש והאורחים בכניסות וביציאות, בהושבה במתחמים ובוויסות הקהל במעברים ואדורך גיין. אברכים אשר יכולים להטות שכם ומעוניינים לסייע בשמחת בית צדיקים במתחמים השונים ובוויסות הקהל מתבקשים להירשם אצל העסקנים היקרים מנהלי מוסדותינו הק' בחיפה מוה"ר **צבי אלימלך לוינשטיין** הי"ו בפלא' 054-8404912 ומוה"ר **חיים שלמה לוי** הי"ו בפלא' 054-8407828 שיעמדו בראש מערך הסדרנים. או בהשארת הודעה בקול צאנז בשלוחה 9. מקומות מיוחדים יוקצו לסדרנים ולמחלקים.
- מטעם גבאי המעמדות נמסר כי כל שמות נותני המעמדות החודשיים תמידין מידי חודש בחודשו, יוגשו בכוללות קוויטל לפני כ"ק מרן שליט"א ביום החופה. אלו ששמותם עדיין לא מופיעים בקוויטל, יכולים להירשם אצל הגבאים בכל אתר ואתר או אצל מוה"ר סנדר בלומנטל הי"ו ראש גבאי המעמדות בפלא' 053-3102628.
- **הודעות ועדכונים וכן שידורים מימי השבע ברכות ניתן לשמוע במערכת קול צאנז: 072-3152000; מארה"ב: 605-53136698; מאירופה: 44-3333661564.**

<u>יום שישי פר' לך י"ב מרחשון</u>

לפני תפילת שחרית הניח מרן שליט"א תפילין להבחור הבר מצוה שמעון יוסף נ"י בן הר"ר שלמה צבי מייטס מקרית צאנז טבריה (ב"ר שמואל מצפת).

<u>שב"ק פר' לך י"ג מרחשון</u>

קבלת שבת התפלל לפני העמוד - הרה"ג ר' ישראל משה צבי בוים שליט"א ר"מ בישיבה"ק לצעירים דברי חיים פעיה"ק.

השבוע החלו בסדר חדש בעת שעברו אל מול הקודש להתברך בברכת א גוט שבת, כשבהכוונת חבורת 'מכוונים בקודש', עברו לפי הסדר; תחילה יושבי המזרח הרבנים וזקני העדה, לאחמ"כ האברכים ובסוף בסדר מופתי עברו הבחורים, כשכולם נוהגים כבוד זה בזה, לשביעות רצון כל הקהל הקודש.

לכבוד זה אף הוציאו עלון מיוחד ובו הובא חשיבות עניין 'קריבה הוגנת' בעת הקבלת פני רבו בשבת קודש ובחגי ומועדי השנה.

בשוה"ט התכבדו בזמירות, כל מקדש - הרה"ח ר' יחזקאל מרמורשטיין מפעיה"ק, מה ידידות - הרה"ח ר' יהושע בוים מצפת עיה"ק.

בברכהמ"ז על הכוס התכבד - הגה"צ אב"ד קהלתנו הק' בארה"ב וראש הישיבה שליט"א. ובירך מרן שליט"א שבע ברכות (לרגל שבת ש"ב של החתן מורנו

ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת

דברות הקודש בגליון זה נודבו ונדפסו

לע"נ מוה"ר **משה** בן מוה"ר שמואל רפאל **רייך** ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.

חים שלום נ"י בן הג"ר אשר זעליג בוים מפעיה"ק, עם בה"ר יוסף גליק מפעיה"ק; ושל החתן חיים מנחם נ"י בה"ר בן ציון יעקובויץ מק. אתא, עם ב"ר רפאל בלוך מפעיה"ק).

אח"כ נערך שמחת השלום זכר והוואך נאכט לרגל הולדת הבן להר"ר פסח ברנשטיין מפעיה"ק (ב"ר מרדכי צבי מירושלים, וחתן הג"ר גרשון יעקב מרמורשטיין ר"מ בישיבה"ק לצעירים דברי חיים פעיה"ק), ושמחת השלום זכר לרגל הולדת הבן להר"ר נחמן שטרן מפעיה"ק (ב"ר משה שמואל מב"ב, וח"ר שלמה מאיר גרוסברגר מפעיה"ק), ועברו הקהל לקבל פירות.

הפלפול שאמר כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א בשוה"ט ליל שב"ק העעל"ט

בתוה"ק ויהי כאשר הקריב לבוא מצרימה ויאמר אל שרי אשתו הנה נא ידעתי וגו' אמרי נא אחותי את למען ייטב לי בעבורך וחיתה נפשי בגללך, ובמדרש פליאה אמרי נא אחותי את מכאן ששוחטין לחולה בשבת, ואין לו מובן.

ונל"ב, דהנה בכמה ספרי דרוש (מדרש יהונתן, חנוכת התורה, ועוד) פירשו דברי המדרש עפימ"ש הרא"ש ביומא (פ"ח סי' י"ד) בסוגיא דמאכילין אותו הקל הקל, וז"ל, שאלו את הראב"ד ז"ל חולה שיש בו סכנה אם לא יאכל בשר, אם יש לפניו נבילה ואין שחוט אם לא שנשחט בשבת, כי י"א מוטב שיעבור הוא על לאו דנבילה משיעברו אחרים על איסור סקילה, והשיב דברי י"א מכוונים הם, אבל י"ל כי איסור שבת כבר ניתן לדחות בהבערה ובבישול ובמחמין לו חמין, א"נ שאי אפשר שלא יהא קטן אחד בסוף העולם, אבל אם היה החולה צריך לאכילה לאלתר והנבילה מוכנת לו מיד והשחוט מתאחר לו, ודאי מאכילין אותו הנבילה ואין ממתינין לשחיטה והפשט ובישול. ורבינו מאיר [הוא המהר"ם מרוטנבורג] השיב בתשובה ע"ז והביא דמיון מאוכל נפש ביו"ט דשוחטין ביו"ט דאיכא עשה ול"ת באיסור מלאכה, ומאכל נבילה דאין בה אלא לאו, או לומר לנכרי לנחור עופות דליכא אלא איסור דרבנן דאין שחיטה לעוף מה"ת, אלא כיון דהתורה התירה לנו אוכל נפש ביו"ט הוה לדידן כל אוכל נפש ביו"ט כמו בחול, והכי נמי כיון שהתירה תורה פיקוח נפש הוי כל מלאכה שעושה בשבת בשביל חולה שיש בו סכנה כאילו עשאה בחול, עכ"ד, ועיין בר"ן ביומא שם (דף ד' ע"ב מדפי הרי"ף ד"ה וגרסינן).

ובקרבן נתנאל על הרא"ש שם (אות ב'), ציין לתשו' הרשב"א (סי' תרפ"ט) שאחר שהביא דברי הראב"ד ומהר"ם הנ"ל כתב וז"ל, ולי נראה שהכל תלוי במחלוקת אם נאמר שבת דחויה או נאמר שבת הותרה אצל חולה, אם נאמר שבת הותרה אצל חולה שוחטין לו, שלא אסרה תורה מלאכת שבת אצל חולה, ושוחטין לחולה בשבת כדרך ששוחטין אנו לעצמנו, וכדרך שאמרו בטומאה למאן דאמר טומאה הותרה בציבור שאם נטמא הכום אפילו יש שם כום אחר נותן לטהור אפילו מן הכום שנטמא, אבל למ"ד דחויה היא מאכילין לו הנבילה שהוא צריך לאכול ואין אנו עוברין לשחוט לו, שבמקום שיש לו בשר לאכול לא נעבור אנו ולא נדחה את השבת וכו', עי"ש.

עפי"ז פירשו דעל כך קאי המדרש מכאן ששוחטין לחולה בשבת, רצ"ל דגם בכה"ג שיש לפניהם נבילה מוכנת, אפ"ה לא יתנו לו נבילה, אלא שוחטין לו כדעת המהר"ם מרוטנבורג, דמאחר ופיקו"נ הותרה בשבת שרי לגמרי.

וראיתי בפלפול לכ"ק אאמו"ר זצללה"ה בפרשתן, דבתו"ד הביא מש"כ בשו"ת עטרת חכמים (או"ח סי' ד' ד"ה אבל עדיין), דשורש הפלוגתא אם פיקו"נ הותרה או דחויה, תליא בילפותא מנלן דין פיקו"נ דמייתי בגמ' ביומא (דף פ"ה ע"א וע"ב), דלרבי עקיבא דיליף מעבודה שדוחה שבת, א"כ כיון שהעבודה בשבת אינה דרך דחיה דהרי הותרה לגמרי, א"כ גם פיקוח נפש הותרה בשבת, אבל לשמואל דיליף מוחי בהם ולא

ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת

דברות הקודש בגליון זה נודבו ונדפסו

לע"נ הרה"ח מוה"ר **נתן אריה ליב** בן מוה"ר אלימלך הלוי **בלומענבערג** ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.

שימות בהם, י"ל דלא הותרה שבת בפיקו"נ אלא דחויה, דהא מוחי בהם למדין דרך כלל דכל מצוה שבתורה עשה ול"ת ומאכלות אסורות אין עומדין בפני פיקו"נ, ומהיכי תיתי לחלק בין איסור מלאכת שבת ובין שאר איסורים, שבשאר איסורים שמותר להאכיל לחולה שיש בו סכנה כו"ע מודים דלא הותרה, ולכן במאכלות אסורות לחולה צריך לדקדק להאכיל את הקל קל תחילה, וממילא דה"ה לגבי שבת דהו"ל רק בגדר דחויה עי"ש.

ואאמו"ר הוסיף דכמו"כ י"ל אליבא דרבי יוסי ברבי יהודה דיליף התם פיקו"נ מאת שבתותי תשמורו, יכול לכל תלמוד לומר אך חלק עי"ש, והיינו דאך אתי למעט שבכגון זה לא נאמר חובת את שבתותי תשמורו, והיינו דשבת הותרה אצל פקוח נפש, עי"ש.

והנה בפרדס דוד (בהפטורת פר' בלק) הקשה במ"ד בגמ' יומא שם, דמסיק שמואל אי הואי התם הוי אמינא דידי עדיפא מדידהו וחי בהם ולא שימות בהם, אמר רבא לכולהו אית להו פירכא לבר מדשמואל דאשכחן ודאי ספק מנין עי"ש. דהרי גם לשמואל קשיא מנ"ל לדרוש ולא שימות בהם, לפרש"י בחומש שם בקרא וחי בהם דקאי על עוה"ב, שאם תאמר בעוה"ז והלא סופו הוא מת, א"כ י"ל דאדרבה הכי קאמר קרא שיקיים המצוות אפי' במס"נ כי בכך יזכה לעוה"ב שהם חיים הנצחיים, וכתב שם דצ"ל דהך דרשא תליא בפלוגתת ר"מ ור"ש אי עכו"ם בכלל אדם, דאליבא דר"מ בסנהדרין (דף נ"ט ע"א וברש"י שם) דהאי קרא דאשר יעשה אותם האדם וחי בהם כולל נמי עכו"ם בהכרח דלא יתכן לפרש דוחי בהם קאי על עוה"ב שהרי בירושלמי והובא בתוס' בע"ז (דף י' ע"א, ד"ה ווי לה לאילפא) וכ"ה בסנהדרין (דף ק"ה ע"א לחד מ"ד, ובתוספתא שם פי"ג ה"א דס"ל לר"א עי"ש) דעכו"ם אין להם חלק לעוה"ב, וא"כ מוכרח דקאי על חיי עוה"ז, ולכן ילפינן מינה לפיקו"נ וחי בהם ולא שימות בהם, משא"כ רש"י קאי אליבא דר"ש דהאי קרא אינו כולל עכו"ם ולכך שפיר יתכן לפרש וחי בהם לעוה"ב, ולדידיה לא ילפינן מכאן לפיקו"נ עי"ש.

היוצלמ"ז דאי עכו"ם אינו בכלל אדם כרבי שמעון, לא יתכן לדרוש וחי בהם על פיקו"נ וחי בהם ולא שימות בהם, שהרי יל"פ דקאי על עוה"ב חיי הנצח, ורק אם עכו"ם בכלל אדם כר' מאיר וא"א לפרש וחי בהם לעוה"ב, שפיר דרשינן לענין לענין פיקו"נ וחי בהם ולא שימות בהם, ודו"ק.

לפי"ז יבואר דברי המדרש בפשטות, דהנה בס' צמח צדקה בפרשתן ביאר בתו"ד מה שאמר אברהם לשרה אמרי נא אחותי את, דתמוה היאך לא חשש אברהם שתיאסר אליו שרה אח"כ מחמת היותה עם פרעה, וכתב ע"פ שיטת ר"ת בתוס' בכתובות (דף ג' ע"ב ד"ה ולדרוש) דאשה הנבעלת לעכו"ם אינה נאסרת לבועל כשיתגייר, כיון דביאת עכו"ם כביאת בהמה דזרמת סוסים זרמתם, והו"ל כביאת בהמה, וה"ה דמותרת לבעל אחר שנבעלה לעכו"ם, דהרי כשם שאסורה לבעל כך אסורה לבועל, וכיון שמותרת לבעל מותרת לבועל, ולפיכך גם היתה שרה ניקחת ע"י פרעה לא היתה נאסרת על אברהם, ומהי"ט נמי לא מסרה שרה נפשה על כך, עי"ש.

והנה הריב"ם בתוס' שם חולק על ר"ת והביא כמה ראיות דגם בעילת נכרי אוסרת, עי"ש ובתוס' סנהדרין (דף ע"ד ע"ב ד"ה והא אסתר), ובפשטות י"ל דתליא בפלוגתא דתנאי, דהא דחידש ר"ת דאין ביאת עכו"ם אוסרת מצד דהוי כביאת בהמה, היינו אליבא דר' שמעון דעכו"ם לאו בכלל אדם הוא, ועל כן נמשלו לבהמות נדמו ואין אוסרין בביאתן, אבל לדעת רבי מאיר דעכו"ם בכלל אדם ה"נ דביאתם אוסר, ודו"ק, [ויל"פ דזש"ה ותלקח האשה בית פרעה ולאברהם היטיב בעבורה ויהי לו צאן ובקר וחמורים ועבדים ושפחות ואתונות וגמלים, וכתב בתוספות השלם וכ"ה בפי' הרוקח עה"ת, דנכתב עבדים בין צאן ובקר לאתונות וגמלים כי העבדים הם עם הדומה לחמור עי"ש, וי"ל דזה שבא ללמד דלכן אמר א"א אמרי נא אחותי את דלא חשש שתאסר כיון שהם עם הדומה לחמור].

והשתא מבואר, דמהא דאמר אברהם אבינו **אמרי נא אחותי את** ולא חשש אברהם שתיאסר עליו, משום דביאת עכו"ם אינה אוסרת הואיל וכביאת בהמה הוא כדעת ר"ת, והיינו דעכו"ם אינו בכלל אדם, ולפי"ז מ"ש אשר יעשה אותם האדם

וחי בהם קאי רק על ישראל, א"כ שפיר מיתוקמי על חיי עוה"ב, ולא ילפינן מינה לענין פיקו"נ, ובהכרח דילפינן דין פיקו"נ מעבודה דדוחה שבת או מאך את שבתותי תשמורו, וממילא דשמעינן דשבת הותרה לגבי פיקו"נ, ומהי"ט אין נותנין לו נבילה כמ"ש הרשב"א, על כן, מכאן ששוחטין לחולה בשבת, ודו"ק.

*

ואפ"ל עוד, דהנה יל"ב שורש הפלוגתא אם חילול שבת לצורך פיקו"נ הו"ל הותרה או דחויה, בהקדם מה שראיתי לכ"ק אאמו"ר זצללה"ה בדרוש לפר' בשלח (הובא קצת ביציו"פ שם) שהאריך דצריך לבאר מפני מה אסרו רפואה בשבת גזירה משום שחיקת סממנין (טושו"ע או"ח ריש סי' שכ"ח), ולכאו' מפנ"מ ברפואה חששו יותר מכל מיני מאכל שאופן עשייתם והכנתם היא במלאכת עבודה של טחינה וכיוצ"ב. [האמנם דאכילה בשבת נתפרש בכתובים כדמצינו בפרשת המן שניתן לאכילה בשבת, וכיון דמפורש בתורה א"א לגזור עליו כנודע דעת הט"ז (או"ח סי' תקפ"ה), אך א"כ נילף מינה דאין לנו לגזור בכה"ג גם לענין רפואה, (ועיין אגלי טל מלאכת טוחן אות ט"ז, שהעתיק לשון הרי"ף וז"ל, גזירה שמא מתוך שאדם בהול על רפואתו כשיהיה מותר לעסוק ברפואות ישחוק סממנים להתרפא בהן ויתחייב משום טוחן. ועי"ש באות ל"ו, אות ז')].

ותו"ד עפימ"ד בגמ' ברכות (דף ס' ע"א) דאמר רב אחא הנכנם להקיז דם אומר יהי רצון מלפניך ה' אלוקינו שיהא עסק זה לי לרפואה ותרפאני כי א'ל רופא נאמן אתה ורפואתך אמת, לפי שאין דרכן של בני אדם לרפאות, פרש"י כלומר לא היה להם לעסוק ברפואות אלא לבקש רחמים, אלא שנהגו. אמר אביי לא לימא אינש הכי, דתני דבי רבי ישמעאל ורפוא ירפא (שמות כא, יט) מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות עיי"ש. וצריך להבין שי' רב אחא שאין מהנכון להתרפאות. וגם כוונת אומרו שאין דרכן וכו', אלא שנהגו, דאם חולק רב אחא על תנא דבי רבי ישמעאל ולית ליה הא דניתנה רשות, א"כ איסורא איכא ולא רק שאין דרכן. וגם למה באמת נהגו.

ובשו"ע (יו"ד ריש סי' של"ו), נתנה התורה רשות לרופא לרפאות, ומצוה היא, ובכלל פיקו"נ הוא, ואם מונע עצמו הרי זה שופך דמים. וכתה הטו"ז (סק"א) וז"ל, קשה דכיון דבאמת מצוה היא למה קרי לה תחלה רשות, ונראה דהכי הוא כוונת הענין זה, דרפואה האמיתית היא על פי בקשת רחמים דמשמיא יש לו רפואה כמו שנא' (דברים לב, לט) מחצתי ואני ארפא, אלא שאין האדם זוכה לכך אלא צריך לעשות רפואה ע"פ טבע העולם, והוא ית' הסכים על זה ונתן הרפואה ע"י טבע הרפואות, וזהו נתינת רשות של הקב"ה, וכיון שכבר בא האדם לידי כך יש חיוב על הרופא לעשות רפואתו, וזה מבואר בגמרא פרק הרואה דאמר רב אחא הנכנם להקיז דם אומר יה"ר מלפניך שיהא עסק זה לי לרפואה ותרפאני כי א'ל רופא נאמן אתה ורפואתך אמת, לפי שאין דרכן של בני אדם לרפאות, פרש"י כלומר לא היה להם לעסוק ברפואות אלא לבקש רחמים, אמר אביי לא לימא אינש הכי דתנא דבי רבי ישמעאל ורפא ירפא מכאן שניתנה רשות לרופא לרפא. נראה פי' הגמרא בדרך הזה, דרב אחא הצריך לומר האי לישנא 'שכן אין דרכן של בני אדם' בנוסח התפלה שאומר המקיז דם, דהיינו שהוא מתנצל למה מבקש רפואה ע"י ההקזה שהוא לפי הטבע, אף שאינו מן הראוי לעשות כן, אלא לבקש רחמים להנצל ע"י רחמים של מעלה, מ"מ מאחר שכבר נהגו לעשות רפואה ע"י הטבע, גם אני עושה כן, ועכ"פ אני מודה שהכל בא על ידך כי א'ל רופא נאמן אתה.

ועל זה חולק אביי דלא לימא 'שכן נהגו', דגם התורה הסכימה על זה שיהא רפואה ע"פ הטבע, כי ירדה תורה לסוף דעת האדם שלא יהיה זכאי כ"כ שתבא רפואתו ע"י נם מן השמים, וע"כ אין שייך לומר דהאי קרא דרפא ירפא קמ"ל מצוה, דאלו האדם זכאי אינו צריך לכך, ואדרבה היה צריך דוקא רפואה ע"י שמים, אלא דלפי דרכו של אדם רשות הוא לו, וע"כ הוה האידנא חיוב בדבר ומצוה היא כיון דלפי מעשה האדם חיותו תלוי בכך, כן נ"ל נכון, ועיין ברמב"ן פ' (כו, יא) בחקותי האריך בענין זה של רפואות ומדבריו משמע בפירוש ורפא ירפא כמ"ש, עכ"ל הט"ז. וידוע בזה מאא"ז הגה"ק מזידיטשוב זי"ע שציוה לאנשי שלומו שלא לדרוש ברופאים, (והאריך בזה מרן

בשו"ת דברי"צ ח"ז סי' קי"ד, ובמכתבי תורה סי' תכה).

והנה בתום' בב"ק (דף פ"ה ע"א, ד"ה שניתנה) בהא דדרשינן ורפא ירפא מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות, והקשו והא מרפא לחודיה שמעינן ליה, וי"ל דהו"א הנ"מ מכה בידי אדם אבל חולי הבא בידי שמים כשמרפא נראה כסותר גזירת המלך, קמ"ל דשרי עי"ש. מבואר מדבריהם דההיתר לעסוק ברפואה הוא רק מייתורא דקרא, דבלא"ה הו"ל כסותר גזירת המלך, ובפשטות הכוונה שיש בכך מעין חסרון אמונה ח"ו, כשאינו שם בה' מבטחו ופונה אל רופאי האליל, אלא דמאחר שכבר נהגו בני אדם להתרפאות ע"פ טבע העולם, ובורא רפואות ית"ש הסכים ע"ז ונתן הרפואה ע"י טבע הרפואות, שוב אין סומכין על הנס, ואסור ליהנות ממעשה נסים, על כן ניתן רשות לרופא לרפאות.

ובהא דאין נהנין ממעשה נסים, י"ל עפי"ד הגמ' (ברכות דף ל"ה ע"א), רבי לוי רמי כתיב (תהלים כד, א) לה' הארץ ומלואה וכתיב (שם קטו, טז) השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם, לא קשיא כאן קודם ברכה כאן לאחר ברכה. ואמנם גם לאחר ברכה רק הארץ נתן לבני אדם, וראוי ליהנות מהם, אבל השמים שמים לה' ואין ראוי ליהנות הימנו, לכך מה שבא ע"י נס מן השמים לא ניתן רשות לבני אדם ליהנות ממנה, וציין שם כ"ק א"א שמצא כן בספר הזכות להרי"מ (פר' בשלח) עיי"ש.

ושם בספר הזכות כתב עוד במ"ש רבי חנינא בן דוסא מי שאמר לשמן וידלוק הוא יאמר לחומץ וידלוק (תענית דף כ"ה ע"א), דלכן לא נאסר ליהנות מאותו שמן של נס, וכן לא נקרא שמטריח את קונו לשנות סדרי בראשית, לפי שהאדם שהאמונה מאירה אצלו עד שאין אצלו נפק"מ בין הטבע ובין הנפלאות, לדידיה מותר לו ליהנות ממעשה נסים עיי"ש. והאריך כ"ק א"א מרן בזה מדיליה בכמ"ק (עיין שפ"ח חו"פ לחנוכה סי' רב אות יד, וסי' קל אות ז-ח).

לפי"ז י"ל גם בנוגע לעסוק ברפואה, דאכן מי שאיתן באמונתו אין לו לדרוש ברופאים רק לסמוך על רפואה מן השמים. וכדברי הרמב"ן הנ"ל בפר' בחקותי שכתב בתו"ד, כי בהיות ישראל שלמים והם רבים לא יתנהג עניינם בטבע כלל וכו', עד שלא יצטרכו לרופא ולהשתמר בדרך מדרכי הרפואות כלל, כמ"ש (שמות טו, כו) כי אני ה' רופאך וכו', ומה חלק לרופאים בבית עושי רצון השם וכו' עיי"ש. ורק מי שאינו במדריגה זו, ואסור לו לסמוך על הנס, על שכמותו ניתנה רשות לרופא.

עד"ז יבואר דברי הטו"ז דאין לומר דקרא דרפא ירפא קמ"ל דהוא מצוה, דהרי אילו האדם זכאי לא היה צריך לכך, ואדרבה מצוה שיתעלה במעשיו להגיע למדריגה זו שהאמונה תאיר לו שאין הפרש בין הנס להטבע וממילא יהא מותר לו לסמוך על הנס, וגם אצל הרופא כשבא לרפאות החולה צריך שיהא כל חולה מוחזק אצלו כצדיק, דאחזוקי אינשי ברשיעי לא מחזקינן, לכן ניתנה רשות לרופא לרפאות, אבל לא מצוה דראוי לו להחזיקו כצדיק הדבוק באמונתו ואין לו לעסוק ברפואה. אלא דמ"מ כתב המחבר בשו"ע שם דמצוה היא ובכלל פיקו"נ הוא, והיינו כי בבוא החולה אל הרופא להשתדל בדרכי הטבע, הרי זה מוכיח שאינו במדריגה זו, לכך שוב מצוה היא, ואם מונע הרופא מלרפאותו הרי זה שופך דמים.

ויפורש בזה מ"ש רב אחא שאין דרכן של בני אדם לרפאות, כלומר צדיקים ואנשי מעלה שהם בדרגת בני אדם (ואינם בגדר דומין לבהמה כבחולין דף ה' ע"ב), הללו אין דרכן להתרפאות אצל רופא ותולים עיניהם לרפואה מן השמים, אלא שנהגו רצ"ל בהיות וההמון אינם במדריגה זו לסמוך על הנס נהגו לדרוש ברופאים.

ואביי חולק עליו דלא לימא אינש הכי דתני דבי רבי ישמעאל ורפוא ירפא שניתנה רשות לרופא לרפאות, היינו שכבר הסכימה תורה לכך, וס"ל לאביי דאפילו חסיד גמור הדבוק באמונת איתן אסור לסמוך על הנס. וי"ל דאביי קאי לשיטתו בגמ' שבת (דף נ"ג ע"ב) דאמר כמה גרוע אדם זה שנשתנו לו סדרי בראשית, וחולק על רב יוסף שאמר בוא וראה כמה גדול אדם זה שנעשה לו נס כזה, דס"ל דגם באדם גדול לאו מעליותא איכא בדבר. [ואף דאיהו גופיה ס"ל בפסחים (דף ס"ד ע"ב) דננעלין תנן דסמכינן אניסא, י"ל דבמקדש שאני דהרבה נסים נעשו שם (כמ"ש בגמ' יומא דף כ"א ע"א), ואף בעולי רגלים כתיב (שמות לד, כד)

ולא יחמוד איש את ארצך, ואמז"ל מלמד שתהא פרתך רועה באפר ואין חיה מזיקתה וכו' (פסחים דף ח' ע"ב ובמאירי שם, ועיין שו"ת תשב"ץ ח"א סו"ס ג). וכן יש לחלק בין רבים ליחיד (עיין עיון יעקב פסחים שם)].

הדרן למילתן, שיש מקום לראות בעסק הרפואה ענין של חסרון אמונה, לולי שהתירה תורה ונתנה רשות לרופא. עפי"ז י"ל דבשבת יומא דמהימנותא, שהוא זכר למעשה בראשית ומורה כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ, ראוי לכל אחד ואחד להתחזק כ"כ באמונה שלא יהא אצלו הבדל בין הטבע והנס, וממילא דיכול לסמוך על הנס, וזהו שאמרו חז"ל (שבת דף י"ב ע"א) שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבא וכו' יכולה היא שתרחם, דהיינו שמעצם קדושת השבת מתעוררת האמונה, וממילא תהא הרפואה קרובה לבא. באשר לכך החמירו חכמים וגזרו על הרפואה בשבת, ללמד על מעלת השבת דהיה ראוי ביום קדוש זה לסמוך על הנס דיכולה היא שתרחם, ורק בדיעבד התירו הרפואה, עכתו"ד א"א זי"ע.

ע"פ דרכו אפ"ל דבהא מילתא תליא אם חילול שבת לצורך פיקו"נ הו"ל הותרה או דחויה, דאם סומכין על הנס א"כ מצד הדין לא היה מקום לחלל שבת לצורך רפואה, [עיין בשו"ת שאילת יעקב (סי' ה') שעורר ע"ד הרמב"ן הנ"ל שכתב דמן הדין ראוי להימנע מלעסוק ברפואות, דא"כ למה פיקו"נ דוחה שבת], דהרי צריך לדעת כי השי"ת הוא הממית והמחיה וכמ"ש מחצתי ואני ארפא, ואף בהצלה למעלה מדרך הטבע צריך לסמוך על הנס, ועכצ"ל דמה דאמרה תורה וחי בהם היינו דקמ"ל דלא נצטוו כלל על השבת במקום פיקו"נ, וממילא דהו"ל בגדר הותרה.

אבל אי נימא דאין סומכין על הנס, כי סדר הנהגת העולם הוא ע"פ דרכי הטבע, א"כ י"ל דאזהרת שבת שייך גם במקום פיקו"נ, אלא דמחמת אשר ירד ירדנו מדביקות באמונה כראוי ואין אנו רשאים לסמוך על הנס, חס רחמנא עלן וניתנה רשות לרופא לרפאות, ואף צריך לחלל שבת עבור פיקו"נ, אבל אין זה מצד שלא נאמר כאן מצות שבת כלל, וממילא הו"ל בגדר דחויה אצל פיקו"נ, ובפרט דבאמת טפי הוי עדיף לן להיות במדריגה ההראויה באמונה שלימה ולא להתעסק כלל בדרכי הרפואה, ועל כן דחויה היא השבת אצל פיקו"נ, וצריך לעשות כל מצדקי לא לדחות את השבת בעבורה, ודו"ק.

ויומתק בזה דעל כן רבא לשיטתו דס"ל בפסחים שם דאין סומכין על הנס, לכן מסיק דהעיקר כטעמא דשמואל דלפינן לפיקו"נ מוחי בהם, דמהי"ט הו"ל דחויה כנ"ל מהעטרת חכמים, ודו"ק.

והנה הקשו המפו' היאך אמר אברהם אמרי נא אחותי את וגו', הלא עי"ז עלול שתכשל באיסור א"א, וביש"מ ביאר בזה, דאברהם לא חשש על שרה כי הכיר בצדקתה אשר אברהם טפל לה בנביאות, וידע אברהם שייעשה לה נס, אלא דאכתי אם תאמר שהיא אשתו ותסמוך על הנס ולא תמסור נפשה מלבוא לפרעה יתחלל ש"ש, שיאמרו הבריות שהסכימה למסור עצמה לבוא לפרעה, ואף כי אח"כ בוודאי תינצל מידו, אך מ"מ בתחילה ירננו אבתרה ויצא חילול ש"ש, לכך אמר לה **אמרי נא אחותי את** וגו', כי עליך אין לחוש שבודאי יארע לך נס, ואף חשש חילול ה' לא יארע כלל על ידך, כי יסברו הבריות שאחותי את, ואח"כ יתקדש ש"ש כשיראו שנצלת מידי פרעה ע"י שידוד הטבע, עכתו"ד עי"ש באריכות, וכעי"ז בספה"ק באר מים חיים יעו"ש.

מעתה יבואר דברי המדרש, דממה שאמר **אמרי נא אחותי את**, והיינו דלא חשש עליה כלל כי בטח לבו דייעשה לה נס, ומוכח דסומכין על הנס, ועכצ"ל דמה דאמרה תורה וחי בהם היינו דלא נצטוו כלל על השבת במקום פיקו"נ וכנ"ל, וממילא דהו"ל שבת בגדר הותרה במקום פיקו"נ, לכן אין אומרים שיאכל נבילה אלא אפשר לשחוט לחולה בשבת, על כן קאמר המדרש **מכאן ששוחטין לחולה בשבת**, ודו"ק.

*

ויש להוסיף עוד, עפמ"ש באוחה"ק לפרש מ"ש למען ייטב לי בעבורך וחיתה נפשי בגללך, דכפל הלשון הוא כי נתכוון לב' דברים, האחד למען ייטיבו לו בעבור אחותו טובה גשמית, ועוד וחיתה נפשי בגללך, כי ע"י סתירת האשה עם האיש שוב יפקדנה בבנים בדומין לו, וכדאי' במדרש (ב"ר פנ"ג,

ו) וז"ל אמר רבי יצחק אמר הקב"ה כתיב (במדבר ה, כח) ואם לא נטמאה האשה וטהורה היא ונקתה ונזרעה זרע, וזו שנכנסה לבית פרעה ולבית אבימלך ויצאה טהורה אינו דין שתפקד עכ"ל, הרי שחיתה נפשו של אברהם בבנים בגלל שרה, עי"ש, ועז"א וחיתה נפשי בפקודת הזרע בגללך פירוש על ידך, עכ"ד. [ויש להוסיף בזה דז"ש וחיתה נפשי בגללך, ע"ד אומרם ז"ל (נדרים דף ס"ד ע"ב) כל מי שאין לו בנים קרוי מת, ולכן ע"י שתפקד יזכה ויהא בכלל החיים, והבן]. ובספר בני שלמה (מחכמי תימן) בפרשתן רמז דזה שאמרה למען ייטב לי בעבורך לשון לשון עיבור והריון, שעל ידי זה תזכי להפקד בזרע ולהתעבר, ובכך וחיתה נפשי בגללך.

ואולם פירוש זה תליא בפלוגתא דתנאי בגמ' סוטה (דף כ"ו ע"א) במ"ש הכתוב ונקתה ונזרעה זרע, דרבי עקיבא ס"ל שאם היתה עקרה נפקדת, א"ל רבי ישמעאל א"כ יסתתרו כל העקרות ויפקדו וזו שלא קלקלה. וא"כ תינח אליבא דר"ע דעקרה נפקדת שפיר יל"פ כנ"ל שע"י שלקחה פרעה נפקדה, אבל לר' ישמעאל דלא אמרינן עקרה נפקדת לא שייך לפרש הכי.

המפו' נתחבטו להבין מ"ט לא חש רבי עקיבא לפירכת רבי ישמעאל דילכו כל העקרות וכו'. ואפ"ל דהנה כבר כתבו המפו' (פרדס דוד יש"מ פר' נשא) דלכאו' מפני מה ניחוש שיסתתרו העקרות כדי שיפקדו, הרי אסורות להתיחד ויחוד א"א דאורייתא, וכתבו לתרץ דחיישינן דיטעו כי לצורך מצות פו"ר מותר להן לעבור על איסור יחוד עי"ש.

וי"ל דמה שיביאן לטעות הוא, מהא דאי' בגמ' שבת (דף קט"ז ע"ב) דס"ל לרבי דפרשת ויהי בנסוע הארון הוא ספר בפני עצמו וכהא דאמר רבי שמואל בר נחמן א"ר יונתן חצבה עמודיה שבעה אלו שבעה ס"ת, עי"ש. וכתב הכלי יקר (פר' בהעלותך י', ל"ה) דהדבר יפלא הרי התורה ניתנה למצוותיה ובספר זה אין רמז לשום מצוה, וכתב דמש"ה הו"ל ספר בפנ"ע ללמד על מצוות פו"ר כי במצוה זו תלוי קיום העולם וגורם השראת השכינה כאמז"ל (יבמות דף ס"ד ע"א) כל מי שאינו עוסק בפו"ר גורם לשכינה שתסתלק מישראל, שנאמר ובנחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל, מלמד שאין השכינה שורה בפחות מב' אלפים וב' רבבות מישראל וכו', לכך נקבע שיהא פרשה זו ספר מיוחד ללמד שהשראת השכינה בישראל צריך כ"ב אלף ומכך ידעו להיות זהיר במצות פו"ר עי"ש.

ובמ' נפתלי שבע רצון (פר' ויצא) כתב ע"ד דלא העלה ארוכה לקושייתו דהרי גם אם רק חמשה ס"ת הן איכא למילף מפסוק זה דפו"ר הוו מצוה חשובה, וכתב דבא להורות דמצות פו"ר מצוה חשובה יותר אפי' מת"ת, לכך נכתבה בספר בפנ"ע להורות שאין בספר זה שום מצוה ושום הוראה כי אם מעלת פו"ר, ובזאת נדע שמעלת פו"ר הוא יותר ממצות ת"ת, וזה לא הוה ידעינן אם ל"ה ספר בפנ"ע, עי"ש.

מעתה י"ל דמכך יטעו הנשים לומר דכיון דמצות פו"ר שקולה כנגד כל המצוות, לכך שרי להן לעבור על איסור יחוד כדי לקיים פו"ר. אלא דדב"ז ניחא רק אם התורה שבעה ספרים דויהי בנסוע פרשה בפנ"ע ומוכח על חשיבות מצות פו"ר, אבל למ"ד דרק חמשה ספרים הם ליכא להוכיח על חשיבות מצות פו"ר, ודו"ק. [ויומתק דרבי יצחק במדרש דידן דדרש להא דאמר הקב"ה כתיב ואם לא נטמאה וכו' והיינו דעקרה נפקדת, קאי לשיטתו במגילה (דף ט"ו ע"א), דס"ל דחמשה ספרים הם כמ"ש שמא עברו ישראל על חמשה חומשי תורה, ולא חזינן דאיכא מעלה לפו"ר שהוא ספר בפנ"ע, ודו"ק].

וא"ש דרבי עקיבא ורבי ישמעאל אזלי בזה לשיטתן, דהנה בעיר בנימין (גיטין דף ס' ע"א) כתב דדבר זה אם חמשה ס"ת או שבעה, תליא בפלוגתת ר' יוחנן ור"ל שם, אי תורה חתומה ניתנה או מגילה מגילה ניתנה, דאם התורה מגילה מגילה ניתנה לא שייך לומר דפרשת ויהי בנסוע מקומה בדגלים ונכתבה כאן כדי להפסיק בין הפורעניות, שהרי למ"ד דמגילה מגילה ניתנה כל מה שאירע לבנ"י נכתב מיד במגילה אלא דבסוף מ' שנה חברו כל הפרשיות ותפרום בגידין, וכיון דוהי בנסוע כבר נכתב מאז לא מסתבר שמרע"ה כתבה שוב כדי להפסיק בין הפורעניות, ובהכרח דלדידיה לא אמרינן להא דנכתב כאן כדי להפסיק וכו', אלא דספר בפני עצמו הוא ושבעה ס"ת הן.

ורק אם תורה חתומה ניתנה י"ל שנכתב פרשה זו כאן כדי להפסיק בין הפורעניות עי"ש. היוצלמ"ז דאי חמשה ס"ת הם והסימניות משום שאין כן מקומה עכצ"ל דתורה חתומה ניתנה. אבל אם שבעה ס"ת הם לא אמרינן דאין כאן מקומה והיינו משום דתורה מגילה מגילה ניתנה.

הבאנו רבות דברי הגרי"ע בבית האוצר (ח"א כלל א' אות ד') שכתב דפלוגתת רבי ישמעאל ור"ע בחגיגה (דף ו' ע"א, וכ"ה בזבחים דף קט"ו ע"ב) אם כללות ניתנו בסיני ופרטות באוהל מועד או דכללות ופרטות ניתנו בסיני, תליא בפלוג' אי תורה חתומה ניתנה או מגילה מגילה ניתנה, דר' ישמעאל ס"ל דהתורה מגילה מגילה ניתנה לכך נקט דכללות נאמרו בסיני ופרטות באוהל מועד. אבל ר"ע ס"ל דתורה חתומה ניתנה, והיינו דמעלת התורה מפני שניתנה כאחת בסיני לכך אמר דכללות ופרטות בסיני, עי"ש.

מעתה מובן היטב פלוגתתם דרבי עקיבא לשיטתו דכל התורה ניתנה כאחת בסיני, וא"כ פרשת ויהי בנסוע נכתב כאן כדי להפסיק בין הפורעניות, ולעולם חמשה ספרים הם, וא"כ אין להוכיח חשיבות מצות פו"ר שהוא שקול יותר ממצות ת"ת, מעתה מהיכי תיתי לחשוש דיסתרו העקרות ויעברו על איסור יחוד, לכך שפיר י"ל דעקרה נפקדת. אבל רבי ישמעאל לטעמיה דס"ל דכללות בסיני ופרטות באוהל מועד דתורה מגילה מגילה ניתנה, וא"כ לא שייך לומר דפרשת ויהי בנסוע נכתב כאן כדי להפסיק בין הפורעניות, אלא דספר בפני עצמו הוא, ובכן שמעינן מזה על חשיבות וגדלות מצות פו"ר, ובכן יש לחוש דיטעו העקרות דלצורך פו"ר מותר להם לעבור על איסור יחוד, לכך אמר לרבי עקיבא דאת"ל עקרה נפקדת יסתרו כל העקרות, ודו"ק.

נקדים עוד מה שהזכרנו בכמ"ק בארוכה דהא דסומכין על הנס, היינו משום דאחז"ל (ע"ז דף ג' ע"א) דתנאי התנה הקב"ה עם מעשה בראשית ע"מ שיקבלו ישראל את התורה, ונכלל בכך שכל עניני העולם יהיו כפופים לתורה ומצוות, ובכך נקבע שטבע וסדר העולם יתאים את עצמו לפי צרכי בנ"י, וכאשר יצטרכו לשנות מסדר הבריאה יהא זה עצמו טבעו של עולם להשתנות לטובת ישראל, לכך סומכין על הנס, והדברים עתיקין מדברי הרמב"ם בפיה"מ לאבות (פ"ה ה"ה) ורבנו בחיי והאוחה"ק (פר' בשלח, ועוד).

והנה בברית מטה משה (על הגש"פ בנדמ"ח דף רע"ט) דהך דרשה דיום השישי לתנאי וכו', תליא אם התורה חמשה ספרים או שבעה ספרים, דהרי ברש"י עה"פ יום השישי (בראשית א, ל"א) דהוסיף הכתוב ה' בגמר מעשה בראשית לומר שהתנה עמהם ע"מ שיקבלו ישראל חמשה חומשי תורה, נמצא דאם חמשה ספרי תורות הן שפיר דרשינן להא דתנאי התנה, אבל אם שבעה ס"ת הם לא שייך למידרש הכי, ובהכרח דמ"ד דז' ספרים הם לא ס"ל הך דרשא.

מעתה מבואר דכיון דאמה"כ **אמרי נא אחותי את למען ייטב לי בעבורך וחיתה נפשי בגללך**, והיינו שעי"ז תפקד שרה, דמ"ש ונקתה ונזרעה זרע דעקרה נפקדת, דאין לחוש שיסתרו העקרות דלא חשודות לעבור על איסור, דאין להוכיח מויהי בנסוע חשיבות מצות פו"ר, דאינו ספר בפנ"ע דחמשה ספרים הם, ולפי"ז דרשינן להא דתנאי התנה הקב"ה וכו', ומהי"ט סומכין על הנס שהרי גם הנס הו"ל מטבעו של עולם, ולפי"ז מה שאמרה תורה לחלל שבת במקום פיקו"נ היינו דלא נצטוו על השבת במקום פיקו"נ, וממילא דהו"ל בגדר הותרה, ולכן אין אומרים שיאכל נבילה אלא שישחטנו, על כן אמר מכאן ששוחטין לחולה בשבת, ודו"ק.

דבה"ק שאמר כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א בשוה"ט ליל שב"ק העעל"ט

בתוה"ק בפרשתן (בראשית יב, י) ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרימה לגור שם כי כבד הרעב וגו'. ונודע מש"כ הרמב"ן דברים מבהילים בעניין זה, שיציאתו של אברהם אבינו מן הארץ שנצטווה עליה בתחילה מפני הרעב, הוא עוון אשר חטא אברהם אבינו, כי היה לו לבטוח באלקים שגם ברעב יפדנו

ממות, ועל המעשה הזה נגזר על זרעו הגלות בארץ מצרים ביד פרעה, עיי"ש.

ואמנם מדברי רש"י שכתב 'ויהי רעב באותה הארץ לבדה לנסותו אם יהרהר אחר דבריו של הקב"ה שאמר לו ללכת אל ארץ כנען ועכשיו משיאו לצאת ממנה', משמע דאדרבה הרעב היה ניסיון לאברהם, והוא עמד בו בכך שלא הרהר על מעשיו של הקב"ה שבתחילה אמר לו ללכת לארץ כנען ולבסוף כשהגיע לשם הביא רעב, אלא באמונה שלימה עזב את הארץ בלא להרהר כלל אחר מעשיו של הקב"ה.

וכן מובא בפרקי דרבי אליעזר (פרק כו) עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו ועמד בכולן וכו', הרביעי, מיום שנבראו שמים וארץ לא הביא הקב"ה רעב בעולם אלא בימי אברהם, ולא בכל הארצות אלא בארץ כנען, לנסותו ולהורידו למצרים, שנאמר ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרימה. וכן יסד הפייטן (שחרית יום ב' דר"ה, פיוט ד"ה אנא אדון מלא רחמים) 'הרביעי הביא רעב באותן הימים, הוא הרעב הראשון אשר בא לעולמים, ולא בכל הארצות ובכל התחומים, כי אם בארץ כנען לנסותו ולהורידו לאדמת ענמים'.

אמנם גם לדעת הרמב"ן עדיין צריך ליישב ולבאר מפני מה עשה כן אברהם אבינו לעזוב את הארץ אחר שנצטווה לילך ולבוא שמה, דהרי אין ספק כי כוונתו בכך היה לטובה.

ובפשטות נראה לבאר, דהנה אברהם אבינו החזיק עצמו בענווה ובשפלות יתירה, וכמו שאמר (בראשית יח, כז) ואנכי עפר ואפר, וחש עצמו מבוטל בביטול גמור (עי' חולין דף פ"ט ע"א), ולכן אף שידע שנגלה אליו הבוכ"ע ואמר לו אני בחרתי בך ולך לך אל הארץ אשר אראך, מ"מ חשב שמא גרם החטא ועתה שוב איני כבר אותו צדיק שהייתי אז, וכאשר נודע כענין זה מרבה"ק מלובלין זי"ע שאמר פעם בענוות קדשו, שידוע לו בבירור שאינו צדיק ח"ו, ואפילו אם מלאך או שרף יאמר לו שהוא צדיק לא יקבל ממנו ולא יאמין לו, ואך אם השי"ת בעצמו יאמר לו שהוא צדיק יאמין בכך, אולם גם זאת רק לאותו הרגע בלבד, אבל ברגע שלאחריו יחשוש שמא כבר קילקל את מעשיו (עי' היכל הברכה, שמות לב, א; ייטב לב, פר' תולדות, ד"ה ואומרו ראו).

וכדבר הזה חשש אברהם אבינו ע"ה על עצמו, ולכן דייקא כשהגיע ובא אברהם אבינו אל ארץ כנען שהוא מלשון הכנעה כנודע מספה"ק (ראה אברבנאל, בראשית י, א; שלה"ק בפרשתן; נועם אלימלך, פר' וישב, ד"ה א"י וישב; דברי אמת, פר' וישב, ד"ה במדרש וישבו), אזי במקום גדולתו שם אתה מוצא ענוותנותו, ואז נכנע לבבו ביותר, ואמר, מאן יימר שעדיין נשארתי במעלתי כמקודם, ואמנם מקודם הייתי ראוי להגיע לארץ ישראל ולכן נצטויתי 'לך לך אל הארץ אשר אראך', אבל שמא מאז שבאתי לכאן הרעותי את מעשי וקפחתי את פרנסתי ולכן יש רעב בארץ, כי אין אני ראוי יותר לקדושת ארץ ישראל, ואלמלי הייתי ראוי לא היה הרעב בא והייתי יכול להישאר כאן, אבל עתה מראים לי מן השמים שאין אני ראוי לזה עוד. ובגודל ענוותנותו תלה הקללה בעצמו שבגין שהרע מעשיו בא הרעב בארץ ואינו ראוי עוד לדור בארץ הקדושה, ולכן ירד מצרימה.

*

עוד יש לבאר בזה, דהנה להלן כתיב (פסוק יג) אמרי נא אחותי את למען ייטב לי בעבורך וחיתה נפשי בגללך. וברש"י, למען ייטב לי בעבורך, יתנו לי מתנות. וכבר נלאו כל חכמי לב בזה (עי' תוס' השלם, אות ה; שפתי חכמים; ועוד) היתכן לומר שאברהם אבינו התאווה למתנות, והלא מצינו שהוא בעצמו אמר (שם יד, כג) אם מחוט ועד שרוך נעל וגו' ולא תאמר אני העשרתי את אברם, שלא רצה ליהנות מכלום, ואיך כאן ביקש שיתנו לו מתנות.

וגם עצם הדבר תמוה דהרי כבר נאמר לאברהם אבינו מאת השי"ת (שם יב, א) לך לך, וברש"י להנאתך ולטובתך, והבטיח לו הקב"ה ואברכך ואגדלה שמך וגו', ומעתה מה היה צריך לדאוג שיתנו לו מתנות במצרים, והלא וודאי שה' גוזר ומקיים.

ונראה לבאר, דהנה הרמב"ן האריך כאן (פסוק ו) בביאור כל מעשי ועניני אברהם אבינו, דכל מעשיו היו סימן לבנים (עי' תנחומא בפרשתן ט), ועל דרך זה ביאר גם כאן (פסוק י) דמה שירד למצרים מפני הרעב לגור שם להחיות נפשו בימי הבצורת, והמצריים עשקו אותו חינם לקחת את אשתו, והקב"ה נקם נקמתם בנגעים גדולים והוציאו משם במקנה בכסף ובזהב, וגם צוה עליו פרעה אנשים לשלחם, כל זה היה רמז אליו כי בניו ירדו מצרים מפני הרעב לגור שם בארץ,

והמצרים ירעו להם ויקחו מהם הנשים כאשר אמר וכל הבת תחיון, והקב"ה ינקום נקמתם בנגעים גדולים עד שיוציאם בכסף וזהב וצאן ובקר מקנה כבד מאד, והחזיקו בהם לשלחם מן הארץ, כי לא נפל דבר מכל מאורע האב שלא יהיה בבנים, עיי"ש.

הנמצא מדבריו הק' כי עיקר כוונתו של אברהם אבינו בעת ירידתו למצרים היתה להכין הדרך לבניו שיצאו מתחת יד טומאת מצרים ערוות הארץ. ולכן מסר אברהם אבינו את נפשו בכדי להכין לבניו את הדרך לצאת ממצרים כדי שיוכלו לעבוד את ה', ולכן רצה לקחת מתנות מפרעה מלך מצרים בכדי לעורר סימן לבנים שבני ישראל בעת צאתם ממצרים יקחו את כל רכושם וממונם של המצריים ויעשוהו כמצודה שאין בה דגן וכמצולה שאין בה דגים (ברכות דף ט' ע"ב), וכפי שביארו בספה"ק (שער המצוות, פר' ראה, ד"ה ועתה נבוא לבאר; פרע"ח, שער קריאת שמע, פ"ג) דהכוונה שבני ישראל רוקנו את ארץ מצרים מכל ניצוצי הקדושה שהיו בה.

ועל פי זה יתבאר היטב דלכן ביקש אברהם למען ייטב לי בעבורך יתנו לי מתנות, ומטרתו היתה בזה כדי להרבות הרכוש גדול שיהיה לזרעו כשיצאו ממצרים, ולא היתה כוונתו לעצמו אלא להטיב לזרעו אחריו כדי שתתקיים בהם ההבטחה (בראשית טו, יד) ואחרי כן יצאו ברכוש גדול.

*

ויש להעמיק עוד בזה, דהנה בהמשך כתיב (פסוק יד) ויהי כבוא אברם מצרימה ויראו המצרים את האשה וגו'. ובספה"ק (רב טוב, בפרשתן, ד"ה ויהי כבוא) הביאו מסורה ג"פ שנכתב בתורה תיבת כבוא מלא בוי"ו, חדא הכא כבוא אברם מצרימה, ואידך (דברים טז, ו) שם תזבח את הפסח בערב כבוא השמש מועד צאתך ממצרים. ואידך (דברים כד, יג) השב תשיב לו את העבוט כבוא השמש ושכב בשלמתו וברכך, וצל"ב מה מלמדנו.

ויש לבאר, דהנה עיקר תכלית יציאת מצרים היה לעבוד את ה' ולעסוק בתורתו, כפי שמצינו בספה"ק (עי' ספר הליקוטים, פר' שמות, פרק ב' ד"ה ויגדל) דעיקר קליפת מצרים הוא פ"ה ר"ע אותיות פרע"ה, כי בעת שהיו בני ישראל במצרים היה דיבורם בגלות (ספר הליקוטים, פר' בא, ד"ה למען שתי; ועי' זוה"ק פר' וארא, ח"ב דף כ"ה ע"ב), דהיינו שלא יכלו לפתוח פיהם בדברים שבקדושה בעסק התורה ובתפילה בגלל טומאת קליפת מצרים, וכשיצאו ממצרים נהפך פ"ה ר"ע לפה סח המרומז בתיבת פס"ח (עי' שער הכוונות, דרושי פסח, דרוש ג), שחזר פיהם להיות פה קדוש לעסוק בתורה ולעבוד את הבוכ"ע.

והנה העיקר בעבודת ה' הוא לעסוק בתורה הק' לשמה ולעבוד את ה' בלתי לה' לבדו, וכדאיתא בזוה"ק (פר' ויחי, דף רכ"ג ע"ב; וראה תיקו"ז תיקון י', דף כ"ה ע"ב) שרק תורה לשמה היא שעולה למעלה, ואילו תורה שלא לשמה נשאר למטה, ומסופר על מרן הבעש"ט הק' זי"ע שהגיע פעם לבית מדרש אחד ואמר שהיכל בית המדרש מלא בתפילות, וביאור דכיון שהתפילות שלהם לא עלו למעלה, לכן נשארו למטה ובית המדרש מלא בהן (עי' בעש"ט עה"ת פר' ואתחנן אות נה).

ובספה"ק (שער יששכר, מאמר שובה ישראל, אות ה, בשם הרה"ק בעל התניא זי"ע; ייטב לב, פר' ראה, עה"פ לא תעשון ככל אשר) ביארו בזה את דברי הגמ' (פסחים דף נ' ע"ב) כתיב (תהלים נז, יא) כי גדול עד שמים חסדך, וכתיב (שם קח, ה) כי גדול מעל שמים חסדך, הא כיצד, כאן בעושין לשמה, כאן בעושין שלא לשמה. והיינו דבעושין לשמה הרי זה מעל שמים, והיינו שעולה למעלה, ואילו בשלא לשמה זהו עד שמים ואינו עולה למעלה.

ואלמלא הזוהמא שירדה לעולם בחטא אדה"ר שהיא גרמה לכל הגלויות בין האומות, היה קל מאד לעבוד את ה' לשמה, אבל תוקף הגלויות גרם שאי אפשר להתחיל לעשות לשמה, כי אם ימתינו לנו עד שנעשה לשמה לעולם לא נזכה להתחיל כלל, ולכן אמרו חז"ל (פסחים שם) לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות אפילו שלא לשמה שמתוך שלא לשמה יבוא לשמה, ולכן גם העבודה שלא לשמה רצויה ומקובלת לפניו.

ברם, כל מה שהתירו ללמוד שלא לשמה היא בכדי שיבוא מתוך כך ללמוד תורה לשמה, והוא בתנאי שנשאף ונצפה ונייחל תמיד לבוא לעשות העבודה לשמה, כמבואר בספה"ק נועם אלימלך (פר' צו, עה"פ זאת תורת העולה) שחז"ל התירו שלא לשמה שמתוך שלא לשמה יבא לידי לשמה, אבל אם לומד כל ימיו שלא לשמה בודאי ענוש יענש בגיהנום, ורק באם בסוף יבוא למדרגת תורה לשמה,

או אז הוא מעלה בזה ג"כ את כל מה שלמד שלא לשמה כי כל לימודו שלא לשמה היה הכנה ובלימוד זה התווה את דרכו למדרגה עליונה של לימוד תורה לשמה, עיי"ש.

ונקדים עוד מה שכתב בספה"ק ייטב לב (בהקדמה) לבאר מאמר הכתוב (משלי לא, כה-כו) עוז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון, פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה, דהנה אמרו חז"ל (סוכה דף מ"ט ע"ב) מאי דכתיב ותורת חסד על לשונה, וכי יש תורה של חסד ותורה שאינה של חסד, אלא תורה לשמה זהו תורה של חסד, איכא דאמרי תורה ללמדה הוא תורה של חסד, וביאר דדא ודא אחת הוא, שהלומד תורה לשמה מתכוון לעשות רצונו ית"ש, ולכן כשישנו צורך מלמדה לאחרים, והוא תורה של חסד שגומל חסד ללמדה לזולתו. וזהו שאמר הכתוב עוז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון וכל המזמור מרמז על תורה כדאיתא במדרש (ראה רש"י משלי לא, י), ותורתו תשאר בידו ביום אחרון הוא יום הפרדו מן העולם, והיינו כאשר פיה פתחה בחכמה ותורת חסד לשמה על לשונה ללמד לזולתו, יעו"ש.

ועל פי כל זה יתבאר כי זאת היתה עבודתו של אברהם אבינו בירידתו למצרים וביציאתו ממנו, כי מצרים היא שורש כל הגלויות (ליקוטי תורה, פר' תצא, עה"פ כי תצא למלחמה; שער המצות, פר' ראה, מצות זכירת יציאת מצרים) והיא שמונעת את ישראל מעבודתם לשמה, וכשעושים שלא לשמה מצד הדין לא יחשב לו עבודתו ופסולה היא וגם עלולה עבודתו שתלך לסטרא אחרא, אך אם בסוף מגיע לעשות לשמה, הרי שכאמור הכל שב אליו ומחזירין לו אבידתו, ונחשב כאילו שעשה ועבד לשמה ויש לו שכרו בשלימות.

ולכן בדייקא אמר אברהם אבינו **אמרי נא אחותי את למען ייטב לי בעבורך שיתנו לי מתנות**, והיתה כוונתו בזה לעורר סימן לבניו שגם בעת אשר יקיימו מצוות ויעסקו בתורה על מנת לקבל פרס ושכר ומתנות גם אז יעלו מעשיהם ומצוותיהם לרצון לפני ה', ובכך גם עורר סימן לבניו לעת יציאת מצרים, שיוכלו בני ישראל לצאת מקליפת פרעה ולעסוק בתורה, וייצא הדיבור שלהם מן הגלות, היינו דאף כאשר לא יהיו במדריגה של לימוד תורה לשמה עדיין יוכלו ללמוד תורה ומתוך שלא לשמה יבוא לידי לימוד לשמה.

וזה שאמר אברהם **אמרי נא אחותי את**, ובמסורה הסמיכו הכתוב (משלי ז, ד) אמור לחכמה אחותי את, והיינו שהחכמה נקראת אחות, ועל זה רמז אברהם אבינו שיוכלו לעסוק בלימוד חכמת התורה גם כאשר זהו למען **ייטב לי בעבורך**, רצ"ל שגם אם יעסקו בתורה על מנת לקבל פרס ולמען שירוויחו איזה ריווח, וגם על זה ביקש וחיתה **נפשי בגללך** שיחשב להם ולנפשם, ותהיה עבודתם מקובלת ורצויה לפני המקום. ובזה הכין הדרך לבניו אחריו בכל הדורות שבכל אופן יקובל עבודתם לרעוא לפני השי"ת, וביקש והתפלל שלבסוף יזכו ויגיעו לעבודה בבחי' לשמה.

ולזה כשאמר הכתוב **ויהי כבוא אברם מצרימה**, בא המסורה לבאר שכל ביאתו של אברהם כאן ובקשתו 'למען ייטב לי' לא היתה לעצמו, אלא למען זרעו אחריו שיהיו כאן בגלות מצרים, והוא עורר שאף כשתחילת עבודתם תהיה בבחי' שלא לשמה, מ"מ יעמוד להם זכותו לאותו זמן אשר שם תזבח **את הפסח בערב כבוא השמש מועד צאתך ממצרים**, היינו בעת שיגאלו בעת יציאת מצרים, שאז תהיה עבודתם בבחי' פס"ח פ"ה ס"ח בלתי לה' לבדו. וכן נמי בכל הגלויות שיהיו אח"כ, שיחשב להם גם עבודה שלא לשמה, ואף עבודה זו תעלה לרצון כשלבסוף יגיעו ויבואו לבחי' לשמה.

והסמיך המסורה מאמר הכתוב **השב תשיב לו את העבוט כבוא השמש**, דהנה הגלות דומה ללילה (זוה"ק ח"ב דף קס"ג ע"ב; פסחים דף ב' ע"ב), וכפי שמרומז בפרשתן בברית בין הבתרים, בפסוק (בראשית טו, יב) והנה אימה חשיכה וכו' (עי' ב"ר מד, יז), ואברהם אבינו עורר רחמים שגם בעת בוא השמש, היינו בעת הגלות כאשר לא יזכו בני ישראל ללמוד תורה לשמה, גם אז לא יאבדו בני ישראל את כל מה שרכשו קיימו ועשו, אלא לבסוף הכל ישוב אליהם, ואת כל מה שעשו אף שלא לשמה יישאר שמור למענם כעין משכון עד שיתעלו למדריגת לשמה ואז ישוב הכל אליהם ויחשב להם.

וכאשר יזכו להתעלות ולבוא לבסוף לבחי' לשמה, או אז ישיב להם השי"ת את כל מה שלמדו ועבדו את בוראם מתחילה שלא לשמה, ובעת אשר

ושכב היינו כשיעלו למעלה באחרית ימיהם הרי שיתקיים אצלם בשמלתו, היינו שיהיו בבחינת ותשחק ליום אחרון, וישארו אצלם ברשותם כל מה שלמדו ועבדו לקונם וצורם.

יום שב"ק

תפילת שחרית התפלל לפני העמוד - הרה"ח ר' יוסף גליק מפעיה"ק.

בעליות התכבדו, כהן - הרה"ח ר' חיים לוינשטיין מפעיה"ק, לוי - הר"ר אפרים פישל טויבער מפעיה"ק, שלישי - הרה"ח ר' יחזקאל מרמורשטיין מפעיה"ק, רביעי - החתן יעקב נ"י בן המשב"ק הרה"ח ר' זאב דוב דייטש מפעיה"ק (בן המשב"ק הרב אברהם שליט"א, וח"ר נתן יונה וימר מראשי גבאי המעמדות), חמישי - הרה"ח ר' שלמה זלמן שווארץ מאנטווערפן, שישי - מרן שליט"א, [אחר העליה נערך מי שברך לרגל הולדת הבת וקריאת השם, להר"ר דוב בעריש טאובר מב"ב (בה"ר יהודה מביתר, וחהג"ר חיים שלום מרמורשטיין מפעיה"ק), להר"ר דוד יעקב שימון מפעיה"ק (בן הג"ר אלעזר שליט"א מפעיה"ק, וחתן הג"ר שמואל מרמורשטיין מפעיה"ק), להר"ר יחיאל מיכל ליבער מקרית צאנז טבריה (ב"ר שמשון מלונדון, וחה"ר עזריאל רייכמן מפעיה"ק), ולהר"ר יעקב מלר מפעיה"ק (ב"ר שמואל מביתר, וחהג"ר צבי וייס מפעיה"ק)], שביעי - החתן מורנו חיים שלום בוים נ"י, החתן חיים שלום נ"י בן הרה"ח ר' אלימלך ברבר מפעיה"ק (ב"ר יצחק אהרן מפעיה"ק, וח"ר עזריאל לוי מפעיה"ק), החתן חיים מנחם יעקובוביץ נ"י, הבחור הבר מצוה יוסף נ"י בן הרה"ח ר' משה זלמנוביץ מפעיה"ק, אחרון - הרה"ח ר' מנחם ברנשטיין מירושלים, מפטיר - החתן החבר יצחק מרדכי נ"י בן הרב גדליה דוד שווארץ מפעיה"ק (ב"ר שלמה זלמן מאנטווערפן, וחתן הג"ר יהודה צבי גלנץ שליט"א רב ביהמ"ד אמרי דבש בנתניה), הגבה - הרב בן ציון יעקובוביץ מנהל ת"ת דרכי אבות בעיה"ק צפת, גלילה - הרה"ח ר' יואל שווארץ ממאנסי.

תפילת מוסף התפלל מרן שליט"א לפני העמוד, לרגל היארצייט של המשב"ק הבלתי נשכח הרה"ח ר' יהושע וייצנבלום ע"ה.

דבה"ק שאמר כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א בשוה"ט עתיקא קדישא העעל"ט

בתוה"ק בפרשתן (בראשית יד, כב) ויאמר אברם אל מלך סדום הרימותי ידי אל ה' א-ל עליון קנה שמים וארץ, ובמסורה (הובא בבעה"ט בפרשתן) ב"פ 'הרימותי', חדא הכא, ואידך (להלן לט, טו) כי הרימותי קולי ואקרא. ובספרים הביאו עוד פסוק (תהלים פט, כ) ותאמר שויתי עזר על גבור הרימותי בחור מעם, וצ"ב מה מלמדנו.

ואפ"ל ובהקדם מש"כ הגה"ק החתם סופר זי"ע עה"פ בפרשתן (בראשית יג, י) וישא לוט את עיניו וירא את כל ככר הירדן כי כולה משקה לפני שחת ה' את סדום ואת עמורה כגן ה' כארץ מצרים בואכה צער. וזל"ק, כבר הסברתי במקום אחר כי בגן ה' העולם המתוקן לא צריכים תפלה למטר, וארץ מצרים ערות הארץ לא זכו שיצטרכו לתפלה כי לא רצה ה' רמום חצרו, רק נתן להם נילום, ואנשי סדום רעים כארץ מצרים וגרוע מהם ובחר לו לוט עמהם, ואברהם בחר בהיפוך ויאהל עד חברון שהוא טרשית של ארץ ישראל ופסולת, כדי שיצטרך לרחמי שמים כל שעה ושעה, עכלה"ק.

וכבר נודע בענין זה מספה"ק שביארו מה שנתקלל הנחש לאחר שהסית את אדם וחוה לחטא, ונאמר לו (בראשית ג, י) ארור אתה מכל הבהמה ומכל חית השדה על גחונך תלך ועפר תאכל כל ימי חייך, דלכאו' בהשקפה ראשונה אינו מובן איזה קללה יש בזה שמזונו יהא עפר מן האדמה, אדרבה, על ידי זה יהא מזונו מצוי בשפע ובריווח בכל מקום על פני הארץ, כמו שאמר רבי יוסי (יומא דף ע"ה ע"א) בא וראה שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם, מדת בשר ודם מקניט את חבירו יורד עמו לחייו אבל הקב"ה אינו כן, קילל את הנחש עולה לגג מזונותיו עמו, יורד למטה מזונותיו עמו וכו'. ובעוד שכל החיות והבהמות צריכים לחפש ולחזר אחר מזונותיהם, הכפירים שואגים לטרף וצריכים להתאמץ למצוא את טרפם בתחבולות שונות ומשונות, וגם אותם בעלי חיים הניזונים מצמחים ועלים צריכים להשתדל בדבר שהרי לא כל צמח השדה ראוי להיות מאכל לפיהם, לעומתם הנחש אוכל משלפניו כדי שובעו ובכל אשר יפנה יש בידו לאכול די סיפוקו בלי שום מחסור ודוחק ובלא עמל ויגיעה, ואם כן מהו הקללה אשר נתקלל שעפר יאכל כל ימי חייו.

אלא הביאור בזה, דהעונש לנחש הוא שלא

יצטרך לבקש ולהתפלל על מזונותיו שיהיו מצויים לו בשפע בכל מקום ובכל זמן, כי כל הבהמות והחיות מבקשים פרנסתם מהשי"ת, ע"ד מאמר הכתוב (תהילים קד, כא) הכפירים שואגים לטרף ולבקש מא'ל אכלם, לא כן הנחש שניתן לו הצטרכותו בכל מקום כדי שלא יהא לו שום התקרבות כלל להקב"ה, שאין לך קללה גדולה מזו שהיצור לא יוכל להתקרב אל היכל המלך מלכו של עולם לבקש מלפניו על עצמו כדוגמת כל היצורים.

ובגמ' (יומא דף ע"ו ע"א) שאלו תלמידיו את רשב"י מפנ"מ לא ירד להם לישראל מן פעם אחת בשנה, א"ל אמשול לכם משל למה"ד למלך בו"ד שיש לו בן אחד פסק לו מזונותיו פ"א בשנה ולא היה מקביל פני אביו אלא פ"א בשנה, עמד ופסק מזונותיו בכל יום והיה מקביל פני אביו כל יום, אף ישראל מי שיש לו ארבעה וחמשה בנים היה דואג ואומר שמא לא ירד מן למחר ונמצאו כולן מתים ברעב נמצאו כולן מכוונים את לבם לאביהן שבשמים. ביאור הדברים דדיקא מחמת שהבוכ"ע אוהב עמו ישראל רוצה שיהיו מתחברים אליו תמיד, ולא ישכחו כי הוא הנותן להם כח לעשות חיל, מתוך כך ידעו להלל י-ה על כל נשימה ונשימה, לכן הוריד להם לחם מן השמים דבר יום ביומו כדי שעי"ז לא ימוש מליבם את ה' הזן ומפרנס לכל, המוציא להם מים מצור החלמיש והמאכילם מן במדבר, וזהו יהא להם זכרון לדורות לדעת כי בכל מצב שיהיו הכל כאשר לכל רק ממנו יתברך שמו, והוא הוא אבינו רועינו זוננו שבטובו משפיע הכל.

עפי"ז יבואר דבר המסורה, דעל כן כאשר מלך סדום אמר לו לאברהם אבינו תן לי הנפש והרכוש קח לך, ענה לו אברהם ויאמר, הרימותי ידי אל ה' א'ל עליון קונה שמים וארץ, הכוונה, אין רצוני כלל שיהיה לי מזומן כל הצטרכויותי, אדרבה ואדרבה עיקר חפצי הוא הרימותי קולי ואקרא, רצ"ל שאצטרך תמיד לבקש ולהתפלל להשי"ת הטריפני לחם חוקי, ובכך לזכות לקרבת אלוקים. ואמר עוד ותאמר שויתי עזר על גבור שחפץ הוא להתפלל ולבקש מאת השי"ת תמיד כל הצטרכויותי, כי על ידי כן הרימותי בחור מעם, וזוכה האדם להתקרב אליו ית"ש ולהתרומם למעלה למעלה.

בעליות בתפילת מנחה התכבדו, כהן - הרה"ח ר' משה שמואל שטרן מב"ב, לוי - הר"ר יצחק שמשון רובינשטיין מפעיה"ק, שלישי - המשב"ק הרב אברהם דייטש שליט"א, גלילה - הרה"ח ר' מנשה חיים ברנט מלונדון.

בעידן רעוא דרעוין התכבדו בזמירות, ברוך קל עליון - הרה"ח ר' יצחק אהרן ברבר מפעיה"ק, דרור יקרא - הרה"ח ר' גבריאל גרוסברגר מפעיה"ק, שבת היום - הרה"ח ר' שמואל מלר מביתר.

תפילת ערבית התפלל לפני העמוד - הרב בועז בדיחי מנהל רוחני דישיבה"ק ישיבת היכל התורה פעיה"ק.

דבה"ק שאמר כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א בעידן רעוא דרעוין העעל"ט

בתוה"ק בפרשתן (בראשית יב, א) ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך ואעשה לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה.

בבעה"ט הביא המסורה ב' פעמים אשר 'אראך', חדא הכא, ואידך (זכריה א, ט) אני אראך מה המה אלה, וביאר דהנה פסוק זה נאמר גבי גלויות, ומלמד שהראה הקב"ה לאברהם הגלויות. וצ"ב מה ענין הגלויות כאן.

עוד כתב בבעה"ט 'אראך' בגימטריא בעננים, מלמד שהיו העננים הולכים לפניו ומראים לו הדרך. וצל"ב מה רמז כאן אודות העננים.

במדרש רבה (ב"ר לט, א) בריש פרשתן, ר' יצחק פתח (תהלים מה, יא) שמעי בת וראי והטי אזנך ושכחי עמך ובית אביך, אמר רבי יצחק משל לאחד שהיה עובר ממקום למקום וראה בירה אחת דולקת, אמר תאמר שהבירה זו בלא מנהיג, הציץ עליו בעל הבירה אמר לו אני הוא בעל הבירה. כך לפי שהיה אבינו אברהם אומר תאמר שהעולם הזה בלא מנהיג, הציץ עליו הקב"ה ואמר לו אני הוא בעל העולם.

והנה המשל הזה הוא כולו פלאי, כי האף אמנם דנתגלה לאותו האיש מי הוא בעל הבירה, מ"מ עדיין לא נתיישבה תמיהתו, והא גופא קשיא מדוע נותן לבית זה לבעור באש שמכלהו והופכו למאכולת אש, והיכן הוא בעל הבירה שיבוא להציל רכושו אשר רכש.

ובמדרש להלן (שם ח) הסמיכו הפסוק (תהלים קי, ג) לך טל ילדותך, לפי שהיה אברהם אבינו מתפחד ואומר תאמר שיש בי עוון שהייתי עובד עבודת כוכבים כל השנים הללו, א"ל הקב"ה לך טל ילדותך, מה טל הזה פורח אף עוונותיך פורחין, מה הטל הזה סימן ברכה לעולם אף אתה סימן ברכה לעולם. והוא תמוה, דבוודאי היה אברהם מתפחד על עברו מאחר שרק בהיותו בן מ"ח הכיר את בוראו, והיה מתייירא מה יהיה על כל אותם השנים שלא ידע והכיר במציאותו ית', ומעתה מה תשובה השיב לו הש"ת לנחם את נפשו דעוונותיו פורחים. כן יש לבאר כוונת דברי חז"ל שהוסיפו עוד לומר 'מה הטל סימן ברכה לעולם אף אתה סימן ברכה לעולם'.

עוד במדרש (שם יא) ואעשך לגוי גדול, אמר לו ומנח לא העמדת ע' אומות, אמר לו אותה אומה שכתוב בה (דברים ד, ז) כי מי גוי גדול אני מעמיד ממך, אמר רבי ברכיה אתנך ואשימך אין כתיב כאן אלא ואעשך, משאני עושה אותך בריה חדשה את פרה ורבה. וצ"ב פשר אומרם והלימוד מזה למעשה.

ולהלן נאמר (בראשית יג, טז) ושמתי את זרעך כחול הים אשר אם יוכל איש למנות את עפר הארץ גם זרעך ימנה. ולכאו' הרי מבואר בחז"ל (יומא דף כ"ב ע"ב; ספרי פר' עקב, פיסקא מ"ז) דבזמן שעושין רצונו של מקום נמשלו ככוכבים, ואילו כשאין עושין רצונו של מקום נמשלו ישראל כעפר הארץ, ומעתה מדוע כעת נתבשר אברהם על ריבוי זרעו, אך בדוגמת עפר הארץ, מה שמוכיח על היותם בבחי' 'אין עושים רצונו של מקום'.

- הקב"ה אמר לעולמו די ולא נתן לעולם להתפשט בכדי למנוע התגברות הטומאה -

לבאר כל זאת נראה עפ"י דבריו של מרן הבעש"ט הק' זי"ע, אשר הובאו בספה"ק תולדות יעקב יוסף (פר' שמות, ד"ה ובזה יובן וארא אל אברהם) וכן מובא בנועם אלימלך (פר' וארא, ד"ה וארא הב'), ובזרע קודש (פר' משפטים, עה"פ הנה אנכי שולח מלאך לפניך) וכן האריך בזה רביה"ק הדברי חיים זי"ע (פר' וישב, ד"ה והנה ידוע דראשית כל הנבראים; פר' דברים, ד"ה ודי זהב), לבאר מה דאיתא בגמ' (חגיגה דף י"ב ע"א; תנחומא מקץ, אות ח) על השם שד"י, דמרמז שהיה העולם הולך ומתפשט עד שאמר השי"ת לעולמו די, והגם שהדברים המה עניינים גבוהים ונשגבים, והמה בכלל מה שאמרו חז"ל (חגיגה דף י"א ע"ב) דאסור לחקור מה למעלה ומה למטה מה לפנים ומה לאחור, מ"מ ניתן לדרוש בזה ע"ד המוסר ללמוד לפי שכלנו ענין אשר יש בו התעוררות לעבודת השי"ת.

וביארו בזה, דהיה בזה טובה גדולה ותועלת עצומה לבריאה כולה במה שעצר השי"ת התפשטות העולם, דהנה ידוע בטבע הבריאה דכשיש מאציל ומשפיע לאחרים, הרי שככל שהמקבלים והנאצלים מתרחקים יותר מן המאציל, הרי שההשפעה פוחתת והולכת יותר ויותר, כי כל מי שהוא קרוב יותר הוא זוכה לקבל אור רב והשפעה במידה מרובה, ואילו כשהולך הדבר ומתפשט יותר ויותר, ומתרחק מעת לעת, הרי שההשפעה הולכת ונחלשת עוד ועוד.

כן הוא גם בנוגע להתפשטות העולם על ידי המאציל הבורא ית', שככל שהיה העולם מתפשט יותר ויותר, הרי שבכך היו הולכים ומתרחקים יותר ויותר מן השורש, ושם באותם המקומות היתה הסט"א יכולה לידבק, וממילא היו הקליפות מתהווים בעולם ומגבירים רוח הטומאה בעולם. ולזה עצר השי"ת בעד התפשטות זו לבל תתפשט עוד, למען יהיה הדבר מוגבר ולא יתהוה ולא ינתן להטומאה הכח להתפשט בעולם הרבה יותר מידי, עכתוד"ק.

- מחסדי הבורא ית' שעצר התפשטות העולם כדי ליתן כח לבעל תשובה -

וזהו כפי הניתן להבין הדבר במציאות שכלנו בענין התפשטות בדבר גשמי, כן הוא ברוחניות, שאותם אורות עליונים המתפשטים בעולם ונאצלים מלעילא ממקום גבוה מעל גבוה, הרי שהאדם שהוא צדיק במעלות ומדריגות עליונות הוא זוכה להיות מקבל מאותם האורות בריבוי אור עצום, מחמת שהוא קרוב ביותר לאותו השורש. ואילו מי שרחוק ממדריגה זו, וככל שמתרחקים יותר הרי שקבלת שפע האור פוחתת והולכת.

והנה חילוק וגבולות הטבע בין מקום למקום, כל זה נתהווה אחר חטא הקדמון, שנעשה עירוב טוב ורע, כך שנתהוה השתנות בקבלת שפע אור הקדושה לפי המקומות, ונתהוו גבולות בין מקום קרוב למקום רחוק, ואלמלי החטא היה מתקיים היעוד (ישעי' יא, ט) ומלאה הארץ דעה את ה', ולא היה שום נפק"מ בין למעלה ולמטה, אם קרוב או רחוק, כי היה אורו ית' נמצא בכל מקום באותו

המידה, ורק אחר שגרם החטא ונתקיים בחינת מאמרו של לוי (תענית דף כ"ד ע"א) עלית למרום, הרי שבכך נתהווה ונפרסה מסך המבדיל בין העולם העליון, וכמו שנא' (איכה ג, מד) סכותה בענן לך, ומאז ככל שמתרחק האדם יותר רח"ל מדרך ה', כך מתרחק הוא משורש שפע האור, וכמעט יש מקום להטומאה להתגבר עליו להפילו לרדת שחת.

ואשר על כן המגיד מראשית אחרית הקדים רפואה למכה, וכבר בראשית הבריאה כשצפה וראה מה יארע לעתיד אחר מעשה החטא, הרי שמיד בהתפשטות והתרחבות גבולות העולם אנה ואנה, כאשר כמעט הגיעו גבולות העולם למקום רחוק אשר שם היו יכולים הקליפות לשלוט ביותר, או אז ברוב טוב וחסדו עצר השי"ת שלא יתפשט יותר, ומכאן צמחה טובה גדולה לברואי עולם, שגם אם יתרחק האדם ממקור שורשו, לעולם לא יוכל להתרחק הרבה, וליפול למקום אשר ממנו לא יהיה לו עוד תקומה. ובאמירה זו שאמר לעולמו די צמח כח התשובה שקדמה לעולם (פסחים דף נ"ד ע"א), והכין השי"ת ופעל ענין זה שבכל עת ובכל מצב יוכל האדם לשוב אל ה', ולעולם לא יגיע למקום רחוק ושפל ביותר (וראה לכ"ק מרן זי"ע בשוה"ט ליל חג השבועות תשכ"ב).

- השם שד"י שעל המזוזה בכוחו לבטל היצר הנטפל לאדם ביציאתו מביתו -

ועל זה אמר הכתוב (משלי ג, יט) ה' בחכמה יסד ארץ, כלומר שברא השי"ת העולם במדה ובדקדוק רב, ולא נתן לו להתפשט ולהתרחב יותר מהמידה המדוייקת אשר צפה הבורא ית"ש שמכאן יהיה בדרך סכנה. ועל זה אמרו חז"ל (אבות ה, א) בעשרה מאמרות נברא העולם, ומה ת"ל והלא במאמר אחד יכול ליבראות אלא להפרע מן הרשעים וכו' וליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימים את העולם. היינו כי אליבא דאמת במאמר פי ה' היה העולם נברא והולך ופושט כנפיו לכאן ולכאן בלי קץ וגבול, אך הקב"ה סידר הבריאה דייקא במספר של עשרה מאמרות, ובא בחשבון ובמידה וחשבון מדוקדק כדי שלא יתפשט הגשמיות יותר מדי, וכל זאת משום שהשי"ת חושב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח, ועד יום מותו יחכה לו אם ישוב מיד יקבלו. וזהו ליתן שכר טוב לצדיקים ולהפרע מן הרשעים, היינו ללמד בכך שגם הרשע הגמור יש עליו לידע שלעולם אין לו להתייאש חלילה, ותמיד עדיין יש לו תקוה לשוב, כי לא ידח ממנו נדח לעולם.

בהאמור יובן מה שהובא בספה"ק קב הישר [אשר ראוי לכל בר לבב, וכל מי שמבקש להתעורר ולקבל על עצמו עול מלכות שמים לקבוע לעצמו לימוד בספר קדוש זה ובמאמריו הנוראים, כשבין הדברים ישנם הרבה מאמרים מזוה"ק שיש בהם בכדי לעורר ולחזק את האדם לעבודתו ית'] (סוף פרק א), דהיות ואוירא דעלמא מלא מסטרא אחרא, וביותר המה המקטרגים שנבראו מחטאי בני אדם, על כן בכל עת שהאדם הולך לבית הכנסת ישנו חשש שמא יתדבקו אליו, על כן צריך לידע מה דאיתא בזוה"ק (ח"ג דף רס"ג ע"ב) דלצד שמאל הפתח ישנו את הסט"א, ועליו נאמר (בראשית ד, ז) לפתח חטאת רובץ, והמזוזה שבימין רומז לשכינה הק', והשם שד"י שעליו עוקר כח הסט"א שלצד שמאל. ועל כן עיקר השמירה צריך האדם בצאתו מביתו לרחוב, לבל ידבקו בו הסט"א ויביאנו לידי עבירה, על כן בצאתו מפתח ביתו יניח ידו על המזוזה, כי יצ"ר במילוי אותיות (יו"ד צד"י ריי"ש) סופי תיבות שד"י, שזהו שם טוב להנצל מהיצר, ובצאתו מביתו יתפלל תפילה קצרה 'רבונו של עולם חוסה נא עלי למלטני מיצר הרע וכל כת דיליה' אמן, ואז ימלט באותו יום מכל עוון ואשמה, עיי"ש.

ולהאמור יובן היטב, כי לזאת נועד השם שד"י שהוא על שם מה שאמר השי"ת לעולמו די, שעל ידי שם זה יתאפשר לאדם להכניע היצר הרע, כי רק על ידי שהשי"ת אמר לעולמו די ועצר בעד התפשטותו בכדי שלא יהיה מקום להסט"א להתגבר, ומכאן הדרך לכל איש ישראל לשוב אל ה', ביודעו שלעולם לא יוכל ליפול יותר, ועל כן דייקא כשמעוררים שם זה נכנע היצר, כי מתגלה עד כמה מוגבל כוחו, ולזה תיכף בצאתו מביתו בבוקר יזכור שם שד"י ויבקש מהשי"ת שיגער בשטן לבל ישטיננו (ועי' שפע חיים רעד"ר, פר' תולדות, מאמר ד, אות ו).

- הרשע הוא כמת שאין בו נשמה, וע"י התשובה נעשה בחי' תחיית המתים -

והנה אמרו חז"ל (ברכות דף י"ח ע"ב) רשעים בחייהם קרויים מתים, וביארו בספה"ק (יערות דבש ח"א, דרוש א', ברכת אתה גיבור; ישמח משה, פר' אמור,

ד"ה באופן אחר אמרתי) טעמא דמילתא, דהנה עיקר חיות האדם אינו הגוף כי אם הנשמה אשר היא חלק אלוקי ממעל, וכדאמרו חז"ל (ב"מ דף קי"ד ע"ב) אתם קרויים אדם ואין אומות העולם קרויים אדם. ועיקר חיי האיש הישראלי הוא לפי מדת הנשמה שלו, דככל שהאדם צדיק יותר במעשיו, ועובד את השי"ת בקדושה ובטהרה, כשהוא נזהר מלהכשל בחטא, הרי שאז הוא 'חי' באמת, וגם אחר מיתת גופו עדיין נקרא חי.

לא כן החוטא שעבר עבירות חמורות הרי שהוא נמשל כבהמה נדמה, אשר יש לה גוף בלי נשמה, ועל כן אף בחיים חיותו נקרא מת ולא חי. אכן כשעוזב ומתוודה על פשעיו ושב בתשובה, מתוך קבלה גמורה על עצמו מאי דהוה הוה מכאן ואילך ישוב אל השי"ת, או אז נעשה אצלו בחי' תחיית המתים, והשי"ת נותן בו נשמה חדשה, ונעשה כבריה חדשה וכקטן שנולד דמי, עיי"ש.

ויתבאר בזה מש"כ בזוה"ק (פר' נח, דף ס"ב ע"א) אתא בר נש לאתדכאה מסייעין ליה בנשמתא קדישא, ודכאן ליה ומקדשין ליה ואקרי קדוש. ובספה"ק כנסת יחזקאל (להרה"ק רבי יחזקאל מראדומסק זי"ע נכד בעל התפארת שלמה זי"ע, פר' בראשית, שהשבוע חל יומ"ד דיליה) הביא רמז לזה דאלקי"ם בלי אות יו"ד הוא נוטריקון הבא לטהר מסייעין אותו, והאות יו"ד מרמז על הנשמה שהיא מסייעת לשוב בתשובה, עיי"ש.

ולעניננו יאמר דמרמז על אותם האנשים אשר נהפכו להיות כפגרים מתים, ואיבדו כל חיות דקדושה שלהם, שבל יעלו בדעתם שאבדה תקוותם ואין להם עוד תקומה, מאחר והקב"ה כבר הקדים להם כח התשובה, והאלקים הקדים רפואה למכה, ולא זו בלבד שנתן לו נשמה פעם אחת אלא תמיד בכל עת ועת מוסיף הוא לאדם עוד ועוד חיות לנשמה, וכשישוב בתשובה אף יטע בו נשמה חדשה להיות כבריה חדשה ויחייהו ויקיימהו תמיד בכל עת.

- שמו של האדם הוא עיקר שם הנשמה וע"י החטא מאבד ההשפעה משמו -

בענין זה נודע מש"כ בספה"ק ערבי נחל (פר' פנחס, דרוש ב) לבאר מה דאיתא בקדמונים (מסכת חיבוט הקבר, פרק ב; ראשית חכמה, שער היראה, פרק יב) שכשבא אדם לבית דין של מעלה בא הממונה ומלאכי חבלה פוגשים אותו ושואלים אותו מה שמו, ואם רשע הוא אינו זוכר את שמו והם מכין אותו וחובטין בו, וסגולה לזה הוא להזכיר בסוף תפילת שמו"ע פסוק המתחיל ומסיים באותיות שמו, או שיש בפסוק את שמו (קיצור של"ה בסופו; אליהו רבא, סי' קכב).

וביאר דזהו כיון דהשם הוא הנשמה, וכמו שנא' (בראשית ב, יט) נפש חיה הוא שמו, וכאשר מזכיר האדם הפסוק שיש בו אותיות משמו הריהו ממשיך צינור השפע לנשמתו דרך השם, ולכן תמיד כשמתפללים על אדם או כשמזכירים שמו אצל צדיק מזכירים אותו בשמו, יען אשר הכל תלוי בשם האדם, ורק בדרך זו אפשר להמשיך עליו שפע ברוחניות ובגשמיות. ברם כשחוטא האדם רח"ל הריהו מאבד נשמתו, ושוב אין השם כי אם ככינוי בעלמא, ואין זה שמו האמיתי, ולזה בבואו לעולם האמת שוכח את שמו, עיי"ש.

ואמנם גם לעומת זה כאשר לוחם האדם עם יצרו ומתעלה בתורה ועבודת השי"ת, אזי הוא מוסיף אור לנשמתו, ובכל עת מתהווה אצלו נשמה חדשה יותר ויותר, ונוספים בו ניצוצות קדושים, ושמו הולך ומתגדל ונשמתו מאירה יותר ויותר, ואותו שם שיש לו מתרחב והולך עוד ועוד במילויי האותיות ומילויי מילואים.

- השב בתשובה נכלל אצלו כמה וכמה מנשמות ישראל וניתוסף בנשמתו עוד אור וחיות -

וכמו כן כשזוכה האדם מתעבר בו גם ניצוץ נשמה של צדיקים מדורות קדמונים, וכנודע המעשה הנורא המובא בשבחי האריז"ל (אגרת א) שפעם נכנס הגה"ק רבי שמואל אוזידא זי"ע, מח"ס מדרש שמואל עמ"ס אבות, להיכלו של האריז"ל, והוא קם לכבודו בהידור, ואחר כך אמר האריז"ל שקם לכבודו של רבי פנחס יאיר שנכנס יחד עמו, כיון שבאותו יום עסק רבי שמואל במצות גמילות חסדים, ולכן נתעבר בו נשמת רבי פנחס בן יאיר שהיה עוסק הרבה בפדיון שבויים ולגמול חסד עם האומללים, יעו"ש.

על דרך זה איתא בספה"ק ישמח משה (פר' שמות, ד"ה עוד י"ל ואלה שמות) בשם המפרשים (עי' אהבת דוד דרוש יב ד"ה וכד הוינא טליא, בשם מהר"ח אלפאנדרי) לתרץ הסתירה (יומא דף כ"ב ע"ב) כתיב (הושע ב, א) והיה מספר בני ישראל, וכתיב אשר לא ימד ולא

יספר, דבאמת לא קשיא, דמצינו שיתכן אחד שיהיה שקול כמו הרבה בבני ישראל, כמו שמשה רבינו ע"ה היה שקול כנגד כל ישראל (מכילתא בשלח טו, א), ואם כן לפי זה אין בריה יכולה לדעת משקל החשיבות של איש ישראל, וזה נשקל רק בדעתו של הקב"ה א'ל דעות, יעו"ש. ולדברינו יבואר היטב דהיות ועיקר חיות האדם הוא הנשמה, הרי שהנשמה יכולה לקבל ניצוצות מנשמות אחרות המתווספים בו יותר ויותר. ולזה כיון שעושים רצונו של מקום ומקבלים בעצמם תוספת נשמה, שוב אין שייך למנותם כלל, כי עולה ומגיע מניינם למנין גבוה שלא שייך בזה עוד ענין מנין וספירה.

- התרחבות הארץ מרמזת כי גם הנשמה יכולה להתרחב ולהתפשט -

על פי זה נראה לבאר מה שאמרו חז"ל (גיטין דף נ"ז ע"א) ששים רבוא עיירות היו לו לינאי המלך בהר המלך וכל אחת ואחת היו בה כיוצאי מצרים חוץ משלש שהיו בהן כפלים כיוצאי מצרים, אמר עולא לדידי חזי לי ההוא אתרא ואפילו שיתין ריבוותא קני לא מחזיק וכו', אמר ליה (דניאל יא, טז) ארץ צבי כתיב בה, מה צבי זה אין עורו מחזיק את בשרו אף ארץ ישראל בזמן שיושבין עליה רווחא, ובזמן שאין יושבין עליה גמדא. וראוי ליתן טעם ולבאר מפני מה ברא השי"ת כענין זה שארץ ישראל רווחא וגמדא.

ולפי דברינו נראה לומר דעל כן עשה ה' שיהיה כח לארץ ישראל להתפשט יותר ויותר, בכדי לרמז לאותו איש הישראלי שמקבל על עצמו עול מלכותו ית', ודורש ומבקש את ה', כי כמו שארץ ישראל מתרחב והולך לפי כמות בני האדם המתגוררים בה, ובכך זוכה הארץ הקדושה לקבל תוספת קדושה יותר ויותר, כמו"כ אף נשמתו תקבל חיות חדשה בכל עת, ולפי מעשיו יזכה לאור באור פני מלך חיים.

ויפורש בזה מה שאמר הקב"ה לאברהם אבינו (בראשית יג, יד-טו) כי את כל הארץ אשר אתה רואה לך אתננה ולזרעך עד עולם, וביאר בזה בספר מתת י"ה (פר' שלח) דהנה בני ישראל קבלו במתנת הארץ ב' חלקים, האחד חלק הנגלה, שגם בזמן שלא ישבו בה בני ישראל וגמדא הארץ נשאר בה חבל ארץ כפי גבולותיה, והשני חלק הנעלם שאינה נראית כי כאשר בני ישראל יושבין בה אז הארץ מתרחב ומתפשט לפי יושביה.

והנה בזמן שהיו אומות העולם בארץ לא היה נגלה להם רק חלק הפשוט של ארץ ישראל, דעבורם לא התפשטה הארץ, ואמנם כאשר בישר הקב"ה לאברהם שיתן לו את הארץ נתן לו מיד את כל מהותה של ארץ ישראל הן מה שכבר נתגלה והן החלק הנעלם שעתיד להתרחב ולהתפשט, וגילה הקב"ה לאברהם אבינו את מלא כוחה ותפארתה אשר ארוכה מארץ מדה ומתרווח והולך, וזהו שאמר לו כי כל הארץ אשר אתה רואה לך אתננה, רצ"ל גם החלק הפנימי שאתה בלבדך רואה אותה ולא זולתך גם אותה לך אתננה ולזרעך עד עולם, יעו"ש.

ולפי זה יתבאר היטב דלכן אמר לו הקב"ה כי על ידי שיביט ויראה את פנימיות קדושת הארץ, עד היכן יכול הוא להתפשט יותר ויותר, מזה יבין אשר ושמתי את זרעך כעפר הארץ, היינו דוגמת העפר, דעל אף שאם יבואו אנשי מדע ובעלי מקצוע שיודעים היטב לשער שיעורים מדוייקים, ובאמצעות כלים שונים יוכלו לשער כל אדמה כמה גרגירי עפר יש בו, ובמקום מתוחם של מטר ישנו כך וכך גרגירי עפר, ובמקום גדול יותר ישנו כך וכך, עכ"ז את שורש הפנימי של גבולות הארץ שהוא דבר רוחני, אין שום כלי גשמי שיוכל לשערה.

וכמו כן יהיה זרעך דוגמת עפר הארץ, שגם בעת אשר שחה לעפ"ר נפשם ונתרחקו מתחת כנפי השכינה, עדיין יש להם הכח להתפשט ולהתרחב לקבל תוספת נשמות חדשות, ולחזור למקור שורש מחצבתם, וזהו על ידי שישובו ממעשיהם ויקבלו עליהם עול מלכות שמים בהתעוררות חדשה, ועל ידי זה יונסך בהם מאת השי"ת רוח חדשה ותתנוסס בקרבם.

- עיקר התשובה ע"י קבלת עול תורה כי שם כלולים כל נשמות ישראל -

על כן ברור ומוסכם מפי ספרים וסופרים דעיקר התשובה הוא על ידי קבלת עול תורה, וכדאיתא במדרש (ויק"ר כה, א) היכי דמי בעל תשובה היה רגיל ללמוד דף אחד ילמוד שני דפין, ולכאו' יש להבין מדוע התשובה באה עם לימוד התורה דייקא. ולהאמור יובן דהנה נודע דיש שישים ריבוא אותיות לתורה (ראה מגלה עמוקות, פר' ואתחנן, אופן קפו), וכלל ישראל כלולים בתורה שבכתב אשר כל אות בתורה מכוון כנגד נשמה אחת מישראל (ועי' ערבי נחל, פרשת האזינו, ד"ה ויאמר אליהם), והקשו המפרשים (פני יהושע

קידושין דף ל' ע"א, ד"ה והואיל ואתא, בשם ספר חסד לאברהם; ישמח משה, פר' תשא, ד"ה אות) דלכאורה לפי ראות עינינו אין החשבון עולה יפה, וביארו דאין הכוונה רק לאותיות כפי ראות עינינו, כי אם גם למילויי האותיות ומילואי מילואיהם, שבכל אלו רמוזים וטמונים נשמות ישראל, עיי"ש.

ולכן כיון שמאותיות התורה הללו מקבל האדם חיות, לזה כשמקבל עליו לשוב בתשובה שלימה, הרי שהעצה הוא לעסוק בתורה תיכף ומיד, ועל ידי שיעסוק בתורה הק' אשר כל תיבותיה מכוונות כנגד נשמות ישראל, בכך יקבל נשמתו עוד ניצוצות קדושות, וכשם שבאותיות התורה ישנם מילואים ומילואי מילואים כמו כן יתעברו אף בנשמתו עוד כמה וכמה מנשמות ישראל ונשמות הצדיקים, ובכך יתווספו לנשמתו אור גדול יותר ויותר עד שיזכה להתקרב באמת להשי"ת.

- 'וישב אותם אברם' שהכין כח התשובה גם לאלו שבכחי' פגרים מתים -

ויתבאר בזה מה שנאמר להלן בפרשת ברית בין הבתרים (בראשית טו, ח-יא) ויאמר ה' אלוקים במה אדע כי אירשנה וגו', ויאמר קחה לי עגלה משולשת ואיל משולש וגו', ויקח לו את כל אלה ויבתר אותם בתווך ויתן איש בתרו וגו', וירד העיט על הפגרים וישב אותם אברם. והנה איתא במדרש (ב"ר מד, יז; וראה מדרש תהלים, מזמור נב; ילקוט, פרשתן, רמז עו) דכל פרשה זו רומז לגלויות. וכ"ה ברש"י כאן (ד"ה ואת הצפור) דאותם פרים אלים ושעירים רומזים למלכויות מדי פרס ויוון יעו"ש.

ובפסיקתא (זוטרתא פרשתן בראשית טו, יא) מובא דיש כאן רמז לאותו זמן שיהיו ישראל כפגרים מתים בתכלית השפלות, ואז יבוא מלך המשיח ויזכו לגאולה. ויש לבאר בזה עפ"י המבואר בתרגום יונתן וכן בתרגום ירושלמי דעיט הוא ציפור טמא, ובא לרמז שבעומק הגלויות יהיו ישראל במצב שפל ונבזה, ודייקא באותה העת ירד העיט שהוא שורש הטומאה על הפגרים, היינו שיבואו להגביר עוד טומאה בעולם כדי שהרשעים יאבדו תקוותם.

ועל זה אמר וישב אותם אברהם, וישב לשון תשובה (ראה פסוק"ז שם), רצ"ל שאז הכין אברהם כח התשובה גם לאותם פגרים שהם בלי נשמה, למען ידעו שתמיד אפשר לשוב אל השי"ת, ואברהם בכח קדושתו שכלל בעצמיותו את כל כלל ישראל עד סוף כל הדורות, כמ"ש בספה"ק אוהב ישראל (פר' וירא, ד"ה וה' אמר), עה"פ (בראשית יח, יט) כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו (ועי' תפארת שלמה, שבת קודש, ד"ה אלקי הראשונים), וכבר אז באותה השעה המשיך להם כח התשובה, לבל יתייאש האדם בכל מצב שהוא.

- השי"ת מחזק את הנשמה לבל תירא כי לעולם לא תדחה לגמרי -

המורם מכל האמור כי מחד גיסא שם השי"ת גבול להתגברות הסט"א, ועל כן לא הרחיב העולם אלא עד מקום מסויים ואמר לעולמו די, ומזה בא גם הכח לבני ישראל שיהיו יכולים תמיד לשוב אל השי"ת, ומכאן ילמד האדם וידע שהשי"ת אומר די ליצר, ובוודאי לא יוכל להפילו לגמרי מדרך ה', ותמיד בכל עת יוכל לשוב בתשובה. ומאידך גיסא גם מצד נשמתו שיכולה להוסיף ולהאיר ולקבל ניצוצות ועיבור נשמה מנשמות הצדיקים שסייעו בעדו, מכל זה יכול האדם להתחזק ולשוב אל ה'.

ומעתה יובן הנאמר בריש פרשתן ויאמר ה' אל אברם לך לך דהנה נודע מ"ד בזוה"ק (פר' חיי שרה, דף קכ"ב ע"ב במדרש הנעלם) דקאי על הנשמה היורדת להאי עלמא, ובעל כורחה נעקרת מתחת כסא הכבוד שם היתה חוסה תחת כנפי השכינה, וכעת משליכים אותה להכנס לגוף עכור בתוך הבלי העולם הזה, והיא חוששת ומתפחדת שמא יגרום החטא ותתרחק הרבה מדרך ה', ואולי תיפול כל כך שלא יהא לה תקומה.

ועל כן אמר השי"ת לנשמה שלא יחשוש, כיון דהגם אשר לך לך מארצך היינו מאותו מקום גבוה שאת נמצאת שם, מ"מ אל הארץ היינו שזהו הארץ שהלך ונתרחב בעת הבריאה, וכדרשת חז"ל (ב"ר ה, ח) למה נקרא שמה ארץ שרצתה לעשות רצון קונה, היינו שהלכה והתפשטה עד שאמר לה הקב"ה די, וזה יהיה סימן לגבולות העולם שלא תוכל הטומאה להתגבר, כי גבולות חלק ה' בעולם, ומכאן תשיג הנשמה נחמה לעצמה כשהיא חוששת לירד להאי עלמא, ותדע שגם אם יחטא האדם חלילה, הרי שלעולם לא יפול רחוק יותר מידי, ותמיד יוכל לשוב אל השי"ת.

ועוד בא הקב"ה לחזק את אברהם אבינו ואמר לו

אשר אראך, היינו שאברהם אבינו לבדו רק הוא יוכל לראות את שורש פנימיות קדושת הארץ, מה שלא יוכלו המומחים ובעלי המקצוע והמדע לראות ולמדוד, והגם דכפי הנראה בעינינו הרי שגדלה של ארץ ישראל הוא קטן ביותר, וכפי שהיה מרן האדמו"ר זי"ע מגדיר זאת, שכל שטחה של ארץ ישראל במפת העולם אינו עולה על תיבות 'ותן טל ומטר' שבסידור התפילה, ויעלה בדעת שיתכן לבדוק ולמדוד במדידה גשמית גדלה של ארץ ישראל, מ"מ אברהם אבינו ראה בראייה רוחנית את גודלה האמיתי האיך שהיא מתרחבת ומתפשטת רווחא ופשטא יותר ויותר.

בדברים אלו בא השי"ת ומדבר אל הנשמה בעת ירידתה לעולם הזה, ואומר לה לך לך **מארצך** וממולדתך, ואל תחשוש ותתירא מכל מכשולות היצר והתגברות הטומאה בעולם הזה, כיון **דאל הארץ אשר אראך**, שיכיר וילמד מקדושת הארץ שמחד גיסא שם לו הקב"ה גבולות, ומאידך בקדושתה יכולה להתפשט ולהתרחב יותר ויותר, וכמו כן הוא נשמתו של האדם.

ולכך אמר השי"ת לאברהם אבינו שכאשר יראה הארץ הזאת בקדושתה, מזה ידע כי **ואעשך** לגוי גדול, ודרשו חז"ל במדרש דקאי על אותה אומה שכתוב בה כי מי גוי גדול אני מעמיד ממך, ובני ישראל בכל עת קראם אל השי"ת הוא מקבלם תמיד, וגם מי שנתרחק לגמרי ונפל מדחי אל דחי, גם מי שמכונה בשם עכו"ם ודומה הוא בכל מעשיו לגויי הארצות, עדיין יכולה נשמתו לקבל תוספת חיות ואורה ולהתעבר בו נשמה חדשה, כדוגמת קדושת ארץ ישראל שיכולה להתפשט יותר ויותר.

- הקב"ה הוסיף אות ה' לאברהם להורות שכל צדיק מקבל בנשמתו תוספת אורה -

ועל זה בא הרמז כאן בבעל הטורים ענין גלויות ישראל, וכן מה שרמז כאן 'אראך' בגימטריא 'בעננים', דכל זה רמז לדורות העתידים שיצאו לגלות, ויתקיים בהם בחי' הכתוב 'סכותה בענן לך מעבור תפילה, ויתהווה הסתר פנים עד שיהיה נראה כאילו נפרסה מסך המבדיל בין ישראל לאביהם שבשמים, ועלולים לדמות כי אפסה תקוותם, לזה הורה כאן הכתוב דח"ו ובוודאי לא יהיה כן, אלא אדרבה קדושת עם ישראל הם בבחי' קדושת ארץ ישראל דרווחא ופשטא, וכמו כן נשמת כל אחד מישראל ביכולתו לעלות ולהתעלות ולקבל תוספת אור קדושה תמיד בכל עת.

ואמר השי"ת לאברהם אבינו הריני מוסיף אות על שמך, כי השם הוא החיות הרוחנית של האדם חלק הנשמה שבו, והיא יש לה האפשרות לגדול ולפרוח, וכשם שאדם יכול לאבד את שמו אם יקלקל מעשיו, הרי שזה לעומת זה על ידי תיקון מעשיו ועבודתו לעשות רצון ה', יכול הוא להוסיף אור לנשמתו להיות בחי' צדיק שאפי' במיתתו היינו מיתת הגוף קרויים חיים, כי נשמת הצדיק מאירה ביותר.

וזה שהמשיכו שם במדרש והביא מה שדרש רבי ברכיה **אתנך ואשימך אין כתיב כאן אלא ואעשך, משאני עושה אותך בריה חדשה את פרה ורבה**, לרמז שכביכול השי"ת עושה את האדם מחדש ונעשה כבריה חדשה, ונשמתו פרה ורבה על ידי ניצוצות קדושים המתווספים אצלה מתוך תשובה וקבלת עול מלכות שמים.

ובזה ניחם השי"ת את אברהם אבינו ע"ה אחר שנצטער על כל שנותיו שלא הכיר וידע את ה', ואמר לו הקב"ה לך טל ילדותך מה טל הזה פורח אף עוונותיך פורחין, כאן נתן לו השי"ת הסיבה והטעם מדוע עיכבו כל כך עד היותו בן מ"ח שנים, ומדוע מנע ממנו להכיר את ה' מתחילה. יען אשר הוא יהיה סימן לבניו לעולמי עד שגם מי שבילה שנותיו בעניני עבודה זרה, ונפל והגיע למצב שפל ביותר, עדיין ידע שיוכל עוד לצמוח ולהיות עבד ה' באמת. ולזה רמז לו דייקא בענין הטל שהוא סימן ברכה, ומה טל פורח אף עוונותיו פורחין, היינו שנשמתו של האיש הישראלי גם אם תהיה מלאה עוונות יש לה הכח לגדול בקדושה. וזהו בכוחו של אברהם אבינו שהכיר את בוראו ועבדו ית' ביתר שאת, על אף היותו עובד ע"ז עד היותו בן מ"ח שנה, וממנו ידעו דור אחרון כי אין מקום לייאוש, וכל אחד יש בידו לשוב אל אביו שבשמים.

- ראה בירה דולקת - אותו יצר הבוער בקרבנו תמיד -

ועל זה ביאר רבי יצחק והביא משל למה הדבר דומה לאחד שהיה עובר ממקום למקום וראה בירה אחת דולקת, אמר תאמר שהבירה זו בלא מנהיג, הציץ עליו בעל הבירה אמר לו אני הוא בעל הבירה. כך לפי שהיה אבינו אברהם אומר תאמר שהעולם

הזה בלא מנהיג, הציץ עליו הקב"ה ואמר לו אני הוא בעל העולם. והיינו דאברהם אבינו ראה הגלויות עד סוף כל הדורות, והיאך שיבער בקרבנו היצר הרע תמיד לא ינוח ולא ישקוט, ויתגברו אש התאוות והבלי העולם הזה בליבות בני אדם, ובבחי' מה שאמרו חז"ל (קידושין דף פ"א ע"א) נורא בי עמרם, וכאש בנעורת יבער תמיד בקרבנו, ומעתה יש כאן מקום לחשוש לכליון בני ישראל ח"ו רח"ל, כי מרוב הזוהמא והחשכות שיהיה באויר העולם מי יוכל לעמוד איתן נגד כל אותם הנסיונות והמכשולות שיעמדו בפניהם, ועל זה תמה אברהם ואמר **תאמר שהבירה זו בלא מנהיג**, וכי אין מי שיעצור ביד הדבר, וכי כל כך עלולים בני ישראל ליפול לשאול תחתית.

עד שהציץ עליו בעל הבירה ואמר לו **אני הוא בעל הבירה**, כלומר הסר דאגה מליבך כי אני בראתי העולם, וכבר בעת בריאת העולם ביקשה הסט"א להחריב העולם עד שנתתי לה מעצור והגבלתי כוחותיה שלא תוכל לשלוט על העולם לעשות בו כרצונה, כי ישנו הנהגה מסותרת המשגחת על בני ישראל ליתן בהם הכח להתחזק ולהתגבר על כל הנסיונות, ולעולם לא יוכל הבירה להשרף, וגם כשנראה שהאש בוערת ביותר, בכל זאת גבולות חלקתי בעולמי.

- מציאות קיום האומה הישראלית שתמיד אחר חורבן באה תקומה -

ואכן למי שיתבונן בקורות הימים של קיום האומה הישראלית, יראה כי כך הוכיחה המציאות, ותמיד אחר שנחלו נפילה וחורבן ונתהווה חשכות בעולם, מיד לאחמ"כ היתה תקומה במידה מרובה, והיתה התורה פורחת ועולה. ואחר שיצאו שבורים ורצוצים כאודים מוצלים מאש מתקופת הסתר, לפתע נתרבו מוסדות תורה וקרן ישראל הלכה וצמחה. וזאת בעקבות הבטחת השי"ת לאברהם אבינו שאין שום כח להסט"א וכתא דיליה להמשיך ולהתפשט יותר מהגבול שחלק לה השי"ת.

וזהו חיזוק עצום לדור אחרון, איך שרק נראה פני הדור באיזה אופן שיהיה, תמיד אפשר לשוב אל ה', צריך רק לעזוב את דרכינו הרע, ולקבל עלינו עול מלכות שמים שלימה, לבכות ולהתחנן בעד ה' אלוקינו אל תשליכנו מלפניך, וברור ומוסכם שיקבלנו השי"ת ברחמים וברצון.

על כן בעת שעלה משה למרום לקבל התורה והיו המלאכים מתנגדים לכך, מאחר שראו היאך יראה דור אחרון בשנת תשפ"ז, ובאיזה מצב יהיו רח"ל, צר הקב"ה קלסתר פניו של משה דומה לאברהם (שמו"ר כח, א), היינו שאמר השי"ת למלאכים שכבר הבטיח לאברהם אבינו בשעתו שלא תמוט התורה, ועם ישראל חי וקיים לעולמי עד, וגם אם יפלו מדרך ה' תמיד יכולים הם לקום ולהתרומם מעפרות.

- עיקר האמונה שהבורא ית' ירומם כבוד התורה אך אי"ז פוטר מהשתדלות כ"א כפי יכולתו -

על כן בעת הזאת יחד עם תשובה שלימה וקבלת עול מלכות שמים מוכרחים אנו להתחזק באמונה שלימה, ולבטוח רק בהשי"ת לבד אשר הוא יושיענו, אשור לא יושיענו על סום לא נרכב ולא נאמר עוד אלהינו למעשה ידינו (הושע יד, ד), כי אין לנו להשען אלא על אבינו שבשמים ולא לסמוך על בשר ודם רימה ותולעה.

יעזור השי"ת וכבר יקויים מה שאנו מבקשים 'והאלילים כרות יכרתון ויהיה לתקן עולם במלכות שד"י וכל בני בשר יקראו בשמך, להפנות אליך כל רשעי ארץ יכירו וידעו כל יושבי תבל, כי לך תכרע כל ברך תשבע כל לשון', ויתעורר רוח דעת ורוח תשובה ממעל על כל העולם. אם כי בוודאי אין לדמות שזה פוטר את האדם מלהשתדל בפעולה, כי כל יהודי צריך לעשות ולפעול למען הרמת כבוד התורה. ואי אפשר לפטור עצמנו מכך בלא לעשות מאומה חלילה, וצריך כל אחד לעשות מה ששייך.

אנו מאמינים באמונה שלימה בבורא ב"ה שבוודאי יגן על שארית הפליטה, אמנם בוודאי צריך כל אחד לעשות למען כבוד התורה הקדושה, שיתרומם קרן התורה, וצריך לעשות כל מה שביכולתנו שלא יתחלל חלילה שמו הגדול בעולם. ובוודאי שלא זו הישועה שלה אנו מצפים, ואנו ממתינים שהבוכ"ע הוא לבדו ירומם קרן ישראל וכבוד התורה, ועל כן צריך להתפלל על כך שבמהרה נראה את ישועת ה' האמיתית, ברם לעת כזאת זה הדבר אשר אנו מחויבים לעשות. וכאשר אנו נעשה ונפעל באתערותא דלתתא מה שמוטל עלינו לעשות, הרי שבכך יתעורר עלינו אתערותא דלעילא וירומם השי"ת כבוד התורה וכבוד ישראל בישועה האמיתית.

ישפיע השי"ת עלינו משמי שמי מרום ברכות וישועות לכל בני ישראל בכל מקום שהם בכל מקומות מושבותיהם די בכל אתר ואתר, ישועה ברוחניות ובגשמיות, בגוף ובנפש, אור חדש על ציון תאיר, ונזכה כולנו במהרה לאורו, ובקרוב נזכה לגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

<u>יום ראשון פר' וירא י"ד מרחשון</u>

בערב קיבל מרן שליט"א קהל, בין הנכנסים היה שלוחא דרבנן הרה"ח ר' משה שמעון ראטה מב"ב.

<u>יום שני פר' וירא ט"ו מרחשון</u>

אחה"צ אחר תפילת מנחה הגיע מרן שליט"א לאולמי מלון גלי צאנז לפאר את שמחת השבע ברכות שנערך לכבוד הנה"ח ר' מנחם מענדל רייך הי"ו מקרית הבעש"ט בפ"ת, לרגל נישואי בתו הכלה תחי' עם החתן נ"י נכד כ"ק האדמו"ר מספינקא שליט"א, בן בנו הרה"צ רבי בעריש שליט"א.

מרן שליט"א ערך שולחן לחיים והאציל מברכותיו להסב הגאון רבי בן ציון רייך שליט"א נאמן בית רבוה"ק, לאבי הכלה הנה"ח ר' מענדל הי"ו, לאבי החתן הרה"צ ר' בעריש וייס שליט"א, לחתן הי"ו, ולכל הקהל.

אח"כ נשא דברים בשליחות הקודש, הגה"צ אב"ד קהלתנו הק' בארה"ב וראש הישיבה שליט"א, כשבדבריו האריך בשבחו של המחותן ר' מענדל הי"ו, על לבו הפתוח לכל דבר שבקדושה ולכל צרכי הצדקה דקהילותינו הקדושות בכל מקום ומקום.

בתוך דבריו העלה כי מעשי הצדקה והחסד הרבים והתמיכה האיתנה שמקבלים מוסדות הקדושים מר' מענדל שיחי' בכל עת, הם פועל יוצא ממידות הטובות וההתבטלות שהשרישו בבית אבותיו, מאביו הרה"ג ר' בן ציון רייך שליט"א, ומזקיניו הרה"ח ר' יחזקאל ז"ל והרה"ח ר' שמואל רפאל רייך ז"ל (שהיום חל יום היא"צ שלו) וכן הרה"ח ר' יצחק אזיק הלפרין ז"ל, שהם כולם פעלו בנאמנות בלב ובנפש למען מוסדותיו הק' של כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע.

כן השמיע דברי בדחנות משמח אלוקים ואנשים הרה"ח ר' נפתלי פוקס הי"ו. בין הפרקים זימרו המשוררים ניגוני הודיה ושמחה.

בברכהמ"ז על הכוס התכבד - הסב הגאון רבי בן ציון רייך שליט"א נאמן בית רבוה"ק. ובירך מרן שליט"א השבע ברכות.

אחר חלוקת כוס של ברכה קם מרן שליט"א לריקוד של שמחה יחד עם כל יושבי בימת הכבוד, ובהמשך רקד ביחוד עם החתן, ואח"כ במחול עם המחותנים החתן והסב הגרב"צ שליט"א.

אח"כ הגיע מרן שליט"א לביקו"ח אצל הנה"ח ר' חיים שפירא הי"ו מירושלים יו"ר ארגון רפאינו, השוהה לרפואה במרכז רפואי צאנז.

בהמשך נכנס מרן שליט"א לסיור ממושך בהיכל המתיבתא ביני ספסלי דבי מדרשא שם ישבו והגו בתורה הק' בהתמדה מאות בחורי החמד תלמידי ישיבתנו הגדולה פעיה"ק. מרן שליט"א הסתובב שם משך כמחצית השעה, ושוחח עם כמה מרמ"י הישיבה, והביע קורת רוחו המרובה מקול התורה המהדהד ברמה והתמדתם של בחורי החמד. כן נכנס מרן שליט"א לישיבת היכל התורה הסמוך, והאזין לקול התורה הבוקע, ושוחח עם המנה"ר הרב בועז בדיחי שליט"א.

בערב קיבל מרן שליט"א קהל, באמצע נערך שמחת הווארט של החתן מורנו מרדכי נ"י בן הרה"ח ר' משה אברהם גלנץ מירושלים (בן הג"ר יהודה צבי שליט"א רב ביהמ"ד אמרי דבש בנתניה), עם בת המשב"ק הרב אברהם דוד שכטר שליט"א (בן הדומו"צ הג"ר יצחק שמואל שליט"א מח"ס שו"ת ישיב יצחק, וח"ר ישי לוינשטיין מב"ב).

<u>יום שלישי פר' וירא ט"ז מרחשון</u>

בערב סידר מרן שליט"א חופה וקידושין אצל החתן יעקב נ"י בן המשב"ק הרה"ח ר' זאב דוב דייטש מפעיה"ק (בן המשב"ק הרב אברהם שליט"א, וח"ר נתן יונה וימר מפעיה"ק), ע"ב הרה"ח ר' יואל שווארץ ממאנסי. אח"כ קיבל מרן שליט"א קהל.

<u>יום רביעי פר' וירא י"ז מרחשון</u>

אחר תפילת מנחה הגיע מרן שליט"א להשתתף בשמת השבע ברכות של החתן מורנו שמואל נ"י מטובי סופרי המלך בן הרב מאיר וינגרטן הי"ו מביתר (בן הג"ר משה שליט"א דומו"צ בבי"ד לדיני ממונות בנתניה) מטובי סופרי המלך, ע"ב הרב אברהם צבי וייס מב"ב (בן הג"ר יצחק ישעי' שליט"א אב"ד נוה אחיעזר, וחתן הג"ר אהרן טויסיג שליט"א מראשי ישיבת אלכסנדר).

בערב סידר מרן שליט"א חופה וקידושין אצל החתן החבר יצחק מרדכי נ"י בן הרב גדליה דוד שווארץ מפעיה"ק (ב"ר חיים שלמה זלמן מאנטווערפן, וחהג"ר יהודה צבי גלנץ שליט"א רב ביהמ"ד אמרי דבש בנתניה), ע"ב שלוחא דרבנן העסקן הרה"ח ר' ברוך דוב קליין גבאי בית מדרשנו העתיק בעיה"ק צפת וח"מ העיר צפת.

אח"כ קיבל מרן שליט"א קהל, בין הנכנסים היה שלוחא דרבנן הרב מאיר פרוש מירושלים.

כן העניק מרן שליט"א תעודת חבר להבה"ח

אלימלך בצלאל נ"י בן הרה"ח ר' דוד שלום אליעזר קליין מלונדון, אחר שעמד בכור המבחן בהצלחה ובידיעה ברורה על יותר משש מאות דפי גפ"ת.

אחר תפילת ערבית נגשו ראשי מפעל התורה תורתם משתמרת, המנהל מוה"ר משה קלוגר, המנהל הרוחני הרה"ג ר' זלמן לייב בינדר שליט"א, יחד עם הגה"צ אב"ד קרית צאנז טבריה וקהילות הצפון שליט"א, והגישו רשימה של מאות הנבחנים החדשים שהצטרפו ללומדי 'דף השינון' עם התחלת לימוד מסכת פסחים, יחד עם רשימת נבחני מסגרת דף היומי האחרון שהצטיין בריבוי נבחנים. התרגשות יתירה נראתה על פני כ"ק מרן שליט"א בעת שעבר ממושכות על רשימת השמות וציין שוב ושוב בהתפעלות גדולה שמות מצטרפים חדשים אשר החלו ללמוד ולהיבחן ברוב הצלחה.

לאחר מכן ביקש כ"ק מרן שליט"א שיניחו את מסמכי הנתונים על שולחנו בקודש פנימה וביטא את רצון-קדשו להוסיף ולקבל את הנתונים ואת שמות הנבחנים. בסיום האציל מרן שליט"א מברכות קדשו לכל הנבחנים לרוב הצלחה וסייעתא דשמיא, וביותר לנבחנים החדשים אשר ניגשים כעת למבחן השני במסכת פסחים כשדברי תורה צריכים חיזוק, להתברך בסייעתא דשמיא ממעל.

תוכן השיחה
בביקורו של כ"ק האדמו"ר מסקולען מאנסי שליט"א
אצל כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א
יום ה' שבט תשפ"ו ההעל"ט בבית האכסניה בגלילות מאנסי בעת מסע הקודש לארה"ב

האדמו"ר מסקולען מאנסי התעניין בשלום מרן שליט"א וכו'.

מרן שליט"א: חסדי ה' כי לא תמנו...

האדמו"ר מסקולען מאנסי: כי לא תמו חסדיך... חז"ל אמרו (שבת נה, א) 'תמה זכות אבות', ואמרו צדיקים שזכות אבות נשאר תם ושלם[א].

חצר הקודש צאנז

קרית צאנז נתניה

~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~

כסא דברכתא

שלוחה בזה קדם ידידינו האבר"ך הנכבד והנעלה, ויהי דו"ד בכל דרכיו משכיל, עסקן נמרץ ומהולל בתשבחות, לבו ער לכל אחד ואחד מסור בלו"נ לכל עניני חצר הקודש צאנז ומוסדותיה, עומד במסירות לשמש בקודש פנימה, ה"ה

הרב אברהם דוד שכטר שליט"א

משב"ק אצל כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

לרגל השמחה השרויה במעונו במזל טוב ובעשטו"מ
שמחת אירוסי בתו הכלה תחי'
עב"ג החתן המו"מ בתוי"ש החתן מורינו מרדכי גלנץ נ"י
בן הרה"ח ר' משה אברהם הי"ו - מיקירי אנ"ש בירושלים עיה"ק

והברכה אחת היא לסבים
הגאון רבי יצחק שמואל שכטר שליט"א - חבר הבד"ץ קרית צאנז נתניה ומח"ס ישיב יצחק
הרה"ח ר' ישי לוינשטיין הי"ו - גבאי בית מדרשנו בשכונת רמת אלחנן
והגאון רבי יהודה צבי גלנץ שליט"א - רב ביהמ"ד אמרי דבש בנתניה

ויה"ר מן קדם אבוהון דשבשמיא, שיזכו לרוות רוב נחת דקדושה מכל יו"ח, ואך ששון ושמחה ישכון באהלם תמיד, מתוך נחת והרחבה, סייעתא דשמיא עד עולם, ואך טוב וחסד ירדפוהו כל הימים

ההנהלה

ג"א אנו מצטרפים: הנהלת מערכת 'בצילא דמהימנותא'

[א] ראה בספר אמרי פנחס (שער ב, אות כא): זכות אבות תמה וכו', בשם הרב מפיקוב שאמר בשם אביו הרב מבארדיטשוב, פי' עדיין שלימה שלא התחילו לשלם זכות אבות גופא רק פירות ופירי פירות, עכ"ל.
וכן בספר שפתי צדיקים (ליקוטים יקרים): בשם הרב הקדוש ר' ר' זושא זצללה"ה, שפיר 'תמה זכות אבות', כלומר שזכות אבות עדיין תם בשלימות ובשתמימות, על דרך ויעקב איש תם (בראשית כה, כז), ומלשון תמים תהיה עם ה' אלקיך (דברים יח, יג), ועל דרך הכתוב (תהלים יט, ח) תורת ה' תמימה, היינו הגם שכלו כל הקיצין וכל זכיות של ישראל חס ושלום, מכל מקום הזכות עדיין בתמימות.
~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~

מרן שליט"א: תוס' שם (ד"ה ושמואל) הביאו בשם ר"ת, דזכות אבות תמה אבל ברית אבות לא תמה, דכתיב (ויקרא כו, ו) וזכרתי את בריתי יעקוב.

האדמו"ר מסקולען מאנסי: לכן מבקשים 'וברית אבות לבנים תזכור'.

פרשיות בא בשלח יתרו הם פרשיות של ימים טובים... מסופר על הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זי"ע שפעם בשבת פרשת בא התלהב עד מאד עד שאמר הלל לאחר שמונה עשרה ברוב התעוררות[ב]...

מרן שליט"א: שהרגיש אז התלהבות כמו יום טוב. הקריאה מעורר את הזמן.

כעין זה מסופר על הרה"ק רבי אורי השרף מסטרעליסק זי"ע שבשעה שאמר שירת הים כל כך התעוררות עד שהחסידים שהתפללו עמו היה נדמה בעיניהם כאילו הם עוברים אז את הים, עד שהרימו שולי וקצוי בגדיהם שלא ירטבו ממימי הים...

יש להסמיך לזה מדברי הרבי ר' אלימלך זי"ע בליקוטי שושנה (ד"ה הפך ים ליבשה) לפרש הכתוב בפרשת בשלח (יד, כט) "ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים", דיש לדקדק למה לא נאמר 'בתוך הים ביבשה' כמו בפסוק לעיל (שם, כב). וביאר שבאותו זמן התעלו בני ישראל למדרגה גבוהה ושמו על לבם שגם הטבע כולו אינו אלא דרך נס, והכל נעשה על ידי הבוכ"ע. ולכן גם כשהיו 'ביבשה' הרגישו כמו שנמצאים 'בתוך הים', כי הלא כל הטבע הוא רק דרך נס. וזהו גם הרמז בכתוב (תהלים סו, ו) "הפך ים ליבשה בנהר יעברו ברגל", דגם כשהולכים ברגל הם רואים נסים כמו בקריעת ים סוף כאשר הפך ים ליבשה.

וכך היה אצל הצדיקים, דאף שהיו ביבשה הרגישו כאילו הם בתוך הים, מרוב ההתעוררות שהיתה שם.

האדמו"ר מסקולען מאנסי: על כל פנים כיון שפרשיות אלו הם פרשיות המועדים, לכן באתי, כי הלא אמרו חז"ל (ראש השנה טז, ב) חייב אדם לקבל פני רבו ברגל... הקריאה מעורר את הזמן... בפרט שהרבי שליט"א הגיע לכאן... מה' מצעדי גבר כוננו...

מרן שליט"א: אני מבקש תמיד שלא לקלקל ח"ו, לתקוני שדרתיך ולא לעוותי. מתחילה לא היה לי חשק גדול לנסוע, הגעתי בעל כרחי... אבל מה' מצעדי גבר כוננו (תהלים לז, כג), וידע מצדיקים שהאדם חושב שהוא נוסע מחמת איזה סיבה אבל האמת היא שהקב"ה מסבב לאדם להיכן יסע[ג].

שמעתי מכ"ק אאמו"ר זי"ע, שפעם אמר לו זקה"ק בעל ייטב לב זי"ע, מתקנא אני מאד בדודך הרב משינאווא, שהוא בכל מקום שהולך הוא עובד את ה', וגם בהיותו בדרכים אין לו שום טירדה ומניעה, ואילו אני הנני כמו שעון קיר שאי אפשר להזיזו ממקומו, דכשאיני יושב בביתי אין לי שלוה ומנוחת הדעת וזה מונע אותי מעבודת ה'...

הרה"ק משינאווא זי"ע היה נוסע הרבה, ואמר ששורש נשמתו הוא בפסוק 'ויהי בנסוע'[ד]... הוא אמר שביקר אצל רנ"ו צדיקים.

האדמו"ר מסקולען מאנסי: הקב"ה הוא סיבת כל הסיבות, הקב"ה מסבב שצדיקים יסעו כדי לתקן מה שצריך לתקן.

מרן שליט"א: אכן אם קלקלו את המעשים צריכים לצאת לגלות בשביל לתקן, אבל מי שזוכה אין צריך

[ב] ראה להגה"ק ממונקאטש זצ"ל בדברי תורה (מהדורה ח, אות לו): ומענין זה יש להשיב קצת במה שמספרים העולם בשם זקיני הקדוש רבי ר' משה ליב זי"ע מסאסוב כי פעם אחת בפרשת בא, בליל שבת קודש, הגיד הלל שלם בברכה בבית המדרש שלו, וכנראה הגיע אז בבחינה שהקריאה ממשיך הזמן של יום א' דפסח, היינו שהרגיש מבערב ליל שבת קודש כמו שהוא ליל פסח, על כן אמר הלל עם הצבור, ולא הזכירוהו שום אחד מהצבור.

ומדוע היה דוקא אצלו המעשה הזאת, הגדתי זה כביר טעם לשבח, יען שיום פטירתו היה ד' שבט, יום ג' פרשת בא, וכן חל לעולם הלולא דיליה בפרשת בא, הגם שאותו מעשה לא שמענו אם היה דוקא בשנה שלפני פטירתו. וענין ההמשך באורך, ואין כאן מקום להאריך, אך הגדתי זאת לפני אאמו"ר הקדוש זי"ע, וקלסיה.

[ג] ראה בספה"ק דגל מחנה אפרים (פרשת מסעי ד"ה עוד יש): ויבואר על פי מה שקבלתי מרבותי ע"ה על פסוק (תהלים לז, כג) מה' מצעדי גבר כוננו ודרכו יחפץ היינו שכל מצעדי גבר מאתו כוננו לאיזה סיבה אשר יחפוץ בדבר האדון ברוך הוא להוליכו בדרך ההוא כמו שיבואר אך האדם ודרכו יחפץ כי הוא חפץ בדרך זה לצורך עצמו ובאמת הכל הוא דרך הקב"ה וה' עשה שיחפוץ לילך בדרך זה לסיבה הצריך להאדון ברוך הוא.

וכן בספה"ק מאור עינים (פרשת ויקהל, ד"ה קחו מאתכם): וזהו שאמר הבעש"ט ז"ל מה' מצעדי גבר כוננו ודרכו יחפץ, והוא כפל מצעדי ודרכו, ואמר ז"ל כי מה' מצעדי גבר כוננו כי מה שמוליך השם את האדם לאיזו מקום על ידי מבוקש שיש לאדם לזה המקום אבל ודרכו יחפץ כי השם רוצה לתקן האדם שם להעלות ניצוצות הקדושות שבמקום הזה וזהו דרכו יחפץ כי השם חפץ דרכו ולא מבוקש שיש לאדם שם.

וכן בספה"ק אור המאיר (פרשת צו, ד"ה ד"ה ולבש): על דרך ששמעתי מהבעש"ט שביאר פירוש הכתוב מה' מצעדי גבר כוננו ודרכו יחפץ, ואמר על אותן האנשים הנוסעים לארץ מרחקים בסחורות וכדומה הרחוקים נדוד, לא מחשבותיו יתברך מחשבותם, המה מדמים בנפשם שכל עצמם עם דרך נסיעתם לארץ מרחקים, בעבור הרבות זהב וכסף חלוף סחורתם, ולזה המה מקצים רגליהם, ובאמת הוא יתברך לא כן ידמה, כי אם הוא יודע לתקן עניינו יותר ממנו, ולפעמים יש לו לאדם ככר לחם בארץ מרחקים הנוגע אל בחינתו, והוא צריך לאכול אותו ככר דייקא באותו מקום ובשעה הזאת, או לשתות מלא לוגמיו מים במקום ההוא, ולכוונה הנזכר מצעדי גבר כוננו, להרחיק נדוד כמה מאות פרסאות, בכדי להשלים את נפשו עם זה הככר לחם ושתות מים מעט או הרבה, ולפעמים אפילו אליו לא יגיע, כי אם לאחד ממשרתיו העברים, אם יש לו שם פת לחם וקיתון מים, ולהיות שאין ידו משגת לנהוג נסיעה למקום רחוק כזה, זאת הגורמת רצון לבעליו לנהוג דרך נסיעתו דייקא למקום ההוא, בעבור עבדו למלאות כריסו מלחם המזומן לו שם, ושתות מימיו הנוגעים אליו, כי כן גזרה חכמתו יתברך הצריך להשלמת נפשו לקבץ חלקיו, המה אחת מדרכי אל. לזה רומז הכתוב מה' מצעדי גבר כוננו, שנוהג איזה נסיעה למקום רחוק הכל הוא מאתו יתברך, כאשר גזרה חכמתו להשלמת נפשו באחת מסיבותיו יתברך הידועים לו יתברך, והוא האדם לא כן ידמה ולבבו לא כן יחשוב, כי אם ודרכו דייקא יחפץ, לנהוג נסיעות ובסחורה וכדומה, ומאת ה' שכוח לוח לבו.

[ד] ראה בספר 'מהרש"ם הכהן' (פרשת לך): והנה הרב הקדוש משינאווע זצל"ה אמר שאות ו' שלו הוא אות ו' מן ויהי בנסוע, שהיה דרכו ליסע בימי צעירותו לכל הה"צ להכיר אותם, וגם נסע למקומות שהיה צריך בשם להחזירם למוטב ולעשות טובות לישראל וכו' והה"ק ר"ש מבאבוב ז"ל אמר שהוא יש לו אות ו' מן ובנחה יאמר, כי ביכולתו להחזיר ישראל לתשובה ולתקן בביתו הכל וכו'.

לנסוע אלא הניצוצות באים אליו שיתקנם, כמו אבן השואבת כידוע מהאוה"ח הק' (שמות יט, ה)[ה].

האדמו"ר מסקולען מאנסי: כשצדיק נוסע זה גם בשביל להשפיע על אחרים.

על פי דברי האוה"ח הק' ביאר כ"ק אבי [האדמו"ר בעל מאור ישראל מסקולען] זצ"ל את הפסוק (שמות יב, כא) משכו וקחו לכם צאן וגו', כי ידוע שבצאן של האבות הק' היו כלולים הרבה נשמות וניצוצות שהיו צריכים לתקן, וחז"ל (שמו"ר טז, ב) דרשו על משכו וקחו לכם, משכו ידיכם מעבודה זרה, והיינו שעל ידי שייטיבו מעשיהם יזכו לתקן הניצוצות באופן של משכו וקחו לכם, שהניצוצות יימשכו אליהם ולא יזדקקו לטרוח ולצאת בשביל לתקנם.

מרן שליט"א: אני מסתכל בספרים של זקנכם 'נועם אליעזר', יש שם 'אסאך היימישע זאכן'...

האדמו"ר מסקולען מאנסי: זקני זצ"ל ואבי זצ"ל דאגו ופעלו עבור הכלל, ברוחניות ובגשמיות...

מרן שליט"א: הם מסרו את עצמם עבור הכלל, זיך אוועק געגעבן פארן כלל... כך היה דרך הצדיקים...

האדמו"ר מסקולען מאנסי: מלבד מסירות נפש, הם מסרו גם את הגוף...

בימים האחרונים של זקני זצ"ל, כשהיה חלוש מאד מאד, שסבל על לבו והיה סגי נהור, והרופאים אסרו עליו לדבר כדי שלא יתאמץ, שלח לקרוא לבנו אבי זצ"ל ודיבר אתו בשארית כוחותיו אודות מוסדות חסד לאברהם, ואבי אמר לו שהרי הרופא אומר שאסור לו לדבר, והשיב לו זקני, עת לעשות לה', הרי חסד לאברהם זה הצלת נשמות ישראל...

אב"ד ארה"ב: הם טמונים בבית החיים כאן במאנסי.

מרן שליט"א: לא היה מדובר להעלות לארץ ישראל?

האדמו"ר מסקולען מאנסי: זקני זצ"ל השאיר שני צוואות, באחד כתב להעלותו לארץ ישראל ובשני כתב שיקברו אותו בבית החיים בשיכון סקווירא. אמנם לפני הסתלקותו קרא לבנו אבי זצ"ל, ואמר לו ששני הצוואות מבוטלות, ושלאחר אריכות ימיו יעשו גורל היכן להטמינו, או בסקווירא או במונרו, ושיכניסו הגורל עוד דף ריק... ושאל אבי מה לעשות אם יצא הדף הריק, ואמר שישאלו איזה גדול מה לעשות, כמדומני את כ"ק אדמו"ר מפאפא זצ"ל בעל ויחי יוסף.

אחר כך חזר זקני יחד עם אבי את המובא בזוה"ק (פרשת ויחי, ח"א רכה, ב) על הענין שלא להעלות נפטרים לארץ ישראל, שעליהם נאמר (ירמיה ב, ז) ותבואו ותטמאו את ארצי[ו]. אמנם כיון שאמר להכניס בגורל גם נייר ריק, היה במחשבה של אבי זצ"ל שאולי כן יש בזה צד להעלותו לארץ ישראל, והיה במבוכה גדולה. אחר ההסתלקות עשו גורל, ויצא הדף הריק, ואבי עשה כפי שנצטוה ושאל את הרב מפאפא מה לעשות, ואמר שיחזרו שוב על הגורל, אך גם בפעם השניה יצא הדף הריק, ועכשיו כבר לא ידע אבי אם צריך שוב לשאול את הרב מפאפא או לא... אמנם כיון שלא ידע להחליט שאל שוב, והרב מפאפא אמר לו שזהו סימן שהוא לבדו צריך להחליט... ואבי היה נבוך מאד מה לעשות, וזכורני שבכה ממש על כך שאינו יודע מה להחליט. עד שאמר שעכשיו בוודאי אין להעלותו לאר"י כפי שהבין מכך שחזר עמו על דברי הזוה"ק, אבל כיון שב' פעמים יצא בגורל הדף הריק לכן יקברו אותו כאן על תנאי, ולאחר תקופה יעלו את העצמות לארץ ישראל.

אמנם בב' בתי החיים האמורים לא רצו לקבור על תנאי, וכששמע זאת כ"ק האדמו"ר התורת מרדכי מויזניץ זצ"ל, שלח לומר לאבי שיכולים לקבור אותו בבית החיים במאנסי וגם על תנאי. ואבי זצ"ל הסכים מיד, ובפרט שזה בין שני בתי החיים הנ"ל, ואכן קברו אותו על תנאי, וכבר נשאר כאן... ואמר אבי שאינו רוצה להעלותו כדי שתומכי חסד לאברהם יוכלו לעלות על קברו להתפלל.

מרן שליט"א: גם מרן אאדמו"ר זי"ע סבר שאין להעלות נפטרים (עי' שו"ת דברי יציב, חלק ד, יורה דעה, סימן רכד-רכו), וגם בצוואתו כתב על זה, שלא יעלו אותו מחוץ לארץ[ז]. בשנים האחרונות שהיה בארה"ב,

---

[ה] ראה שם: לפי מה שקדם לנו כי ענפי הקדושה נתפזרו בעולם, ואין מציאות להם להתברר זולת באמצעות ישראל, וביותר באמצעות עסק התורה, שהיא כאבן השואבת ניצוציה במקום שהם, ואותם נצוצי הקדושה גם להם יקרא סגולה וכו' וכמו שכתבנו כמה פעמים הדברים במעשה מצרים, ואומרו כי לי כל הארץ, כאן רמז שיש לו סגולה מפוזרת בכל הארץ, וזה טעם פיזור ישראל בארבע רוחות העולם, לחזור אחר הסגולה שהיא אבידתם, והנה זולת עונם של ישראל היו יכולים השגת הדבר בלא פיזור בעולם, אלא בכח עוצם תורתם היו מולכים בכל העולם, ושואבים כל בחינות הקדושות מכל מקום שהם,

[ו] ראה שם: מאן דנפק נשמתיה ברשותא אחרא וגופא דיליה אתקבר בארעא קדישא, עליה כתיב (ירמיה ב, ז) ותבאו ותטמאו את ארצי ונחלתי שמתם לתועבה, ויעקב אמר וקברתני בקבורתם, ונשמתיה נפקא ברשותא אחרא, אמר רבי יהודה, שאני יעקב דשכינתא הות אחידת ביה ואתדבקת ביה, הדא הוא דכתיב (בראשית מו, ד) אנכי ארד עמך מצרימה, לדיירא עמך בגלותא, ואנכי אעלך גם עלה, לאזדווגא בי נשמתך, ולאתקברא גופך בקברי אבהתך.

וכן בפרשת תרומה (ח"ב קמא, ב): מאן דנשמתיה נפקא לבר מארעא קדישא, וההוא גופא אסתאב בההוא רוח מסאבו, ההוא רוח מסאבו אשתאיב בגויה, עד דתב ליה עפרא, ואי ההוא גופא דאשתאיב ביה ההוא רוח מסאבא סלקין ליה לאתקברא גו ארעא קדישא, עליה כתיב (ירמיה ב, ז) ותבאו ותטמאו את ארצי ונחלתי שמתם לתועבה, ארצי דלא שלטא עלה רוח מסאבו, בההוא גופא דלכון דאשתאיב ביה רוח מסאבו, דקא מייתין לקברא ליה בארצי, אתון מסאבין לה לאסתאבא ביה.

וראה עוד במסכת כלאים (פרק ט, הלכה ג) וז"ל: רבי בר קיריא ורבי לעזר הוון מטיילין באיסטרין ראו ארונות שהיו באין מחוצה לארץ לארץ. אמר רבי בר קיריא לרבי לעזר מה הועילו אילו אני קורא עליהם (ירמיה ב, ז) ונחלתי שמתם לתועבה בחייכם ותבואו ותטמאו את ארצי במיתתכם.

וראה עוד במדרש (ב"ר צו, ה): מעשה ברבי ורבי אליעזר שהיו מהלכין בפילי שחוץ לטבריא ראו ארון של מת שבא מחוצה לארץ להקבר בארץ ישראל אמר רבי לר' אליעזר מה הועיל זה שיצתה נשמתו בח"ל ובא להקבר בא"י אני קורא עליו (ירמיה ב) ונחלתי שמתם לתועבה בחייכם ותבאו ותטמאו את ארצי במיתתכם.

[ז] וזלה"ק: בעניני הקבורה יש מנהגי ישראל שונים, ובקשתי ליקח יודעי ספר ובקיאין במנהגי ישראל, ושלא לשנות אצלי שום דבר

היה כמה פעמים שאמר שיש לו רצון לעלות כבר לארץ ישראל, ואכן בשנות זקנותו מילאנו בקשתו לחזור לאר"י כי ידענו שרצונו להיקבר בארץ ישראל רק אם יהיה שם.

האדמו"ר מסקולען מאנסי: יש איזה מימרא ממרן הדברי חיים זי"ע שאמר שהוא משתוקק שיקברו אותו תיכף ומיד, ואפילו מתחת למיטתו[ח]...

הייתי אצלו כמה פעמים בשיעור חורש"י, כאן ובארץ ישראל.

כמה שנים לפני ההסתלקות העלו אותו להתגורר בארץ ישראל?

מרן שליט"א: כתשע שנים.

האדמו"ר מסקולען מאנסי: אני מחוייב לומר שזה פחד פחדים לראות את המצבה שלו... איני יודע אם בכל העולם יש עוד מצבה כזו, ממש בלי כלום, בלי שום תואר...

זה פלא אצלי שאכן קיימו את דבריו כפשוטו, אז מ'האט אזוי געפאלגט...

מרן שליט"א: מ'זאל נישט פאלגן?... הוספנו למטה שורה שכן כתבנו על פי צוואתו...

האדמו"ר מסקולען מאנסי: הוא לא התיר לכתוב ממש כלום? אפילו לו שהוא נכד צאנז וכדומה?...

מרן שליט"א: ביקש שיכתבו כמו על אדם פשוט... אם היה חושב שיכתבו את השורה שהנוסח הוא על פי צוואתו, בוודאי היה אוסר גם את זאת...

אב"ד ארה"ב: היה דבר אחד שצוה לעשות ולא עשו, לקיים בו ד' מיתות בית דין...

האדמו"ר מסקולען מאנסי: נו, אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, לכה"פ חטא אחד...

זקני זצ"ל כתב שיכתבו על מצבתו רק זאת שגידל יתומים וכו'.

בתוך הצוואה כתב שהוא 'מבקש ומזהיר' שלא יבנו אוהל על קברו כמו שעושים אצל צדיקים. ולאחר שקברו אותו היו מהחסידים שאמרו שצריכים לעשות אוהל, ושכתב זאת רק מחמת ענוותנותו וכו', אבל אבי מיאן בכך ואמר שאביו אמר לו שלא 'יקרא' את הצוואה אלא 'ילמד' אותה, ולכן הוא מבין שכיון שכתב שהוא 'מבקש ומזהיר' הרי שאין להקים שם אוהל.

הוא כתב שהוא מבקש שכאשר יוציאו המיטה יתנו צדקה לזכות נשמתו וינגנו איזה ניגונים שלו, שזה יעורר אותו לתשובה...

מרן שליט"א: זה מדרגת הצדיקים שהם שבורי לב, ככל שיותר גדולים כך יש יותר לב נשבר...

האדמו"ר מסקולען מאנסי: אבי וזקני שניהם נסתלקו 'בלא תשובה'...

אחד המשמשים אצל זקני ז"ל היה נוכח פעם כשיהודי מודרני יצא מחדרו של זקני, וכשנכנס לחדר ראה שזקני בוכה מאד, ושאלו מה אירע, ואמר לו בדמעות שליש, היה כאן אדם שבא לבקש תיקון תשובה על חטאיו, והוא אינו יודע שהוא בא אל החוטא הכי גדול... 'צום גרעסטן חוטא ופושע'...

בשובבי"ם צריכים לספר סיפורים אלו...

מרן שליט"א: מרן אאדמו"ר זי"ע היה מתענה הרבה בשובבי"ם, והיו שנים שהתענה בכל ימות השובבי"ם, מדי יום ביומו, והיה טועם רק בלילה. אבל זה היה רק לעצמו ולא דרש זאת מהציבור. ורק בשנים האחרונות אמר שרואים שהשנים חולפות ועדיין לא נושענו וצריכים לעורר על זה יותר, ואז התחיל לדבר יותר על כך שיתענו, ונוהגים היום אצלנו שמתענים ביום חמישי בשבועות השובבי"ם.

פעם אירע שביום חמישי היה אצלו ברית ושימש בסנדקאות, ולכן לא התענה. ואחר כך התבטא במרירות ובבכיות, שכנראה דוחים אותו מן השמים שלא יוכל לעשות תשובה, ולכן מזמינים לו סנדקאות כדי שלא יוכל להתענות...

האדמו"ר מסקולען מאנסי: קוראים אצלכם גם ויחל...

מרן שליט"א: אצלכם עשו עסק משובבי"ם?

האדמו"ר מסקולען מאנסי: לא. אבי זצ"ל גם היה מתענה ביום חמישי אבל רק לעצמו.

מרן שליט"א: שלא דרש זאת מהציבור.

האדמו"ר מסקולען מאנסי: לא דברו מזה.

מרן שליט"א: גם בצאנז לא דברו הרבה משובבי"ם ולא עשו עסק גדול, וגם לא בדינוב, ובכלל בחצרות גאליציא. משא"כ בסיגוט היה עסק גדול, ומרן אאדמו"ר זי"ע שעורר רבות על שובבי"ם לקח זאת מסיגוט.

מן הסתם היו בכל המקומות צדיקים ויחידים שהתענו, הלא המקור של שובבי"ם כבר מובא בשלה"ק (תורה שבכתב, פר' שמות), אבל לא עשו עסק ולא דברו מזה ברבים.

האדמו"ר מסקולען מאנסי: בחיים חיותו של זקני היה אבי הולך בכל שבוע בשובבי"ם לאיזה בית מדרש שהיה שם מנין של תהלים וקריאת ויחל. אחר כך עשו מנין אצלו.

זקני זצ"ל כשהיה מעורר אחרים היה מדבר הרבה על ענייני קדושה, ופעם אמרו לו שהרי אין מקובל כל כך לדבר מזה, והשיב להם זקני, 'די יצר הרע רעדט יא און

מלפחות שבישראל, כי די בבושתי וחרפתי בזה שעבר עלי בעולם הזה ולא לבייש אותי גם בעולם האמת לאמור למה מגיע לך כזה וכו' וכו'. ולזה נמנע ממני לצוות להוליך אותי לארה"ק, כי חשתי לשיטת הירושלמי שעל שלא זכו נאמר ותבאו ותטמאו את ארצי, והזוה"ק מחמיר מאוד. ולא ראיתי בצדיקים מאבוה"ק, וגם לא מימים קדמונים מנעורי, שנהגו כך. ואני מתיירא מכל דבר חדש. וח"ו להוליך אותי לא"י ואחר כך יחזירו אותי בחרפה ובבוז ח"ו. אמרתי טוב לי להיות ככל אחד מישראל.

[ח] ראה בספר כל הכתוב לחיים (עמ' קנ-קנא): כ"ק מרן אאזמו"ר בעל דברי חיים זצל"ה דיבר פעם אחת מענין למהר הקבורה תיכף אחר הפטירה, ושצריכים להשתדל בעל ההתאמצות שלא להשהות את המת כלל אפילו לשעה קלה, כי כל רגע שהמת מונח קבורה, הוא לו לצער נורא מאוד, והוסיף שאם היה ביכולתו היה מניח צוואה שתיכף אחרי פטירתו יכרו קבר תחת מטתו ויטמנוהו שם.

אונז זאלן נישט רעדן, אונז זאלן שווייגן?'... היצר הרע מדבר ואנחנו נשתוק? אם היצר היה הרע שותק גם אנו היינו שותקים...

מרן שליט"א: אכן כך הוא, 'אויב ער רעדט דארף מען אויך רעדן'...

למרות שיש ירידת הדורות אבל מצוה לספר בשבחן של ישראל, רואים זה לעומת זה, שישנם כיום בארץ ישראל עשרות מקומות, קהילות וישיבות, שיש התעוררות גדולה בשובבי"ם ועושים פעולות מיוחדות בשובבי"ם, אומרים תהלים, משכימים, עושים תענית דיבור, לומדים שעות רצופות, וזה דבר שלא היה לפני כעשרים ושלושים שנה. כיום זה כמעט בכל החסידישע מקומות וגם במקומות שהם 'האלב ליטוויש'... יהודים רוצים להיות טוב.

האדמו"ר מסקולען מאנסי: זה כבר נכנס יותר ל'סיסטעם'...

מרן שליט"א: יש מכתב מהרה"ק משינאווא זי"ע שכותב בתוך הדברים: כל זמן שלא יתבטלו המהרסים לא יתבטלו הגודרים. והיינו דאף שיש ירידת הדורות והרבה נסיונות, אבל יש גם הרבה צדדים טובים ב"ה.

האדמו"ר מסקולען מאנסי: כי לא תשכח מפי זרעו. 'מפי זרעו' שצריכים לדבר בפה בשביל זרעו ובשביל התלמידים ובשביל כלל ישראל...

מרן שליט"א: צריכים סייעתא דשמיא... לפעמים צריכים לקיים 'סיג לחכמה שתיקה' (אבות ג, יג)...

האדמו"ר מסקולען מאנסי: זקני זצ"ל אמר על מה שאמרו חז"ל (ב"מ קז, ב) קשוט עצמך תחילה ואחר כך קשוט אחרים, דאם ימתין עד שיקשוט עצמו תחילה הרי אין לדבר סוף, ולכן יכול לדבר ולעורר אחרים אלא שיכוון שמדבר גם לעצמו, היינו שיכלול עצמו עם הכלל.

מרן שליט"א: איתא מהייטב לב זי"ע, דלכאורה איך אפשר לומר מוסר לאחרים, דאם סובר שהוא ראוי לכך, בוודאי אין זה טוב, ואם סובר שאינו ראוי איך ידבר לאחרים. אלא צריך להרגיש שהוא הכי שפל ולכן בחר בו הקב"ה, כמו שנתן תורה על הנמוך שבהרים[ט].

האדמו"ר מסקולען מאנסי: בפרט שיהודים רוצים לשמוע, וזה אינו בגדר 'כשם שמצוה לומר דבר הנשמע כך מצוה שלא לומר דבר שאינו נשמע' (יבמות סה, ב).

זקני זצ"ל פירש הפסוק (ויקרא יט, יז) הוכח תוכיח את עמיתך, נקט לשון כפול, וכן 'את עמיתך', את היינו הטפל, ורצ"ל שיוכיח גם עצמו מלבד את עמיתו...

מרן שליט"א: מרן אאדמו"ר זי"ע ביאר פסוק זה על פי הידוע מהבעש"ט הק' (ראה בעש"ט עה"ת, פר' בראשית, אות קכד) שמי שרואה פגם אצל חברו בהכרח שגם הוא לקוי בענין זה. ונרמז בפסוק, הוכח את עצמך כאשר תוכיח את עמיתך, ולא תשא 'עליו' חטא, כאילו רק באותו אדם יש חטא, אלא כיון שראית את חטאו תלמד מזה שגם אתה בעצמך לקוי בזה.

מאמר זה של הבעש"ט הק' הוא יסוד גדול בזה מונח הכל... שלא לחפש אצל אחרים...

האדמו"ר מסקולען מאנסי: מרן שליט"א הזכיר שמצוה לספר בשבחן של ישראל, ידוע מהרה"ק מבארדיטשוב בקדושת לוי (פרשת בא , ד"ה ואמרתם זבח פסח) על כך שבכל התורה נקרא החג הזה בשם חג המצות, ואילו בפי ישראל הוא נקרא חג הפסח. וביאר על פי הכתוב (שיר השירים ו, ג) "אני לדודי ודודי לי", היינו שאנו מספרים שבחו של הקדוש ברוך הוא, והקדוש ברוך הוא מספר שבח של ישראל. וכן אנו מניחין תפילין וכתיב בהן שבח של הקדוש ברוך הוא, והקדוש ברוך הוא מניח תפילין שכתוב בהן שבח ישראל (עי' ברכות ו, א). והנה חג המצות נקרא על שבח ישראל, שיצאו ממצרים עם הבצק וגם צדה לא עשו להם (שמות יב, לט) וכתב רש"י שזהו שבח על בני ישראל. ולכן הקב"ה קורא בתורה בשם חג המצות, ואילו אנו קוראים אותו חג הפסח, שהוא שבחו של הקב"ה שפסח על בתי אבותינו במצרים.

מרן שליט"א: דברתי מקודם (במעמד סיום הש"ס החדשי הנלמד בצוותא חדא ע"י בני קהלתנו הק' במאנסי) ואמרתי דהנה ידוע שעל פי הזוה"ק (פר' ויחי, ח"א ריט, ב) אין מועיל תשובה על עבירות חמורות, או עכ"פ תיובתא סגי (זוה"ק, פר' ויקהל, ח"ב ריד, ב) שגם זה אינו דבר של מה בכך. אמנם זה היה בדורות הראשונים, אבל כיון שנתארך הגלות ונהיה ירידת הדורות, אזי בא האריה"ק ותיקן את ענין השובבי"ם, ועל פי הידוע (עי' יבמות צ, א-ב ובתוס' שם פט, ב ד"ה כיון) שיש כח ביד חכמים לעקור דבר מן התורה, ובכח זה התקין שאף שעל פי תורה אין מועיל תשובה, בכל זאת מכאן ואילך יועיל תשובה.

ואולי יש לומר על פי לבאר הכתוב (מלאכי ג, כג-כד) הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא, והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם וגו', דלכאורה למה ישלח דווקא אליהו הנביא. אמנם אצלו מצינו הענן של בית דין יכולים לעקור דבר מן התורה כשבנה מזבח והקריב קרבן בהר הכרמל (יבמות צ, ב), ולכן דייקא הוא יבא ויעורר שמועיל תשובה גם על דברים שעל פי תורה אין

[ט] ראה ייטב לב (פרשת חקת, ד"ה זאת חקת): לכאורה איך ערבה לב אדם לומר דברי תורה ותוכחת מוסר ללמד לבני יהודה קשות ורכות, ממה נפשך, אם מדמה בעיניו כי הוא כדאי לכך אין לך גאות גדול מזה, ואם הוא נבזה בעיניו ושפל רוח איך יפתח פיו בשער. והנראה לי כי על זה נאמר (ישעיה נח, א) כשופר הרם קולך והגד לעמי פשעם, לומר שיחשוב שהוא כמו שופר שתוקעין בו ומשמיע קול המעורר לבבות ומחריד, כמו שנאמר (עמוס ג, ו) אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו, כמו כן ה' יתן חכמה (משלי ב, ו). ואין זה מכח מעלת המוכיח, כי יכול להיות שהוא בעצמותו באמת כמו שהוא שפל ונבזה בעיניו איש עניו ומכיר מך ערכו, אלא שכך דרכו של הקב"ה להשתמש בכלים שבורים ובלב נשבר ונדכה, וכבר אמרו חז"ל (תענית ז.) למה נמשלו דברי תורה למים, כמו שמים יורדים מגבוה לנמוך כמו כן דברי תורה מניחין הגבוה ויורדין לנמוך. ומטעם זה נתן הקב"ה התורה על הר סיני הנמוך מכל ההרים, כי זה דרכו לבחור במקום שפל. כמו כן יבחר באיש שפל ונבזה, ומשפיע עליו מחכמתו ללמד לבני יהודה להורות להם את הדרך ילכו בו.

מועיל עליהם תשובה, וכך והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם.

האדמו"ר מסקולען מאנסי: 'משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה' (ישעיה נב, ז).

מרן שליט"א: 'שלום שלום לרחוק ולקרוב' (שם נז, יט), וזה מורה על בעלי תשובה, שהיו רחוקים והתקרבו (עי' ברכות לד, ב).

האדמו"ר מסקולען מאנסי: אומרים התפילה 'זמירות יאמרו ותשבחות ישמיעו', ויש לבאר החילוק בין יאמרו לישמיעו, שלכאורה שהוא אותו מכוון. אמנם ידוע מה שכתב בבני יששכר (מאמרי אדר, מאמר ג, דרוש ב) על חובת הענין לילך בדרך של אמונה פשוטה ולא בדרך חקירה, כפי שהאריך בזה כמה פעמים בספריו הק' (ראה בני יששכר, מאמרי סיון, מאמר ה, אות ב; אגרא דכלה, פרשת אמור, עה"פ אמור אל הכהנים; אגרא דפרקא, אות רצז; דרך פיקודיך, ל"ת יא, חלק המחשבה, אות ד; מעין גנים, פרק ב) שצריכים להאמין בבחינת 'שמיעה' דור מפי דור דהיינו אמונה פשוטה, ולא בבחינת ראיה והבנה שכלית שזהו אמונה על דרך חקירה.

וכותב בתוך דבריו בשם מהר"י יעבץ, שראה בגזירת ספרד, שכל אותן החוקרים שעמדו על מחקר האמונה מצד חקירת השכל האנושי, המירו את כבודם ביום זעם, והנשים וקלי הדעת שהיתה להם האמונה מצד הקבלה בלבד, קדשו את השם הנכבד והנורא. ומבאר שם הענין בזה באריכות שבבחינת עינים היה שבירה, משא"כ בחינת אזנים שהוא מסוד התיקון הגמור, ולכן האמונה שהוא מצד הראיה ישנו באפשרי שתקבל שבירה וביטול, מה שאין כן אמונה שהוא מצד השמיעה לא תקבל ביטול ושבירה.

ועל זה אנו אומרים, 'ותשבחות ישמיעו', שהקב"ה רוצה לשמוע שמדברים על אמונה בבחינת שמיעה, שהיא אמונה יותר איתה וחזקה..

מרן שליט"א: לילך בתמימות... 'התהלך עמו בתמימות' (רש"י, דברים יח, יג).

האדמו"ר מסקולען מאנסי: לכן באתי 'לשמוע'... 'תשבחות ישמיעו'...

מרן שליט"א: צריכים לילך למקום שיכולים לשמוע...

האדמו"ר מסקולען מאנסי: אבל לכה"פ את הזכות אבות אי אפשר לבטל זאת...

מרן שליט"א: מרן אאדמו"ר זי"ע סיפר שפעם עשה לו אביו הרה"ק מרודניק זי"ע בעקיטשע חדשה, ובעת שנתנו לו התחיל לומר לו, ראה בני (וקראו בשמו) מה שאני עמל בשבילך, אוי כמה שאני מקנא בך כי כשאני יעלה לעולם העליון, ויבדקו במעשי ישאלו אותי את מי הכרתי, ואומר שהכרתי את זקה"ק מצאנז, ואת זקה"ק הייטב לב מסיגוט, אזי יפליאו בי מכות באומרם כאלו אנשים הכרת וראית האיך צריך לראות עבודת ה', מסירות נפש לתורה, ולעבודה ולגמ"ח וכך נראה אתה, אך אתה כשתעלה לעולם העליון וישאלוך את מי הכרת, ותאמר שהכרת אותי אז איך שרק תראה לא ידקדקו עמך בדין, וסיפר אאדמו"ר זי"ע שבעת שאמר זאת אביו בכה בדמעות שליש שהלואי שביוהכ"פ בכל נדרי יבכה כן [ומי שראה את אאדמו"ר זי"ע בוכה...], וכך ישב ובכה במשך זמן, אך לאחמ"כ אמר, אומר לך (זלמן לייב) כשיפליאו בי המכות אשאל מדוע מחמירים כ"כ בדיני ויאמרו לי מפני שהכרתי את זקה"ק מצאנז, ואומר לך שכדאי היה כל המכות ובלבד שאכיר את זקה"ק מצאנז...

האדמו"ר מסקולען מאנסי: בשביל אמונה צריכים מסירות נפש, וכך גם אמונת חכמים, להיות מוכן 'כאפן קלעפ' בשביל זכות אבות ולהכיר צדיקים...

מרן שליט"א: זקה"ק מרודניק היה תמיד שפל מאוד בעיניו... הוא אכל כמה שנים קעסט בצאנז והיה סמוך על שולחנו, ואף למד בשיעור שהיה למרן הדברי חיים בקביעות בכל יום עם נכדיו שהיו סמוכים על שולחנו.

האדמו"ר מסקולען מאנסי: אומרים שבהסתלקותו של מרן הדברי חיים כבר היו כשבעים צאצאים מורי הוראה...

מרן שליט"א: מרן הדברי חיים תבע ודרש מנכדיו שישלימו עצמם בהוראה. היו לו הרבה צאצאים...

האדמו"ר מסקולען מאנסי: דבריו של הרה"ק מרודניק הם מליצה גדולה לדורות האחרונים שלא זכו לראות צדיקים מדורות קודמים ולכן אי אפשר לדרוש מהם יותר מדי...

מרן שליט"א: מרן אאדמו"ר זי"ע ביאר בזה מאמרם ז"ל (סנהדרין צח, א) אין בן דוד בא אלא בדור שכולו חייב או כולו זכאי, היינו דור כזה שאילו היה ביניהם צדיק וקדוש היו כולם חייבים על שלא למדו ממנו, אבל כשרואים שזהו דור יתמא דיתמא ואין ממי ללמוד, ממילא נעשה הדור כולו זכאי.

ישנו עוד ווארט נפלא ממרן אאדמו"ר זי"ע בביאור הגמ' (ברכות ט, ב) אמר לו הקב"ה למשה בבקשה ממך לך אמור להם לישראל בבקשה מכם שאלו מצרים כלי כסף וכלי זהב שלא יאמר אותו צדיק ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה קיים בהם ואחרי כן יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם וכו'. ומקשים העולם, וכי השי"ת צריך לקיים מאמרו רק כדי שלא יאמר אותו צדיק, הלא השי"ת הוא גוזר ומקיים. וביאר דבזמן גאולת מצרים היה פתחון פה לשטן ולמקטרגים, שההבטחה של רכוש מצרים הוא רק אם ילכו בני ישראל בדרך התורה והמצוות ויתנהגו בדרכי האבות והשבטים, אבל כיון שנפלו בני ישראל לעומק הטומאה, ויתערבו בגויים וילמדו ממעשיהם, ושר של מצרים טען מה נשתנו אילו מאילו הללו עובדי ע"ז והללו וכו' (ילקוט, פרשת בשלח רמז רלד), אזי אין הכוונה עליהם במה שאמר הקב"ה שאחרי כן יצאו ברכוש גדול.

ועל זה ענה להם השי"ת, אם כדבריכם שאין הם בכלל זרע אברהם יצחק ויעקב וע"כ אינם ראוים לקבל את רכוש מצרים, אם כן מדוע סבלו בגלות, ומדוע הרגו אותם המצרים ועינו אותם קשות, האם לגלות דינם כיהודים ולשכר לא, וע"ז הכתוב אומר (תהילים פז, ו) ה'

יספור בכתוב עמים, שהשי"ת מתנהג עם ישראל כאומות העולם, וכשם שהמצרים העבידו את בני ישראל בעבודת פרך, ושחטו את ילדי ישראל ורחץ פרעה בדמם רק מפני שהם יהודים, אזי גם בזמן הגאולה יחשבו כולם ליהודים כשרים, דאי אפשר לומר שני הפכיים. וזהו שאמר הקב"ה למשה, שלא יאמר אותו צדיק ועבדום ועינו אותם קיים בהם ואח"כ יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם, והיינו שאם אשמע לקול המקטרג שאין ישראל ראויים לקבל הרכוש, אזי מדוע לענין הגלות והעינוי היה דינם כיהודים...

האדמו"ר מסקולען מאנסי: והיינו שהוא דן אותנו ומתייחס אלינו כמו אומות העולם...

מרן שליט"א כבדו בלחיים ואחלו זה לזה.

מרן שליט"א: אני צריך ברכה שאזכה לעשות תשובה... אני אומר זאת באמת ולא בתור ענוה...

האדמו"ר מסקולען מאנסי: נו גם הרמב"ם אמר 'והחזירנו בתשובה שלימה לפניך', וכן כל הצדיקים, כולם אומרים...

מרן שליט"א: הרמב"ם אמר ואני צריך באמת...

האדמו"ר מסקולען מאנסי: רצוני לתת קוויטל...

מרן שליט"א: הרי שנינו באותו מקצוע...

האדמו"ר מסקולען מאנסי קם ממקומו והגיש קוויטל ופדיון.

מרן שליט"א קרא הקוויטל ובירך: השי"ת יעזור, זכות אבות ילווה אתכם תמיד בשלימות, שתוכלו להמשיך הלאה בדרכם, חסדי ה' כי לא תמנו, חסד ה' מעולם ועד עולם, אורך ימים ושנים טובות.

האדמו"ר מסקולען מאנסי העניק למרן שליט"א ספר 'מאור ישראל', מאביו זצ"ל.

מרן שליט"א: זה כרך ראשון מאביכם?

האדמו"ר מסקולען מאנסי: זהו על ספר שמות. על בראשית כבר יצא ואשלח זאת בעז"ה.

מרן שליט"א: הספרים 'נועם אליעזר' יש לי על בראשית שמות ויקרא. כבר הדפיסו הלאה?

האדמו"ר מסקולען מאנסי: יש גם על במדבר ודברים, ואני אשלח אותם בעז"ה.

מרן שליט"א: אני אשלם על הספרים...

האדמו"ר מסקולען מאנסי: אבל שיהיה עם 'טשעק' שהוא טוב גם כאן וגם למעלה...

מרן שליט"א: זאת יכול ליתן רק מי שיכול לכסות את סך הטשעק... מ'דארף קענען דעקן...

בירושלים התגורר הגה"צ רבי סנדר פריינד זצ"ל, מנקיי הדעת שם, והיה מגיע הרבה לנפוש בקרית צאנז ונכנס אלי, הוא היה מלא וגדוש, ופעם אמר שענין הגימטריאות הוא כמו טשעק, מ'דארף עס קענען דעקן... והיינו שלא כל אחד ראוי לומר גימטריאות, לא כל מי שיכול לחשב את האותיות יש ערך לגימטריאות שלו.

מרן האדמו"ר זי"ע היה אומר בטעם הדבר שחיבורו של הטור על התורה נקרא 'בעל הטורים', כי רק מי

בראשון הקרוב זה שוב קורה

לקראת המבחן הדו-שבועי ביום ראשון הקרוב, ליקטנו עדזיות מכוננות של מצטרפים ותיקים וחדשים כאחד

הרה"ג
אברהם חיים פרנקל
שליט"א
מנהל רוחני בישיבתנו הקד' באלעד

את מסגרת 'דף השינון' אני מוסיף על לימודי הקבועים ולא בכדי. ל'דף השינון' יש כוח להעניק סיפוק אדיר בכוח העקביות. **עול קטן של עמוד אחד חדש ביום, דבר שכל אחד מסוגל למצוא זמן בשביל זה** ומתקדמים בנחישות יום אחר יום, עמוד אחר עמוד, עד שרוכשים ידיעה מופלאה במסכת כולה...

מפעל הדף היומי
משתמרת

שיכול לחבר את הטורים הוא יכול לעשות גימטריאות... גימטריא אינו ענין למי שיש לו ראש ממולח או שיכול לחשב ערך כל אות ותיבה, ורק צדיקים והעוסקים בתורה יש להם כח לעשות גימטריא שיש בזה אמת. וסיפר שפעם בילדותו ראה בבית מסחר ספרים ספר רב האיכות בחשבונות וגימטריאות, ודימה בדעתו שבודאי אביו זקה"ק מרודניק יהנה מזה, וקנהי את הספר והגישו אליו, ומיד כשפתח והסתכל בו במבט עין אמר לו לסלק את הספר כי מחברו אינו יודע מהו שח.

האדמו"ר מסקולען מאנסי: מצינו בחז"ל (שבת קה, א) 'מנין לנוטריקון מן התורה', היינו שרק אם זה 'מן התורה' אז זהו נוטריקון...

חותנו של הרבי שליט"א, הגה"צ רבי שמואל אונסדורפר זצ"ל, היה מקושר אל אבי ואל זקני.

מרן שליט"א: מקושר מאד. הוא סיפר לי כמה דברים...

האדמו"ר מסקולען מאנסי: הוא היה מגיע לשבתות אצל זקני, וזכורני מהתקופה האחרונה של זקני שהוא הגיע לשבות אצלו, והגבאים חששו שאם זקני ידע שר' שמואל הגיע לשבת, זה יגרום לו התרגשות גדולה, וזה עלול להזיק לו, כי היה אז חלוש עד מאד, וסבל על לבו, ובקשו מר' שמואל אם יסכים להיות שם על שבת בלי שזקני ידע, וכמובן שהסכים... ויש ממולו כל התפילות והשולחנות, וזקני לא ראהו כי היה סגי נהור...

מרן שליט"א: היה לו משיכה ל'ערליכע אידן'.

האדמו"ר מסקולען מאנסי: מצא מין את מינו...

שמעתי מהרה"ח ר' אפרים בלומנברג הי"ו, שפעם סיפר אחד למרן זי"ע על זקני זצ"ל, שהיה אמור לנסוע פעם לעיר אחרת כדי להשתתף במגבית עבור מוסדות חסד לאברהם, וכיון שהיה חלוש מאד הציע לו הגבאי אולי לדחות זאת לפעם אחרת, אבל זקני מיאן ואמר שמדובר בחסד לאברהם ואין לו הרשות לדחות זאת. והגבאי דיבר בטלפון עם מארגני המגבית, והם אמרו שעדיין לא מסודר הכל כיאות, ולא נראה להם שיוכלו להתרים יותר ממאתיים דולר, שהיה סכום נכבד באותן שנים אבל לא מספיק בשביל להטריח את זקני... אבל זקני לא וויתר ונסע למרות חולשתו, ובאמצע הדרך נחלש מאוד והיו מוכרחים לעצור באמצע ונכנסו לביתו של איזה גוי כדי שיוכל לנוח שמה... ואחר כך המשיכו הלאה למגבית... ומרן זי"ע התפעל מאד מזה וביקש שיספרו זאת שוב...

שמעתי מהרה"ח ר' הערשל זומער זצ"ל, שהוא יחד עם עוד כמה בחורים נתגדלו אצל זקיני זצ"ל ברומניה, ואחר כשנתיים ימים שלח אותם זקיני לפערנוואלד, שם היו אצל כ"ק מרן זי"ע. בשהותם שם היה להם חילופי מכתבים עם זקיני, שזקיני היה שולח אליהם מכתבים, ואף הם היו עונים אליו, וכמה פעמים היה שמרן זי"ע הוסיף בכתב ידו על המכתבים לזקיני זצ"ל שרואים על הבחורים שהם ערליכע בחורים ונתגדלו במקום טוב.

בראשון הקרוב זה שוב קורה

לקראת המבחן הדו-שבועי ביום ראשון הקרוב, ליקטנו עדויות מכוננות של מצטרפים ותיקים וחדשים כאחד

הרב
אברהם דוד שכטר
שליט"א
משב"ק כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

כמו רבים מאנשי-שלומנו גם לי היה חשק גדול להתחיל ללמוד ולהיבחן על 'מסכת פסחים'. ואם בתחילה כמעט ביטלתי את הרעיון מאחר ואני זוכה להיות עסוק בעבודת הקודש ללא זמן פנוי, **קפצתי למי-התורה והצטרפתי ומה אומר... מצאתי שעה חדשה ונוספת ביום, מלאה במתיקות וידיעת התורה...**

מפעל הדף היומי
משתמרת

גם מאבי זצ"ל שמעתי שהוא ראה את המכתבים הנ"ל שהגיעו אל בית אביו ברומניה, וראה שם הוספות בכתב יד של כ"ק מרן זי"ע שהוסיף על המכתבים ששלחו הבחורים.

מרן שליט"א: אין לנו השגה על המסירות נפש בפועל באותם השנים... הרי אביכם וזקינכם ישבו בבית אסורים...

האדמו"ר מסקולען מאנסי: ר' הערשל סיפר לי על הגבורה של מרן זי"ע באותן שנים, לא רק גבורת הנפש רק גם גבורת הגוף ממש.

מרן שליט"א: זכותם יגן עלינו...

האדמו"ר מסקולען מאנסי: אנו גם צריכים גבורות, איזהו גבור הכובש את יצרו (אבות ד, א)... רוצים ברכה לזה, הרי הרבי מאיר על כל העולם.

מרן שליט"א: הלוואי האיר את עצמי.

אני צריך ברכה על רפואת העיניים.

האדמו"ר מסקולען מאנסי: עין ה' אל יראיו (תהלים לג, יח).

מרן שליט"א: אני מבאר 'הנה עין ה' אל יראיו', אכן גם 'למייחלים לחסדו', היינו אלו שהם מייחלים ורוצים להיות יראי ה' גם הם זוכים לכך, ובדבר זה יש לי חיזוק תמיד.

ונפרדו לשלום.

בחצרות קדשינו

תכונה לקראת מעמד חנוכת קרית החינוך דחסידי צאנז בבית שמש וחנוכת בית מדרשנו המפואר 'בית רוזנברג' המעמד יתקיים ביום שלישי שנכפל בו כי טוב כ"א כסלו הבעל"ט בראשות כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

בגיל ורנן מתכוננים בני קהילתנו הק' בבית שמש לחוג את שמחת חנוכת הבית לקמפוס קרית החינוך המפואר לבנים ולבנות, הכולל בתוכו את בנין תלמוד תורה דרכי אבות, ובנין בית החינוך לבנות בנות צאנז בעיר, אשר הושלם זה עתה לשם ולתפארת, בחן ביופי ובהידור רב, ברוב פאר והדר כראוי וכיאות. כמו גם לחנוכת בנין בית מדרשנו החדש והמפואר 'בית רוזנברג' אשר נבנה והושלם לשם ולתפארת בנדבת לבו של הנגיד הנכבד מוה"ר יחיאל מיכל ראזנבערג הי"ו ממונטריאול.

לכבוד חנוכת הבית ייערך מעמד חנוכת הבית מפואר ורב רושם בראשות כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א ובהשתתפות רבים מקהל אנ"ש והמוני תושבי העיר בית שמש רבניה ופרנסיה.

בקרב יושבי העיר בית שמש רכשה לעצמה קהילתנו הק' מקום של כבוד כאחת הקהילות המפוארות והחשובות.

בקהלתנו הק' ההולכת וגדלה ב"ה ברוחניות ובגשמיות חנכו בשנה האחרונה את בנין בית מדרשנו החדש ורחב הידיים ברמה ב' בבית שמש, והיה בזה לתת מענה לצורכי באי בית ה' בקהילתנו הק' המתפתחת ונבנית, להאיר את העיר באור גדול של תורה ועבודת ה'.

ועתה עומדים בקהלתנו הק' לקראת ציון אבן דרך נוספת, בחנוכת הבית לקרית החינוך המרווחת והמפוארת, יחד עם בנין בית מדרשנו החדש בשכונת שפע חיים רמה ד' בבית שמש.

על מלאכת בית ה' התייצב בעוז מנכ"ל מוסדותינו הק' בעיר העסקן מוה"ר משה בצלאל גנזל הי"ו, ואיתו עמו מוה"ר משה מאיר קליין הי"ו ומוה"ר שמעון שמרלר הי"ו, אשר פעלו ללא לאות בתכנון ובניית קרית החינוך לכל פרטיה, ולא נחו ולא שקטו עד הגיעם הלום ליום זה כשכלל המבנים עומדים על תילם בנויים בהדרם לשם ולתהילה.

קרית החינוך משתרע על שטח עצום של מעל 6 דונם, כ-5000 מ"ר בנויים, ארביע מפלסים, שלוש בניינים, גינות ומגרשי משחק ענקיים, וכולל בתוכו כ-30 כיתות לימוד, 3 אגפי קידום וסיוע לתלמידים, 2 אולמות גדולים, חדרי צוות ניהול ופיקוח, ושאר חדרי הספח.

מבנה התלמוד תורה כולל שורה ארוכה של כיתות לימוד מרווחות במיוחד, כשהכיתות נבנו בתכנון אדריכלי מוקפד מן השורה הראשונה. כשלצד כיתות הלימוד המרכזיות, הוקמו במבנה חדרי ספח ייעודיים לשיעורי עזר. חדרים אלו מעניקים למלמדים ולמחנכים הדגולים את האפשרות להעניק מענה אישי וחם לכל תלמיד ותלמיד בהתאם לצרכיו הלימודיים והרוחניים, לעודדו ולרוממו במעלות התורה.

כמו כן הוקמו במבנה מרחבי למידה מתקדמים, הכוללים פינות ישיבה מסודרות, ארונות וספרי קודש.

מבנה בית החינוך "בנות צאנז" נבנה באופן מרווח ומכובד ביותר עבור בנות אנ"ש. המבנה תוכנן בקפידה יתרה כדי לתת מענה מלא ומקיף לכלל צורכי החינוך של התלמידות היקרות, וכולל שורה של כיתות מרווחות ומטופחות בעלות שטח לימוד נרחב, תאורה טבעית מרובה ואוורור נאות, מתוך מחשבה תחילה על יצירת סביבת לימוד נקייה, צנועה, מסודרת ומאירת פנים ההולמת את רוח החינוך.

לצד כיתות הלימוד המרכזיות, הוקמו בבניין חדרי לימוד ייעודיים, כיתות פעילות עשירות ומרחבים חינוכיים נוספים, המאפשרים לבנות להשתתף בשיעורים מגוונים, בפעילויות חברתיות עשירות ובתוכניות העשרה איכותיות.

בנוסף הוקם מבנה רב תכליתי, שישמש כמרכז פעילות רחב היקף ומפואר עבור כלל מוסדות החינוך והקהילה. הבניין כולל בתוכו אולמות מרווחים ומפוארים המיועדים לעריכת כנסים, מסיבות סידור וחומש, כנסי חינוך ואירועים קהילתיים, וכן חדרי למידה מיוחדים לחגים והתכנסויות שונות.

במרכז מתחם התלמוד תורה נבנה ונחנך היכל בית כנסת גדול ומרווח במיוחד אשר ישמש את תלמידי הת"ת לתפילות היום. בהיכל המפואר ייבנה בעזרת ה' ארון קודש מפואר, בימה רחבה ומקומות ישיבה נוחים המותאמים לכלל התלמידים.

סביב המבנים כולם הוכשרו חצרות ענק, מגרשי משחקים רבים, מתחמי פעילות חדישים ומאובזרים, פינות ישיבה מוצלות ופינות נוי מטופחות וירוקות. מתחמים מושקעים אלו מאפשרים לתלמידים ליהנות מהפסקות

היערכות שיא במתחם האירועים החדש ארטיסטה בחדרה לקראת בואם של אלפי אנ"ש

בשיאם של שרשרת המעמדים 'סוד השפע' של שפע חיים ורחמים, תושק בעז"ה

בשורת הדיור המחודשת

שקיבלה את ברכת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

כולנו בני איש אחד נחנו: איש בל ייעדר, אברכים ומבוגרים, זקנים ומחותנים **בלי נאומים, בלי מקהלות:** קונספט חדשני של תכנית ויזואלית חסרת תקדים, מטלטלת ומשנה חיים **ודבריו שמעת מתוך האש:** דקות בלעדיות לפני ולפנים **הנה אנחנו נוסעים:** מערך הסעות חינם עומד לרשות אנ"ש **קיימים ונאמנים:** למעלה ממאה נאמנים התכנסו השבוע במבוא חורון

וושלמו ההכנות הקדחתניות בחצר קדשנו לקראת שרשרת מעמדי השפע שיתחילו להתקיים השבוע על ידי מפעל החסד המרכזי שפע חיים ורחמים. המעמדים יעמדו בסימן פתיחתו של העשור הרביעי של שפע חיים ורחמים לנוכח אתגרי התקופה בתחומי הכלכלה והדיור וצפויים להשתתף בו אלפי חסידים.

בכל ריכוזי אלפי אנשי שלומנו ניכרות דריכות אדירה וציפייה עמוקה לקראת מעמדי השפע, כאשר בשבוע האחרון הגיעו ההזמנות המיוחדות לכל בית אב בצאנז, בכל הריכוזים בארץ ישראל.

כידוע לכל בר בי רב, מפעל שפע חיים ורחמים נוסד לפני למעלה משלושים שנה, לאור בקשתו של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זי"ע בצוואתו הקדושה, וזאת מתוך דאגתו כל השנים לדיור בר השגה, בנוסף לכל מפעלות חייו הקדושים והמפורסמים לתורה, חינוך וחסד. מאז נכנסו אלפי משפחות לדירות משלהם כאשר שפע חיים ורחמים מהווה את העוגן לכך באמצעות הלוואות ארוכי טווח של עשרות שנים והעמדת תנאי משכנתא נוחים, לצד יוזמות דיור מגוונות, בשילוב ועדת הדיור של חסידי צאנז.

במהלך השנה האחרונה, נערכו עשרות אסיפות של אנשי מקצוע בכירים וכלכלנים, לצד רבנים, עסקנים ואנשי עסקים, מתוך מטרה להצעיד על דרך המלך את מפעל החסד העצום של אנ"ש המלווה את חצר קדשנו זה למעלה משלושים שנה, תוך כדי התמודדות עם כל אתגרי התקופה בדיור ובכלכלה. כך בעמל, במקצועיות וביסודיות שורטטה בשורה מחודשת של דיור שזכתה למעורבות עמוקה ולברכת קודש מכ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א המלווה את כל שלבי הפרויקט באופן תמידי.

יסודות בקודש פנימה

לא לחינם זכו בשפע חיים ורחמים לצעד נדיר וחסר תקדים, כאשר בחודש אלול האחרון, בעיצומם של ימי הרחמים והסליחות, בהם מרן שליט"א מכתת את רגליו בין כל ריכוזי אנ"ש וסדר יומו עמוס כרועה יקבץ טלאים ובהכנה דרבה לקראת הימים הקדושים - התקיימה בראשותו בהיכל קדשו אסיפה ייחודית, שנשמרה במעטה חשאיות. מה אירע שם? מתברר שבאסיפה זו הוצבו היסודות לבשורת השפע שכאמור תחשף לעיני האלפים בתכנית אומנותית, בקונספט וויזואלי וחדשני שטרם היה כמותו בצאנז.

במרכז באירועים יוצגו לציבור דקות בלעדיות לפני ולפנים - "ודבריו שמעת מתוך האש", וייחשף סוד השפע שכבר מלווה יהודים במשך דורות. כל הפרטים המלאים ואבני הדרך יוצגו במעמדים.

במפעל החסד "שפע חיים ורחמים" מדגישים: שרשרת האירועים מיועדים לכל אחד ואחד בחצר קדשנו, מבוגרים וצעירים, אברכים ומחותנים, מכל הגילאים, לאחר שלושים שנה של פעילות והעמדת דירות לאלפי אברכים מקרב אנ"ש, אלפי אנ"ש יתייצבו בהכרת טובה לשמוע את הבשורה החדשנית שתכה גלים ותניף את תחום הדיור בחצר קדשנו בעז"ר.

בשעה 20:00 פתיחת שערים ותפילת ערבית.

בשעה 20:30 נטילת ידיים לסעודה שתוגש בשפע קולינרי.

בשעה 20:45 כיבוי אורות והתחלת הקרנת התכנית האומנותית שפע שאלות סוד אחד.

בואו שעריו בתורה

האירועים כאמור ייפרסו על פני כמה ימים שיתחילו השבוע במתחם האירועים החדש 'ארטיסטה' בעיר חדרה.

ביום שלישי הקרוב יתייצבו בו חסידי צאנז מקרית צאנז נתניה, בית שמש, אשדוד, אלעד, פתח תקוה ורחובות.

ביום רביעי יבואו תושבי בני ברק וביתר עילית בנוסף לקבוצה נוספת מקרית צאנז נתניה.

ביום חמישי - תושבי צפת, מודיעין עילית וקבוצה נוספת ואחרונה מקרית צאנז נתניה.

וביום ראשון שלאחריו תושבי ירושלים, טבריה וחיפה.

הנה אנחנו נוסעים

מכל ריכוזי אנ"ש ייצאו הסעות חינם אותן מעמידים בשפע חיים ורחמים לטובת הציבור לפי השעות דלהלן:

מצפת בשעה 18:00. מטבריה בשעה 18:30. מחיפה בשעה 19:15. מקרית צאנז נתניה בשעה 19:15. מפתח תקוה בשעה 19:00. מאלעד בשעה 19:00. מבני ברק בשעה 18:50. ממודיעין עילית בשעה 18:30. מאשדוד בשעה 18:15. מירושלים בשעה 17:45. מרחובות בשעה 18:15. מביתר עילית בשעה 18:00. ומבית שמש בשעה 18:20.

בכל ריכוזי אנ"ש מתפרסמים מסלולי הנסיעות בכל עיר ועיר עד ליציאה ממנה.

נפתח גם קו ייעודי לתיאום נסיעות בשאר הערים שמספרו 093-13-12-11.

למעלה ממאה נאמנים התאספו השבוע במבוא חורון

בשבוע האחרון התאספו ביישוב מבוא חורון למעלה ממאה פעילים לוועידת נאמנים ייחודית, בה הוכשרו לקבל את פני ההמונים שצפויים להגיע אל המעמדים ולארח אותם איש לפי כבודו.

את פני הנאמנים קיבלו ראשי שפע חיים ורחמים, ובמשך הערב כולו נערכה תכנית עשירה שבה נשא דברי פתיחה הרב אריה ליבוש רייך מנהל שפע חיים ורחמים ועוד אנשי מקצוע.

לפני הנאמנים הוצגה טעימה קטנה מתוך התכנית האומנותית שתעמוד במרכזם של שרשרת האירועים.

בסיום אסיפת הנאמנים, אמרו כולם: הנני, ובלהב אש קודש קיבלו על עצמם את המלאכה לעשות נחת רוח לבורא עולם, ולמלא את חזון ושאיפת רבוה"ק לטובות כל חסידי צאנז, ולטובת הדורות הבאים.

כל נאמן מונה על עשרים וחמישה מאנ"ש, מתוך מטרה לארח בכבוד ובשמחה את כל אחד ואחד מאנ"ש, כי כולנו בני איש אחד נחנו.

צאנזע חסידים, נכבדים ויקרים! מי לכם פה, ומה לכם פה? לכבוד בשורת הדיור החדשנית. למעננו. למען צאצאנו. ולאות הכרת הטוב למפעל הגדול והקדוש הזה שזכה להציב בס"ד את צאנז כחלוצים אשר הולכים לפני המחנה בבשורת הדיור, לאור חזונם של רבוה"ק.

איש בל ייעדר!

מתחם האירועים החדש
גן ארטיסטה - חדרה

ימים שלישי-ראשון
כג-כח חשון תשפ"ז

סוד השפע
שפע ניצחי לדורות

פעילות ומאוררות, ממשחק בריא ומאוירה נעימה, רגועה ומשחררת, תוך הקפדה מלאה על שמירת צביון חסידי הולם ומבוקר.

בהתרגשות רבה נתקבלה הידיעה המרנינה כי לרגל חנוכת הבית יופיע כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לפאר את המעמד בראש קהל אנ"ש ורבני העיר ופרנסיה ובימים אלו נשלמת התוכנית המיוחדת של סדרי המעמד.

את המעמד ינעימו בשירה ובזמרה בליווי כלי שיר. כשמקום מיוחד יוקצה עבור נשות אנ"ש וילדי אנ"ש שיזכו אף הם להשתתף ולחזות במראה ובאומר את כל סדרי המעמד. פרטים נוספים על סדרי המעמדים יפורסם אי"ה.

גדול יהיה המעמד לכבוד בית צאנז!

המוני חסידים ואנשי מעשה מכל רחבי העולם יצטרפו בשבועות הקרובים לחבורה הקדושה "למען בנינו" של 'רצוננו' - לקראת הקוויטל הקדוש ביום החופה

רצוננו לראות את מלכנו ביום שמחתו וביום שמחת לבו:

לקראת שמחת בית צאנז בחודש כסלו הבעל"ט, נפתחת אפשרות נוספת להצטרפות לחבורה הקדושה 'למען בנינו' שמוקמת למען מימון פעילות הקודש של ארגון 'רצוננו', מתוך מטרה להחדיר עוז ושמחה במערכה כנגד פגעי הזמן במשך כל השנה כולה, למען הצלת הדור והדורות אחרינו, בסיעתא דשמיא.

כזכור, בשמחת החתונה הקודמת לנכדת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א, הוקמה החבורה 'למען בנינו', וכל התומכים בה המה מבורכים שבאמת יוכלו בעז"ה לגדל עדרי צאן טהורים ההולכים בדרך ד' בשמחת ובתמימות, תוך שהם מתנזרים מהרשתות שהשטן וכת דיליה פורשים לרגלי העם הנבחר.

לאור חשיבות הדברים, יזכו כל המוני השותפים חברי חבורת 'למען בנינו', **להיכנס לקוויטל מיוחד שיינתן אל כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א בגו האי הילולא,** ברגעים המרטיטים והמרוממים, תחת החופה בשמחת נישואי נכדת כ"ק מרן שליט"א, בת הגה"צ אב"ד קרית צאנז טבריה וקהילות הצפון שליט"א, - כאשר כל הצדיקים שרפי מעלה, מרנן ורבנן הדברי חיים ומרן זי"ע ושאר הצדיקים שנשמתם בגנזי מרומים, יורדים לשמוח בשמחת צאצאיהם.

ונזכה שבעל השמחה הגדול, האי רעיא מהימנא שליט"א, יעתיר על כל חברי החבורה, שותפי רצוננו. ובוודאי שדבר שהצטער בו אותו צדיק לא ייכשל בו זרעו, ואבינו רועינו יפעל ישועות לכל השותפים, לבנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות. **אשרי מי שיזכה!**

ההצטרפות לחברת 'למען בנינו' מתבצעת על ידי תרומה **שבועית** קבועה, כאשר ההו"ק יורדת באופן אוטומטי **מדי יום שישי ערב שבת קודש,** סמוך לרגעים המרטיטים של הדלקת הנרות, שאז כל אֵם בישראל מעתירה

בעד צאצאיה לטוב להם כל הימים ברוחניות ובגשמיות.

צדקה טהורה זו, שהיא נחוצה ביותר למען הצלת הדורות ושמירתם, בוודאי תעלה את תפילת האימהות הצדקניות כריח ניחוח לבורא עולם.

אפשרויות התרומה השבועית הן: **7 שקלים בשבוע. או 14 שקלים בשבוע. או 21 שקלים בשבוע.**

שמות החברים ייכנסו כאמור ל'קוויטל' המיוחד בשעת החופה בשמחת בית צאנז. **שמות החבורה אף ייחרטו לזיכרון טוב בעלוני 'צאננו', למען יידע דור אחרון על שאיפת הוריהם לגדל דורות קדושים ושמורים.**

להרשמה לקוויטל ולפרטים נוספים יש לפנות אל: הרב **יהושע ל יפשיץ** הי"ו – שנתמנה ע"י כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לעמוד בראש ארגון רצוננו. **טלפון: 050-4107888.**

כן ניתן לפנות ולהרשם במוקדים בכל הערים אצל הנציגים היקרים כדלהלן: אלעד: הר"ר דוד בורד הי"ו - 055-6768881 הר"ר יצחק דניאל ווידער הי"ו – 050-41243221; **אשדוד:** הר"ר משה רייכמן הי"ו – 054-85010231; **ביתר:** בי-2: הר"ר אהרן יהושע בלומנטל הי"ו – 053-3174616 בי-1: הר"ר ישראל אריה טוביאס הי"ו – 053-4126883 אי: הר"ר יקותיאל יהודה בוים הי"ו – 054-85343731; **בית שמש:** רמה ב': הרב דוד יודא היילפרין הי"ו – 050-4145979 הר"ר שמעון דב ישראלי הי"ו – 053-4185612 רמה ד': הר"ר שמואל טוביאס הי"ו – 053-31823671; **בני ברק:** הר"ר מרדכי גרוסברגר הי"ו – 054-84939321; **חיפה:** הר"ר אהרן דוד שנק הי"ו – 054-8453472 הר"ר מאיר שפיצר הי"ו – 055-67380291; **עיה"ק ירושלים:** הר"ר שמואל יוסף ווידער הי"ו – 053-3184842 הר"ר אברהם פיליפ הי"ו – 054-8470779 הר"ר יוסף דוד רובין הי"ו – 055-32345321; **מודיעין עילית:** הר"ר ישעי' קליין הי"ו – 058-32456991; **פתח תקוה:** הר"ר דוד צבי ארנברג הי"ו – 053-31964421; **קרית צאנז עיה"ק טבריה:** הר"ר משה גליק הי"ו – 052-71652021; **פעיה"ק צאנז:** הר"ר יהושע ליפשיץ הי"ו – 050-41078881; **עיה"ק צפת:** הר"ר ישראל דוד גרינשטיין הי"ו – 055-67729701.

קביעון כן תהוון בהנהו חבורתא!

חצר הקודש צאנז

קרית צאנז נתניה

~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~

כסא דברכתא

ברכת מזלא טבא שלוחה בזה, לכבוד איש חי ורב פעלים, העסקן המופלא, נאמן ומסור למען מפעלות הקודש לבית צאנז, איש האשכולות, ה"ה

הר"ר **בנימין קנאפלער** הי"ו

מראשי עסקני קהילתינו הקדושה בלייקווד

לרגל השמחה השרויה במעונו שמחת הולדת הבן נ"י

במז"ט ובשעטומ"צ

ובברכת מזל טוב

לאביו הרה"ח ר' **משה** הי"ו - אב"י ביוניאן סיטי ולחותנו הרה"ח ר' **משה שמעון פעלברבוים** הי"ו - אב"י בוויליאמסבורג

ויה"ר מן קדם אבוהון דשבשמיא, שיזכה לרוות רוח נחת דקדושה מכל יו"ח, ואך ששון ושמחה ישכון באהלו תמיד, מתוך נחת והרחבה, סייעתא דשמיא עד עולם, ואך טוב וחסד ירדפוהו כל הימים.
~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~